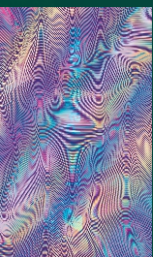

Lasy Państwowe

SPRAWOZDANIE **FINANSOWO GOSPODARCZE** 2024

PAŃSTWOWE GOSPODARSTWO LEŚNE
LASY PAŃSTWOWE

SPRAWOZDANIE
FINANSOWO-GOSPODARCZE
ZA 2024 ROK

DYREKCJA GENERALNA LASÓW PAŃSTWOWYCH
WARSZAWA 2025

Spis treści

1. Organizacja Lasów Państwowych.....	5
2. Zasoby Lasów Państwowych	10
2.1. Zatrudnienie.....	11
2.2. Majątek	13
3. Przychody Lasów Państwowych.....	17
4. Koszty Lasów Państwowych	20
5. Wynagrodzenia.....	24
6. Wynik Lasów Państwowych	26
6.1. Rachunek zysków i strat Lasów Państwowych	27
6.2. Wstępny podział zysku Lasów Państwowych	27
6.3. Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe	28
7. Fundusz leśny	29
8. Wykonanie zadań w zakresie gospodarki leśnej.....	32
8.1. Działalność podstawowa	33
8.2. Działalność uboczna	60
8.3. Działalność dodatkowa.....	60
8.4. Realizacja innych działań związanych z gospodarką leśną	60
8.5. Działania Lasów Państwowych zapobiegające rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF).....	81
9. Zmiany w stanie majątku Lasów Państwowych w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023	83
10. Bilans Lasów Państwowych	85
11. Zaangażowanie kapitału Lasów Państwowych w innych podmiotach gospodarczych	88
12. Pozyskanie i sprzedaż drewna w 2024 r.	90
12.1. Pozyskanie drewna	91
12.2. Sprzedaż drewna.....	91
13. Promocja i współpraca międzynarodowa oraz społeczna odpowiedzialność Lasów Państwowych	93
13.1. Działalność promocyjna i informacyjna	94
13.2. Współpraca międzynarodowa	101
13.3. Zrównoważony rozwój, CSR i ESG w Lasach Państwowych	106
14. Wybrane wskaźniki i parametry	110
15. Podsumowanie	112

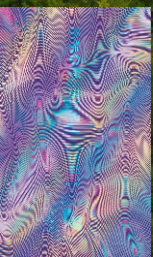
Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ I

Organizacja

Lasów Państwowych

2024

1. Organizacja Lasów Państwowych

W 2024 r. Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe, zwane dalej Lasami Państwowymi, funkcjonowało na podstawie: ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2024 r. poz. 530 ze zm.), rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. Nr 134 poz. 692), ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2023 r. poz. 120 ze zm.), a także rozporządzeń wydanych z mocy ustawy o lasach przez ministra właściwego ds. środowiska.

Ustawowym zadaniem Lasów Państwowych jest sprawowanie zarządu nad lasami stanowiącymi własność Skarbu Państwa. Jest ono realizowane poprzez prowadzoną gospodarkę leśną, gospodarowanie gruntami i innymi nieruchomościami oraz ruchomościami związanymi z gospodarką leśną, a także prowadzenie ewidencji majątku Skarbu Państwa.

Lasy Państwowe są państwową jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej i reprezentują Skarb Państwa w zakresie zarządzanego mienia. Prowadzą działalność na zasadzie samodzielności finansowej. Lasami Państwowymi kieruje Dyrektor Generalny Lasów Państwowych przy pomocy dyrektorów regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

Według stanu na 31 grudnia 2024 r. w skład Lasów Państwowych wchodziły następujące jednostki organizacyjne:

Infografika 1. Jednostki organizacyjne LP

Struktura zakładów według profilu ich działalności na dzień 31 grudnia 2024 r. przedstawiała się następująco:

Infografika 2. Zakłady usługowe o zasięgu regionalnym

Infografika 3. Zakłady o zasięgu krajowym

W zakresie kompetencji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jest m.in. inicjowanie, popieranie i finansowanie badań w zakresie leśnictwa oraz nadzór nad wykorzystaniem wyników tych badań. W świetle powyższego Dyrektor Generalny Lasów Państwowych zlecił w 2024 r. realizację czterech niżej wymienionych nowych tematów badawczych:

1. Wpływ genotypu indywidualnych drzew *Quercus robur* o pożądanych cechach użytkowych na uzyskanie z nich sadzonek metodą mikrorozmnażania w kulturach *in vitro*;

2. Uznanie drewna okrągłego surowcem strategicznym – uwarunkowania i konsekwencje dla PGL LP;
3. Wpływ budowy farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski;
4. Usługi ekosystemów leśnych – ocena potencjału i możliwości wykorzystania w kontekście lasów społecznych i cennych przyrodniczo.

W 2024 r. na realizację 61 tematów badawczych (w tym cztery nowe i 57 kontynuowanych, w tym jeden temat realizowany wspólnie przez dwóch wykonawców na podstawie odrębnych harmonogramów i odrębnych rozliczeń) Lasy Państwowe wydatkowały środki funduszu leśnego w łącznej kwocie 38 656,09 tys. zł, w tym na:

- 1) 29 tematów realizowanych przez Instytut Badawczy Leśnictwa (IBL) (w tym: jeden temat realizowany wspólnie ze Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie na podstawie odrębnych harmonogramów i odrębnych rozliczeń oraz trzy tematy realizowane w ramach konsorcjów badawczych z IBL w roli Lidera) – łącznie 22 909,63 tys. zł;
- 2) 33 tematy realizowane przez uczelnie wyższe i inne jednostki badawcze (w tym: jeden temat realizowany wspólnie z IBL na podstawie odrębnych harmonogramów i odrębnych rozliczeń oraz dwa tematy realizowane w ramach konsorcjów badawczych) – łącznie 15 746,46 tys. zł.

Badania na rzecz Lasów Państwowych dotyczyły głównie rozpoznawania mechanizmów funkcjonowania ekosystemów leśnych, w tym czynników wpływających negatywnie na stan zasobów leśnych, a następnie opracowania metod racjonalnej gospodarki leśnej m.in. eliminujących lub ograniczających niekorzystne dla niej zjawiska. Druga z wymienionych część badań polegała na opracowaniu odpowiednich zaleceń dla praktyki leśnej (zasady, instrukcje, wskazówki itp.). Należy podkreślić, że badania naukowe realizowane przez jednostki naukowo-badawcze na zlecenie Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w 2024 r. były badaniami zarówno o charakterze poznawczym, jak i użytkowym, a ich wyniki mają podstawowe znaczenie dla rozwoju wszystkich dziedzin leśnictwa.

W 2024 r. badania naukowe realizowane były przez Instytut Badawczy Leśnictwa, Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Politechnikę Białostocką, Akademię Pomorską w Słupsku, Instytut Geodezji i Kartografii, Uniwersytet Warszawski, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, Instytut Dendrologii PAN, Instytut

Ochrony Roślin PIB. Głównym wykonawcą badań dla Lasów Państwowych w 2024 r., podobnie jak w latach poprzednich, był Instytut Badawczy Leśnictwa.

W 2024 r. zakończono realizację 13 niżej wymienionych tematów badawczych:

1. Podniesienie potencjału adaptacyjnego lasów przez selekcję odpornościową;
2. Prowadzenie modelowej plantacji nasiennej modrzewia w Nadleśnictwie Wejherowo;
3. Ośłona naukowa nad realizacją pilotażowego projektu rozwojowego pn. „Leśne Gospodarstwa Węglowe” w latach 2021–2024;
4. Reintrodukcja żołądnicy europejskiej *Eliomys quercinus* w Lasach Państwowych;
5. Ocena stopnia zagrożenia przez jemiołę drzewostanów sosnowych oraz opracowanie metod jej inwentaryzacji i ograniczania;
6. Identyfikacja lasów na gruntach porolnych w skali kraju na podstawie archiwalnych i współczesnych danych satelitarnych oraz wykrywanie osłabionych drzewostanów na podstawie satelitarnych wskaźników spektralnych;
7. Analiza zasadności wykonywania pasów przeciwpożarowych typu A w aspektach bezpieczeństwa i ekonomicznym;
8. Modele ryzyka zamierania drzewostanów głównych gatunków lasotwórczych Polski;
9. Modele przyrostu miąższości głównych gatunków lasotwórczych Polski;
10. Zmniejszenie emisji CO₂ na etapie odnowienia drzewostanu – ODNOWIENIE;
11. Zasoby drzewne jednostki inwentaryzacyjnej w świetle różnych metod ich inwentaryzacji oraz miąższość drzewostanu uzyskana w ramach tych metod, a rzeczywista miąższość pozyskanego surowca drzewnego;
12. Badanie telemetryczne wykorzystania obszarów leśnych przez młode bociany czarne *Ciconia nigra* w okresie post-pisklęcym w aspekcie ochrony strefowej;
13. Ocena i monitoring zmian stanu różnorodności biologicznej w Puszczy Białowieskiej na podstawie wybranych elementów przyrodniczych – kontynuacja.

Uzyskane podczas realizacji tematów badawczych wyniki prac, w tym wytyczne dla praktyki, w zależności od ustaleń podjętych podczas komisyjnych odbiorów odnośnie do zakresu i formy ich upowszechniania, były przekazywane do podległych jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych, a także do innych jednostek spoza Lasów Państwowych, w celu ich stosownego wykorzystania (wdrożenia).

Las Państwowy

ROZDZIAŁ II

Zasoby

Lasów Państwowych

2024

2. Zasoby Lasów Państwowych

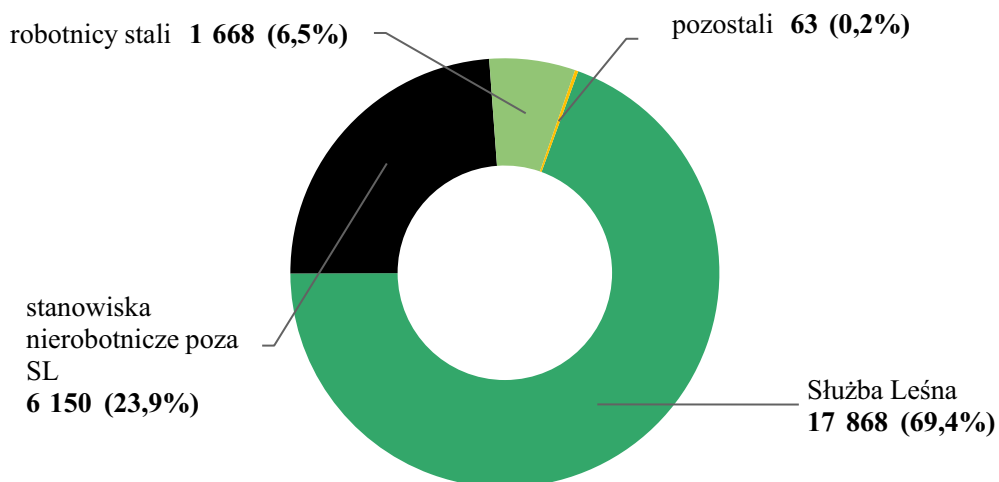
2.1. Zatrudnienie

W 2024 r. przeciętne miesięczne zatrudnienie w Lasach Państwowych wynosiło 25 749 etatów i w stosunku do 2023 r. było niższe o 50 etatów. Struktura zatrudnienia kształtowała się następująco:

– pracownicy stali	25 686 etatów
w tym na stanowiskach nierobotniczych	24 018 etatów
– pracownicy zatrudnieni na czas określony	63 etaty

Struktura przeciętnego miesięcznego zatrudnienia w układzie grup jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w omawianym okresie przedstawiała się następująco:

1) w nadleśnictwach	23 326 etatów
z tego:	
– w Służbie Leśnej	16 955 etatów
– na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną	5 060 etatów
– na stanowiskach robotniczych	1 311 etatów
2) w zakładach o zasięgu regionalnym i krajowym	980 etatów
w tym na stanowiskach nierobotniczych	599 etatów
3) w Dyrekcji Generalnej i biurach regionalnych dyrekcji LP	1 443 etaty
w tym w Służbie Leśnej	908 etatów

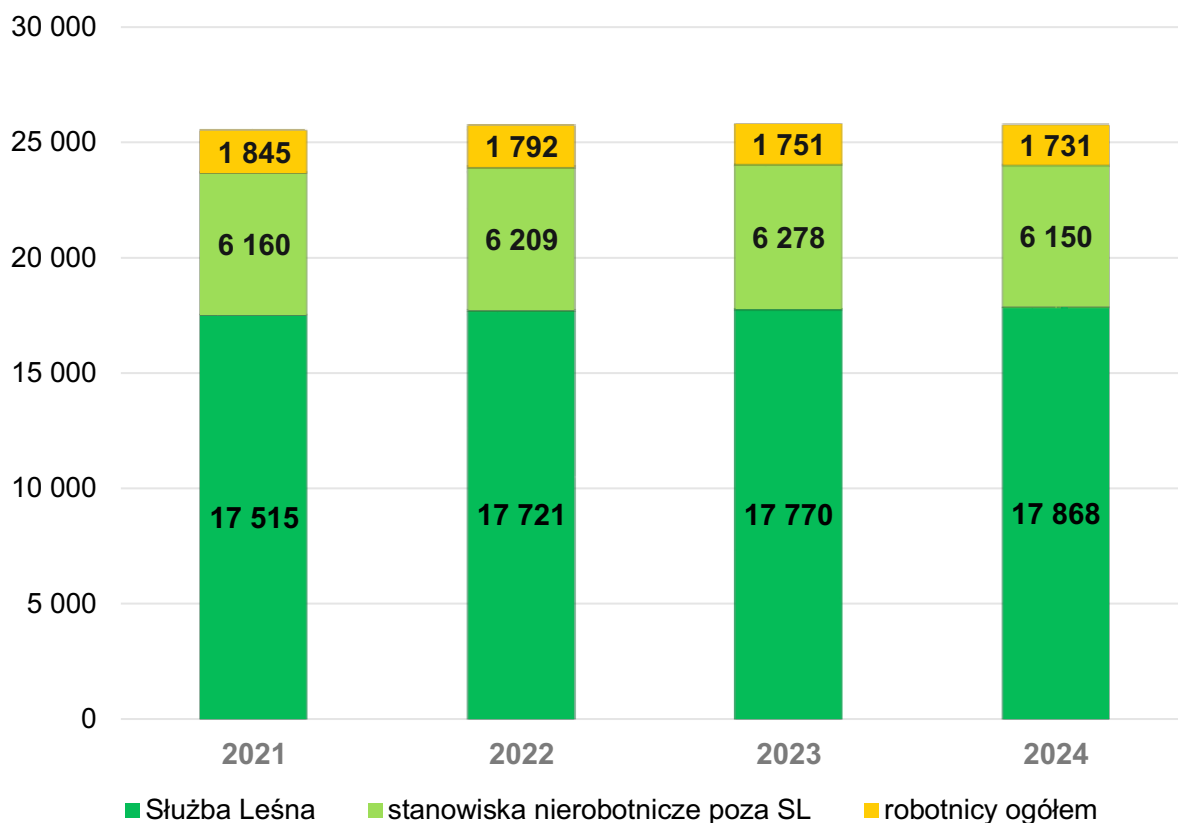

Struktura zatrudnienia w Lasach Państwowych w 2024 r. (etaty)

Analiza przeciętnego stanu zatrudnienia w Lasach Państwowych w latach 2021–2024 wykazuje zwiększenie zatrudnienia ogółem w stosunku do 2021 r. W roku 2024 zatrudnienie zmalało o 50 etatów w stosunku do 2023 r. Na stanowiskach nierobotniczych wystąpił spadek zatrudnienia o 30 etatów, przy czym:

- w Służbie Leśnej zatrudnienie wzrosło o 98 etatów w stosunku do 2023 r. i o 147 etatów w stosunku do roku 2022;
- liczba zatrudnionych na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną w stosunku do 2023 r. zmalała o 128 etatów, a w stosunku do roku 2022 zmalała o 59 etatów.

Na stanowiskach robotniczych nastąpiło zmniejszenie zatrudnienia w porównaniu z rokiem 2023 o 20 etatów, a z rokiem 2022 – o 61 etatów.

Zatrudnienie w Lasach Państwowych w latach 2021–2024 (etaty)

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w Lasach Państwowych zatrudnionych było 25 668 osób, tj. o 347 osób mniej niż w ostatnim dniu 2023 r.

2.2. Majątek

W 2024 r. powierzchnia gruntów ogółem wyniosła 7 628 715,85 ha i w stosunku do 2023 r. zwiększyła się o 4502,45 ha. Natomiast powierzchnia lasów wyniosła 7 346 397,50 ha i w stosunku do 2023 r. również uległa zwiększeniu o 7457,53 ha. Jest to wynik starań Lasów Państwowych ukierunkowanych na nabywanie nieruchomości, zarówno na podstawie ofert składanych do Lasów Państwowych przez właścicieli lasów i gruntów do zalesienia (w 2024 r. zakupiono 3912,88 ha, w tym gruntów nieleśnych do zalesienia 988,21 ha – tj. 25%), jak i w ramach przysługującego Lasom Państwowym prawa pierwokupu (w 2024 r. zakupiono 908,14 ha, w tym gruntów nieleśnych do zalesienia 385,59 ha – tj. 42%).

Wzrost powierzchni lasów wynikał zarówno z powiększenia zasobów nieruchomości, jak i ze zmian wewnętrznych pomiędzy kategoriami użytków gruntowych oraz (częściowo) z przejmowania gruntów leśnych Skarbu Państwa od innych jednostek, np. Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa (KOWR).

Lasy Państwowe zobowiązane są ponadto do przekazywania nieruchomości ze swojego zasobu na potrzeby infrastrukturalne kraju, jak np. na cele budowy elektrowni atomowej na Pomorzu wraz ze związaną z nią infrastrukturą towarzyszącą, inwestycji w zakresie dróg publicznych, a także infrastruktury związanej z obronnością państwa.

Powierzchnia gruntów będących w zarządzie Lasów Państwowych (według stanu na 31 grudnia 2024 r.) wyniosła ogółem 7 628 715,85 ha, w tym:

– lasy razem	7 346 397,50 ha
w tym: – grunty zalesione	6 992 019,76 ha
– grunty niezalesione	160 357,60 ha
– związane z gospodarką leśną	194 020,14 ha
– użytki rolne	134 675,73 ha
– nieużytki	94 016,17 ha
– wody	9 522,80 ha
– zadrzewienia i zakrzewienia	7 153,28 ha
– pozostałe	36 950,37 ha

Lasy Państwowe prowadzą gospodarkę leśną według planu urządzenia lasu (PUL), sporządzanego dla każdego nadleśnictwa. Łącznie według stanu na 1 stycznia 2024 r. sporządzono projekty PUL dla 46 nadleśnictw. W trakcie realizacji znajduje się również

sporządzanie projektów dla kolejnych 99 nadleśnictw (50 projektów według stanu na 1 stycznia 2025 r. i 49 projektów według stanu na 1 stycznia 2026 r.), dla których umowy zostały zawarte w ubiegłym roku. Należy podkreślić, że od 2024 r. wprowadzono znowelizowaną Instrukcję urządzania lasu (IUL), która wprowadza nowy podział lasów uwzględniający aspekt zmiany klimatu (wymagający m. in. określenia stopnia stabilności drzewostanów oraz wyróżnienia lasów niestabilnych, które wymagają aktywnych działań związanych z ich odbudową lub przebudową) oraz głębszą analizę oczekiwań społecznych (wyrażoną w gospodarstwie lasów oddziaływania społecznego oraz utworzeniu zespołów lokalnej współpracy jako obligatoryjnego ciała doradczego przy sporządzaniu projektów PUL).

W 2024 r. w ramach prac urządzeniowych Lasy Państwowe były zaangażowane również w takie działania, jak:

- dofinansowanie sporządzania uproszczonych planów urządzenia lasu (UPUL). W 2024 r. dofinansowano ze środków pochodzących z funduszu leśnego 9. edycję sporządzania uproszczonych planów urządzenia lasu. Dofinansowanie objęło 28 starostw powiatowych o powierzchni lasów wynoszącej łącznie 59,7 tys. ha (wkład środków funduszu leśnego wyniósł 1,4 mln zł). W ubiegłym roku zebrano również wnioski o dofinansowanie uproszczonych planów urządzenia lasu na 2025 r. Wnioski złożyło 50 starostw powiatowych, na łączną powierzchnię 126,2 tys. ha i kwotę dofinansowania około 4,4 mln zł;
- wykonanie wielkoobszarowej inwentaryzacji stanu lasu (WISL). Realizacja tego zadania wynika z zapisów ustawy o lasach nakładających na Lasy Państwowe obowiązek sporządzania okresowych, wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów kraju. Zadanie to wykonywane jest na zlecenie administracji rządowej i finansowane ze środków budżetowych PGL LP. Od 2010 r. WISL jest podstawowym źródłem informacji o strukturze i wielkości zasobów drzewnych, ilości martwego drewna w lasach oraz strukturze młodego pokolenia drzew w lasach wszystkich form własności. Ponadto inwentaryzacja obejmuje informacje o obszarach pokrytych drzewami, zlokalizowanych na innych użytkach gruntowych, prezentując ich szczegółową charakterystykę. Rok 2024 był ostatnim rokiem czwartego cyklu WISL do wykonania w latach 2020–2024. WISL jest ważnym narzędziem wspomagającym monitorowanie stanu lasów kraju, którego wyniki są wykorzystywane jako podstawa raportowania statystycznego. Są również podstawą do wykonywania badań naukowych wspomagających rozwój leśnictwa;

- Bank Danych o Lasach (BDL) – portal internetowy, którego głównym celem jest dostarczanie informacji o gospodarce leśnej, stanie lasu oraz zmianach zachodzących w lasach wszystkich form własności. Informacje te powiązane są z danymi z zakresu ochrony przyrody i stanu środowiska przyrodniczego. Użytkownikami BDL są różne szczeble organizacji i zarządzania w leśnictwie, instytucje naukowe i związane z ochroną środowiska oraz społeczeństwo. BDL dostarcza wybrane informacje na potrzeby statystyki publicznej oraz obsługuje mobilną aplikację mapową ułatwiającą zarówno korzystanie z informacji o lasach, jak i nawigację w terenach leśnych.

Zasoby drzewne (według stanu na 1 stycznia 2024 r.) wyniosły:

1) zasoby drzewne (w m ³ grubizny brutto)*	2 083 mln m ³
2) przeciętna zasobność drzewostanów:	
– w przeliczeniu na 1 ha gruntów zalesionych i niezalesionych*	291,5 m ³
– w przeliczeniu na 1 ha gruntów zalesionych*	297,2 m ³
3) przyrost (bieżący roczny) grubizny brutto w m ³ /ha gruntów leśnych obliczony z ostatnich pięciu lat (2020–2024)*	8,87 m ³
4) bieżący roczny przyrost miąższości na powierzchni leśnej ogółem obliczony z ostatnich pięciu lat (2020–2024)*	63 107 tys. m ³
5) przyrost (bieżący roczny) grubizny brutto w m ³ /ha gruntów leśnych obliczony z ostatnich dziesięciu lat (2015–2024)*	8,45 m ³
6) bieżący roczny przyrost miąższości na powierzchni leśnej ogółem obliczony z ostatnich dziesięciu lat (2015–2024)*	59 872 tys. m ³
7) wzrost zasobów drzewnych (brutto) w 2024 r.*	9,43 mln m ³

* Dane według Wielkoobszarowej Inwentaryzacji Stanu Lasu (WISL), wyniki za okres 2020–2024.

Mapa opracowana: Radosław Sroga, BULiGL

Las Państwowy

ROZDZIAŁ III

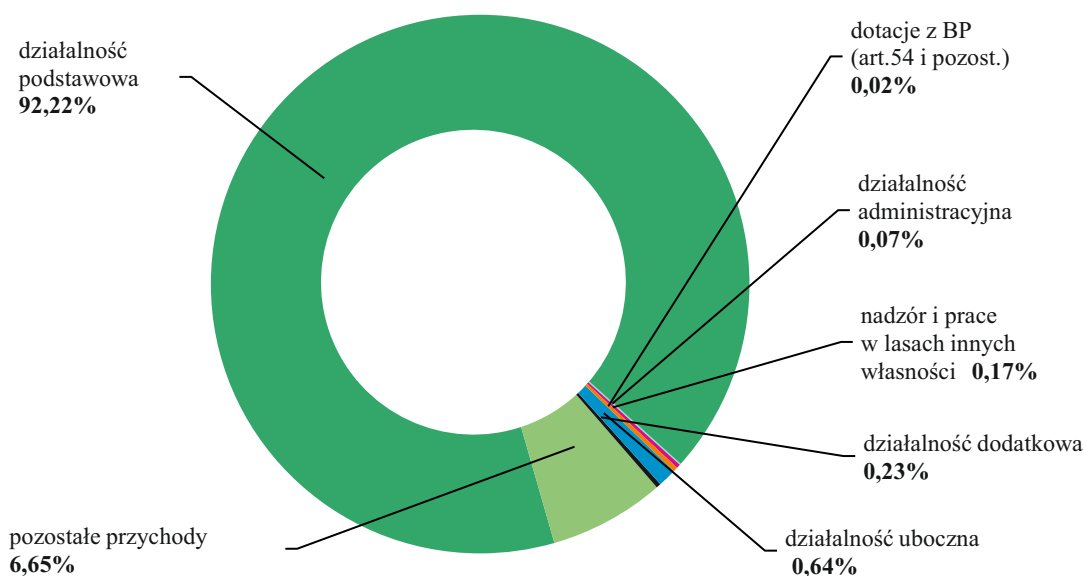
Przychody Lasów Państwowych

2024

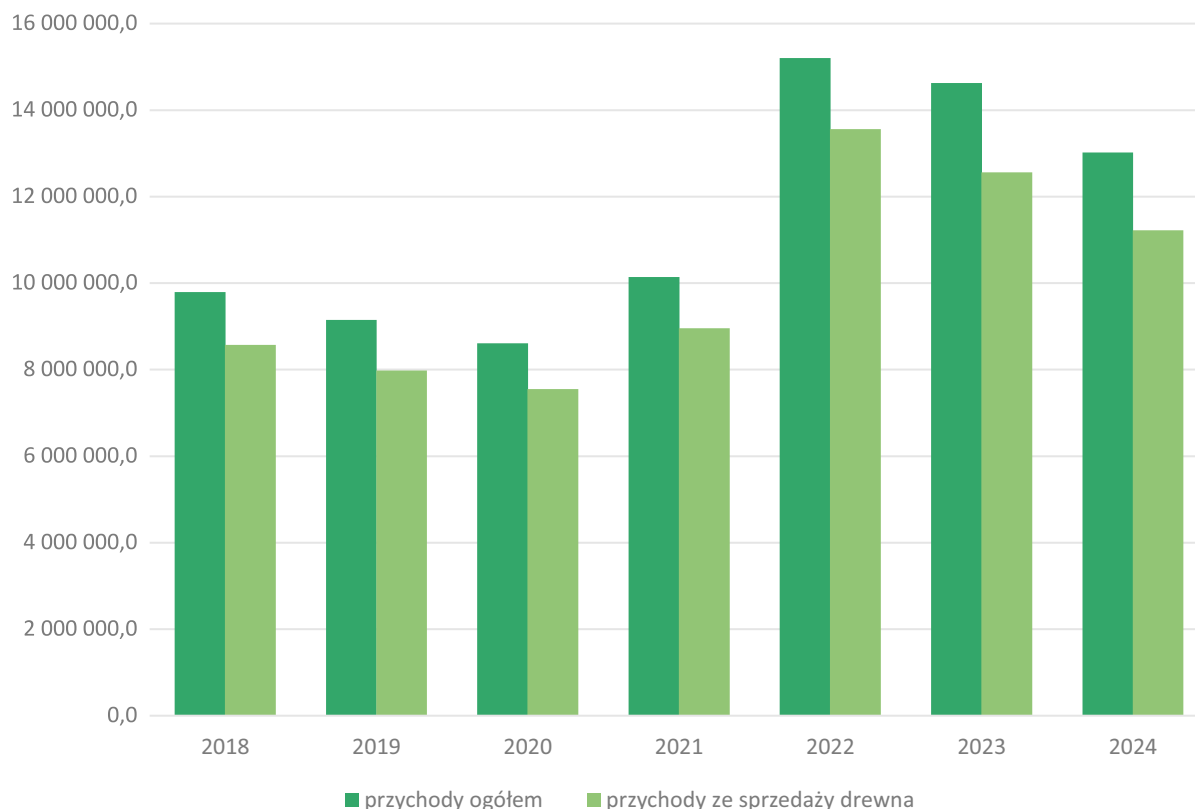
3. Przychody Lasów Państwowych

Przychody Lasów Państwowych w 2024 r. wyniosły ogółem	13 018 533,0 tys. zł
w tym wybrane przychody nadleśnictw kształtowały się następująco:	
1) z działalności podstawowej i administracyjnej (bez dotacji art. 54)	11 317 877,8 tys. zł
w tym z tytułu sprzedaży drewna	11 189 567,6 tys. zł
2) z działalności ubocznej	77 805,1 tys. zł
w tym z gospodarki łowieckiej	73 400,8 tys. zł
3) z działalności dodatkowej	27 988,1 tys. zł
w tym: – ze sprzedaży usług transportowo-warsztatowych	1 235,5 tys. zł
– ze sprzedaży produkcji przemysłowej i pozostałej działalności dodatkowej	26 752,6 tys. zł
4) ze sprzedaży materiałów i z pozostałej sprzedaży	248 043,7 tys. zł
5) z dotacji budżetu państwa na zadania zlecone przez administrację rządową na podstawie art. 54 ustawy o lasach, z przeznaczeniem na sporządzenie planów zalesień gruntów porolnych	2 370,9 tys. zł
6) z tytułu środków budżetowych przekazanych na nadzór nad lasami innych własności	21 449,7 tys. zł
7) przychody z działalności bytowej	58 954,7 tys. zł

Struktura przychodów nadleśnictw w 2024 r.

W omawianym okresie Lasy Państwowe uzyskały przychody ze sprzedaży surowca drzewnego w kwocie 11 222 835,0 tys. zł, w tym 11 189 567,6 tys. zł pochodziło ze sprzedaży realizowanej przez nadleśnictwa.

Udział przychodów ze sprzedaży drewna w przychodach ogółem Lasów Państwowych w latach 2018–2024 (w tys. zł)

Procentowy udział przychodów ze sprzedaży drewna w przychodach ogółem Lasów Państwowych w kolejnych latach kształtował się odpowiednio: 2018 – 87,5%; 2019 – 87,2%; 2020 – 87,7%; 2021 – 88,3%; 2022 – 89,2%; 2023 – 85,9%. W 2024 r. przychody ze sprzedaży drewna stanowiły 86,2% przychodów ogółem Lasów Państwowych.

Las Państwowe

ROZDZIAŁ IV

Koszty

Lasów Państwowych

2024

4. Koszty Lasów Państwowych

Koszty Lasów Państwowych w 2024 r. wyniosły ogółem **12 162 035,3 tys. zł**

w tym wybrane koszty nadleśnictw kształtowały się następująco:

4.1. Koszty działalności administracyjnej **4 725 055,9 tys. zł**

w tym:

1) utrzymanie Służby Leśnej w nadleśnictwach 3 067 518,0 tys. zł

2) pozostałe koszty administracyjne nadleśnictw 1 108 001,3 tys. zł

4.2. Podatek leśny **388 325,8 tys. zł**

4.3. Koszty działalności podstawowej (koszty sprzedaży) **7 142 830,7 tys. zł**

(po obciążeniu kosztów bezpośrednich kosztami

ogólnogospodarczymi i pozostałymi kosztami

administracyjnymi)

Koszty na tę działalność, bez rozliczenia pozostałych kosztów

administracyjnych (koszty wytworzenia) 6 036 794,6 tys. zł

w tym:

4.3.1. Nasiennictwo i selekcja (koszty wytworzenia) **73 888,1 tys. zł**

4.3.2. Hodowla lasu (koszty wytworzenia) **1 447 116,2 tys. zł**

w tym:

1) działalność w szkółkach leśnych (koszty bezpośrednie) 110 533,1 tys. zł

2) odnowienia i zalesienia, łącznie z przebudową
drzewostanów (koszty bezpośrednie) 559 955,2 tys. zł

3) poprawki i uzupełnienia (koszty bezpośrednie) 60 330,8 tys. zł

4) pielęgnowanie lasu (koszty bezpośrednie) 514 039,5 tys. zł

5) melioracje agrotechniczne (koszty bezpośrednie) 126 452,7 tys. zł

4.3.3. Ochrona lasu (koszty wytworzenia) **428 533,1 tys. zł**

w tym:

1) przed owadami (koszty bezpośrednie) 71 269,2 tys. zł

2) przed zwierzyną (koszty bezpośrednie) 306 698,6 tys. zł

4.3.4. Ochrona przyrody (koszty wytworzenia) **43 085,0 tys. zł**

4.3.5. Ochrona przeciwpożarowa (koszty wytworzenia) 163 830,4 tys. zł

w tym zabiegi zabezpieczające obszary leśne przed pożarami
(koszty bezpośrednie) 52 790,4 tys. zł

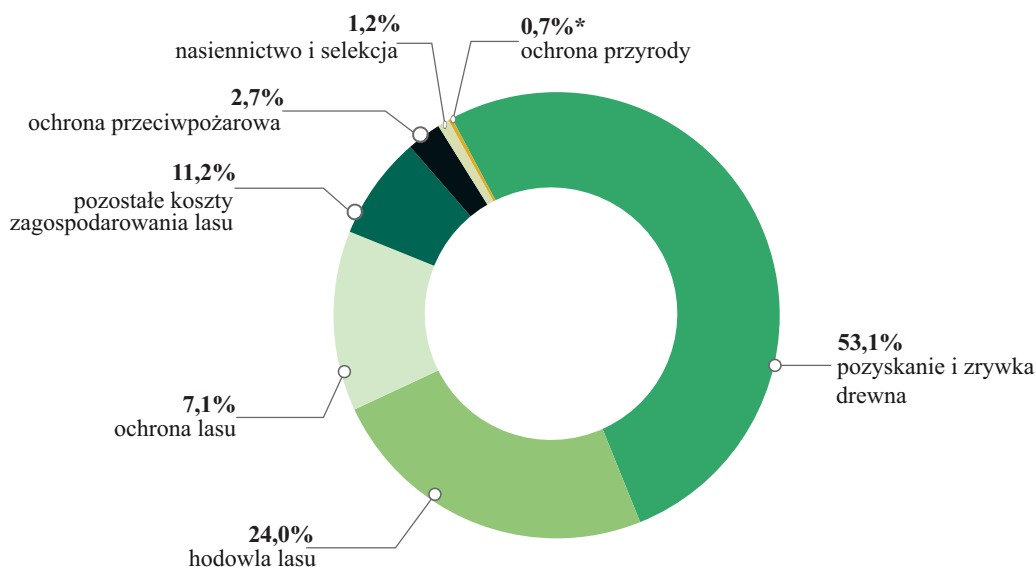
4.3.6. Pozyskanie i zrywka drewna (koszty wytworzenia) 3 207 602,7 tys. zł

w tym:

1) ścinka drzew, wyrób sortymentów i zrywka drewna
(koszty bezpośrednie) 3 093 177,2 tys. zł

2) zakładanie i utrzymanie szlaków zrywkowych
(koszty bezpośrednie) 30 076,7 tys. zł

3) inne zadania dotyczące pozyskania drewna
(koszty bezpośrednie) 79 472,4 tys. zł

Struktura kosztów działalności podstawowej Lasów Państwowych w 2024 r. (według kosztów wytworzenia)

* wybrane koszty ponoszone na rzecz ochrony siedlisk i gatunków w Lasach Państwowych odnoszone zgodnie z Planem Kont PGL LP na konto: 5107 Ochrona przyrody. Całkowite wydatki PGL LP na rzecz ochrony przyrody w 2024 r. są znacznie wyższe, lecz ze względu na planową strukturę wydatków rejestrowane są na innych kontach. Więcej informacji na ten temat znajduje się w rozdziale 8.1.3.

4.4. Koszty działalności ubocznej (koszty sprzedaży) 51 406,3 tys. zł

Koszty na tę działalność, bez rozliczenia pozostałych kosztów administracyjnych 51 626,0 tys. zł

w tym:

1) gospodarka łowiecka (koszty bezpośrednie) 48 188,0 tys. zł

2) pozyskanie choinek i stroiszu (koszty bezpośrednie) 1 496,9 tys. zł

3) szkółki zadrzewieniowe handlowe (koszty bezpośrednie)	579,4 tys. zł
4) pozostała działalność uboczna (koszty bezpośrednie)	3,0 tys. zł

4.5. Koszty działalności dodatkowej 47 384,1 tys. zł

(po obciążeniu kosztów bezpośrednich pozostałymi kosztami ogólnogospodarczymi oraz pozostałymi kosztami administracyjnymi)

Koszty tej działalności bez rozliczenia pozostałych kosztów administracyjnych (koszty wytworzenia)

41 562,2 tys. zł

w tym:

1) usługi transportowe (koszty bezpośrednie)	952,1 tys. zł
2) gospodarka łąkowo-rolna (koszty bezpośrednie)	19 248,1 tys. zł

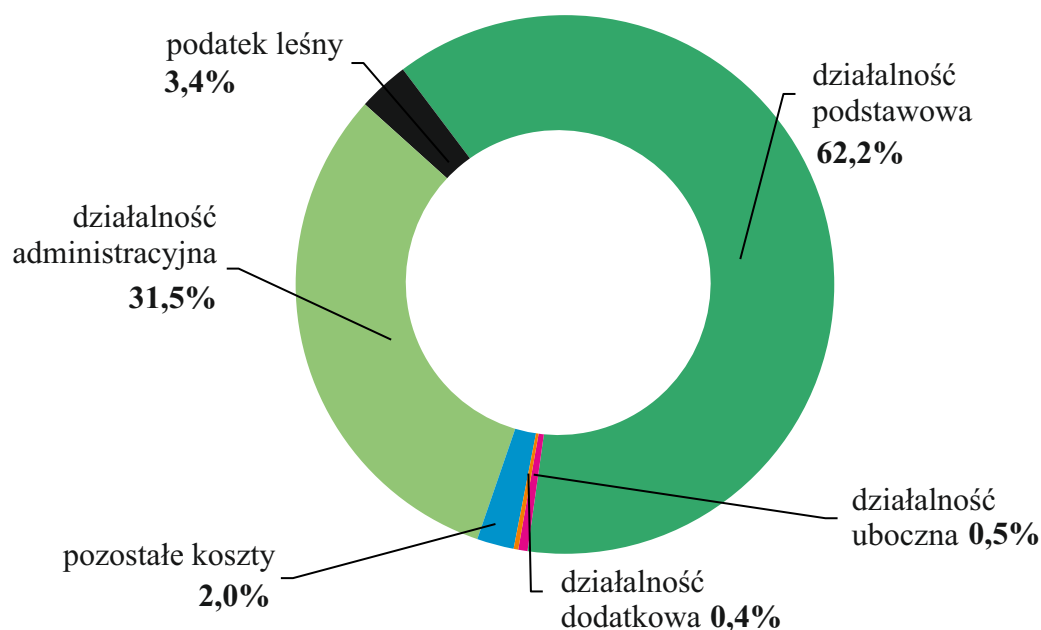
4.6. Koszty działalności bytowej 68 814,3 tys. zł

4.7. Różnica wartości remanentów 3 636,9 tys. zł

(nieujęta w koszcie wytworzenia)

Koszty ogólnogospodarcze nadleśnictw rozliczone na działalność podstawową, uboczną i dodatkową

30 481,7 tys. zł

Struktura kosztów nadleśnictw Lasów Państwowych w 2024 r.
(według kosztów własnych)

Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ V

Wynagrodzenia

2024

5. Wynagrodzenia

W 2024 r. wydatkowano na wynagrodzenia **3 544 443,6 tys. zł**

Struktura ww. wydatków przedstawiała się następująco:

1) w nadleśnictwach	3 164 730,1 tys. zł
z tego:	
– Służba Leśna	2 480 283,1 tys. zł
– stanowiska nierobotnicze poza Służbą Leśną	547 992,2 tys. zł
– stanowiska robotnicze	136 454,8 tys. zł
2) w zakładach	122 541,1 tys. zł
w tym stanowiska nierobotnicze	83 572,8 tys. zł
3) w Dyrekcji Generalnej LP i biurach regionalnych dyrekcji LP	257 172,4 tys. zł
w tym Służba Leśna	182 401,9 tys. zł

Udział wynagrodzeń w kosztach ogółem w latach 2021–2024 kształtował się następująco:

Wyszczególnienie	2021	2022	2023	2024
w Lasach Państwowych ogółem	29,5%	22,8%	24,4%	29,1%
w nadleśnictwach	28,0%	21,4%	23,1%	27,6%

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie ogółem w Lasach Państwowych wynosiło 11 471,1 zł.

Las Państwowy

ROZDZIAŁ VI

Wynik

Lasów Państwowych

2024

6. Wynik Lasów Państwowych

6.1. Rachunek zysków i strat Lasów Państwowych

Wyszczególnienie	Wartość (tys. zł)
1. Razem przychody	13 018 533,0
z tego:	
1.1. Przychody netto ze sprzedaży produktów i towarów	12 162 959,3
1.2. Pozostałe przychody operacyjne	625 548,7
1.3. Przychody finansowe	230 025,0
2. Razem koszty	12 162 035,3
z tego:	
2.1. Koszty sprzedanych produktów i towarów	7 350 159,2
2.2. Koszty ogólnego zarządu	4 587 179,4
2.3. Pozostałe koszty operacyjne	212 556,7
2.4. Koszty finansowe	12 140,0
3. Zysk brutto	856 497,7
4. Podatek dochodowy	92 269,8
5. Zysk netto	764 227,9

6.2. Wstępny podział zysku Lasów Państwowych

Podział zysku netto w wysokości 764 227,9 tys. zł, wypracowanego przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w 2024 r., przedstawia się następująco:

1) zasilenie kapitału (funduszu) własnego	732 484,9 tys. zł
z tego:	
– kapitał zasobów Lasów Państwowych	539 695,9 tys. zł
– fundusz leśny	192 789,0 tys. zł
2) zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych	16 971,4 tys. zł
3) cele społecznie użyteczne	14 771,6 tys. zł

Proponowany podział zysku Lasów Państwowych za 2024 r. został dokonany po przeprowadzonej weryfikacji niewykonanych zadań rzeczowych z zakresu działalności podstawowej nadleśnictw, o których mowa w § 19 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dz. U. Nr 134 poz. 692).

6.3. Nakłady na niefinansowe aktywa trwałe

W 2024 r. Lasy Państwowe poniosły nakłady na niefinansowe aktywa trwałe w wysokości 1 116 137,7 tys. zł, a w wyniku zadań zakończonych wartość brutto rzeczowych aktywów trwałych zwiększyła się o 1 265 325,0 tys. zł, w tym wzrost w poszczególnych grupach wyniósł:

– grunty (w tym prawo wieczystego użytkowania gruntów)	234 210,8 tys. zł
– budynki i lokale (w tym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu)	293 305,0 tys. zł
– obiekty inżynierii wodnej i lądowej	563 288,4 tys. zł
– kotły i maszyny energetyczne	2 577,2 tys. zł
– maszyny, urządzenia i aparaty ogólnego zastosowania	28 504,5 tys. zł
– maszyny, urządzenia i aparaty gospodarki leśnej	49 747,3 tys. zł
– urządzenia techniczne	22 723,1 tys. zł
– środki transportu	56 083,3 tys. zł
– inne środki trwałe	14 885,4 tys. zł
– inwentarz żywy	0,0 tys. zł

Zwiększeniu uległy także wartości niematerialne i prawne o 10 445,1 tys. zł.

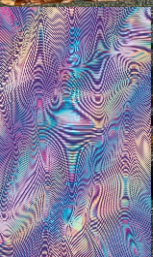

Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ VII

Fundusz leśny

2024

7. Fundusz leśny

7.1. Stan funduszu leśnego na 1 stycznia 2024 r. wynosił **3 225 232,2 tys. zł**

7.2. Zwiększenia **2 124 560,1 tys. zł**

z tego:

1) odpis podstawowy obciążający koszty nadleśnictw
(art. 57 ust.1 pkt 1 ustawy o lasach)	984 682,0 tys. zł
2) dodatkowe dochody funduszu leśnego
(art. 57 ust. 1 pkt. 2 i 3 ustawy o lasach)	320 521,2 tys. zł
3) dodatkowe dochody funduszu leśnego (art. 57 ust. 2 ustawy o lasach)	73 466,1 tys. zł
4) dochody z udziału w spółkach (art. 57 ust. 1 pkt 4 ustawy o lasach)	0,0 tys. zł
5) pozostałe przychody związane z Lasami Państwowymi	729 014,7 tys. zł
6) pozostałe przychody dotyczące lasów niestanowiących własności
Skarbu Państwa i parków narodowych	16 876,1 tys. zł

7.3. Zmniejszenia **1 556 704,4 tys. zł**

z tego:

1) wyrównanie niedoborów powstających przy realizacji zadań
gospodarki leśnej oraz zadań dotyczących administracji publicznej
w zakresie leśnictwa	1 104 975,7 tys. zł
w tym wydatki z wydzielonej części funduszu leśnego zwanego
funduszem stabilizacji (art. 58 ust. 4 ustawy o lasach)	0,0 tys. zł
2) wspólne przedsięwzięcia jednostek organizacyjnych LP	180 448,4 tys. zł
w tym dofinansowanie jednostek specjalnych (Leśny Bank Genów
Kostrzyca w Miłkowie, Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie, Dom
Pamięci w Spale)	22 191,4 tys. zł
3) tworzenie infrastruktury do prowadzenia gospodarki leśnej	3 313,9 tys. zł
z tego wydatki z wydzielonej części funduszu leśnego zwanego
funduszem stabilizacji (art. 58 ust. 4 ustawy o lasach)	0,0 tys. zł
4) badania naukowe	38 656,1 tys. zł
5) sporządzanie planów urządzenia lasu	114 291,0 tys. zł
6) prace związane z oceną i prognozowaniem stanu lasów i zasobów
leśnych	0,0 tys. zł
7) tworzenie, dzielenie, likwidacja jednostek organizacyjnych LP	0,0 tys. zł

8) dofinansowanie zadań określonych w art. 58 ust. 3 i 3a ustawy o lasach	61 609,1 tys. zł
z tego: – koszty inwentaryzacji wielkoobszarowej i Banku Danych o Lasach	18 498,6 tys. zł
– dofinansowanie zadań w parkach narodowych	41 766,3 tys. zł
– ryczałtowe koszty udziału przedstawicieli WODR w szacowaniu szkód łowieckich	78,2 tys. zł
– sporządzanie uproszczonych planów urządzenia lasu dla lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	1 266,0 tys. zł
9) pozostałe	53 410,2 tys. zł
z tego: – podatek dochodowy od osób prawnych w Lasach Państwowych	45 553,7 tys. zł
– podatek dochodowy od osób prawnych w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa	1 755,5 tys. zł
– nabywanie przez Skarb Państwa lasów lub gruntów	2 877,0 tys. zł
– koszt działań związanych z zapobieganiem ASF	2 940,3 tys. zł
– organizacja szkoleń w zakresie szacowania szkód łowieckich	282,7 tys. zł
– inne wydatki funduszu leśnego w Lasach Państwowych	0,5 tys. zł
– inne wydatki funduszu leśnego lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa	0,5 tys. zł

Stan funduszu leśnego na 31 grudnia 2024 r. wynosił **3 793 087,9 tys. zł**

Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ VIII

Wykonanie zadań w zakresie gospodarki leśnej

2024

8. Wykonanie zadań w zakresie gospodarki leśnej

8.1. Działalność podstawowa

8.1.1. Rodzaje i skala zabiegów wykonanych w ramach ochrony lasu:

1) zabiegi ograniczające liczebność szkodliwych owadów (liściożerne, ryjkowce, szkodniki glebowe)	85,8 tys. ha
w tym przy użyciu sprzętu lotniczego	83,0 tys. ha
2) zabiegi zwalczające grzyby patogeniczne	8,1 tys. ha
3) zabiegi ochronne przed szkodami od zwierzyny (chemiczne i mechaniczne zabezpieczenie sadzonek)	75,5 tys. ha
w tym wykonanie grodzień	16,8 tys. ha

W 2024 r. w lasach zarządzanych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych powstało 1728 pożarów lasu, które objęły 342,27 ha oraz 169 pożarów o łącznej powierzchni 153,02 ha na terenach użytkowanych przez wojsko (dla porównania w 2023 r. odnotowano 1508 pożarów lasu o łącznej powierzchni 225,96 ha oraz 104 pożary na powierzchni 229,14 ha na terenach użytkowanych przez wojsko).

Z każdym rokiem w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych wzrasta sprawność działania systemu ochrony przeciwpożarowej lasu. Wiąże się to jednak z dużymi nakładami finansowymi, ponoszonymi przez Lasy Państwowe na ochronę przeciwpożarową. W 2024 r. koszty ochrony przeciwpożarowej lasu wyniosły 157 633 tys. zł, w tym 45 559 tys. zł na lotnicze patrolowanie lasu i używanie samolotów do gaszenia pożarów.

Na terenie Lasów Państwowych funkcjonuje sieć meteorologicznych punktów pomiarowych wykorzystywana do prognozowania zagrożenia pożarowego lasu. W jej skład wchodzi 60 punktów prognostycznych i 86 pomocniczych punktów pomiarowych. Punkty są równomiernie rozmieszczone w 60 strefach prognostycznych. Koszt ich utrzymania w 2024 r. wyniósł 1 566 484 zł (88 800 zł – modernizowanie i utrzymanie istniejącej aplikacji do zbierania, weryfikowania i prezentowania danych pomiarowych z sieci meteorologicznych punktów pomiarowych; 1 477 684 zł – przesył danych pomiarowych, przeglądy okresowe, serwis techniczny i utrzymanie punktu zgłoszeniowego).

W zakresie ochrony mienia przed pożarami Lasy Państwowe współpracują z wieloma organizacjami i instytucjami, w tym, w szczególności, z Państwową Strażą Pożarną (PSP) i Ochotniczą Strażą Pożarną (OSP). Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych w formie darowizny przekazały – w uzasadnionych przypadkach i w miarę możliwości – część dodatkowego

wyniku finansowego na cele społecznie użyteczne, w tym świadczenia na rzecz jednostek użyteczności publicznej i oświatowej. W 2024 r. udzieliły wsparcia finansowego i rzeczowego jednostkom PSP w wysokości 503,4 tys. zł i OSP w kwocie 5 363,8 tys. zł.

8.1.2. Ważniejsze prace z zagospodarowania lasu:

1) ogólna powierzchnia produkcyjna szkólek leśnych	1 699 ha
2) odnowienia i zalesienia (wraz z dolesianiem luk i wprowadzeniem II piętra)	62 675 ha
w tym:	
– odnowienia naturalne	11 454 ha
– zalesienia ogółem	802 ha
w tym sukcesja naturalna	107 ha
3) poprawki i uzupełnienia	4 306 ha
4) pielęgnowanie lasu ogółem	314 381 ha
w tym:	
– wprowadzanie podszytów	345 ha
– pielęgnowanie gleby i niszczenie chwastów	175 031 ha
– czyszczenia wczesne	48 626 ha
– czyszczenia późne	88 012 ha
– inne zabiegi pielęgnacyjne (w tym podkrzesywanie drzew)	2 368 ha
5) trzebieże ogółem	427 682 ha
w tym trzebieże wczesne	94 360 ha
6) melioracje ogółem	70 337 ha
w tym nawożenie mineralne lasu	4,09 ha
7) przebudowa drzewostanów ogółem	4 490 ha

Hodowla lasu poprzez odnawianie powierzchni sadzeniem i siewem oraz wykorzystując odnowienie naturalne ma na celu zachowanie trwałości lasu zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o lasach. Artykuł ten zobowiązuje właścicieli lasów do trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania, a w szczególności do ponownego wprowadzania roślinności leśnej (upraw leśnych) w lasach w okresie do 5 lat od usunięcia drzewostanu, a także pielęgnowania i ochrony lasu.

W 2024 r. zadania z zakresu hodowli lasu, jak odnowienia i zalesienia wraz z dolesianiem luk i wprowadzaniem II piętra, wykonano na powierzchni 62 675 ha. Należy zwrócić uwagę na duży

udział odnowień naturalnych w stosunku do odnowień i zalesień ogółem, który wynosi 11 454 ha, co stanowi 18% ich udziału ogółem w odnowieniach i zalesieniach. W 2024 r. powierzchnia gruntów do zalesień była wyższa w stosunku do roku 2023 i wynosiła 802 ha. W związku ze zmieniającymi się warunkami atmosferycznymi wzrosła powierzchnia pielęgnowania lasu z 295 873 ha w 2023 r. do 314 381 ha w 2024 r. Większa była również powierzchnia czyszczeń późnych w stosunku do roku 2023 i wynosiła 88 012 ha.

8.1.3. Działania z zakresu ochrony przyrody realizowane w Lasach Państwowych

Ochrona przyrody jest terminem bardzo szerokim, bez jasno nakreślonych granic interpretacyjnych. W rozumieniu art. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody polega na zachowaniu, zrównoważonym użytkowaniu oraz odnawianiu zasobów, tworów i składników przyrody, w tym m.in.:

- dziko występujących roślin, zwierząt i grzybów;
- roślin, zwierząt i grzybów objętych ochroną gatunkową;
- zwierząt prowadzących wędrowny tryb życia;
- siedlisk przyrodniczych;
- siedlisk zagrożonych wyginięciem, rzadkich i chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- tworów przyrody żywej i nieożywionej oraz kopalnych szczątków roślin i zwierząt;
- krajobrazu;
- zadrzewień;

a jej celem jest m.in.:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów;
- zachowanie różnorodności biologicznej;
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego;
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony;
- ochrona walorów krajobrazowych;
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody;
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Jednoznaczne rozdzielenie działań realizowanych przez Lasy Państwowe na działania służące wyłącznie ochronie przyrody i działania niezwiązane z ochroną przyrody jest możliwe w niewielkim stopniu. Należy zdawać sobie sprawę, że wiele z wykonywanych działań, w tym tych stanowiących podstawę gospodarki leśnej (ochrona lasu, hodowla lasu, pozyskanie drewna, ochrona przeciwpożarowa, ochrona gruntów leśnych), cechuje się wielofunkcyjnym charakterem, bezpośrednio lub pośrednio korzystnie wpływając na ochronę ekosystemów leśnych i różnorodności biologicznej. Wystarczy wskazać, że jednakowe zadanie, służące tym samym gatunkom lub siedliskom (np. trzebież, przebudowa drzewostanu) wykonywane w ramach planu ochrony parku narodowego lub planu zadań ochrony obszaru Natura 2000, uznawane jest za działanie ochronne, podczas gdy jego realizacja wyłącznie w ramach planu urządzenia lasu jest traktowana jako zwykły zabieg gospodarczy. Problemy z ustaleniem, czy dane działanie stanowi realizację celów ochrony przyrody, wynika również ze zróżnicowanych preferencji gatunków i siedlisk zamieszkujących dany obszar. Zwiększenie nawodnienia płatu siedliska, odkrzaczenie powierzchni czy stłumienie pożaru – dla jednych gatunków będzie działaniem korzystnym, dla innych wręcz przeciwnie.

Lasy Państwowe ponoszą znaczną odpowiedzialność za stan rodzimej przyrody. Szacuje się, że około 65% gatunków w Polsce stanowią gatunki leśne, dlatego samo powiększanie i utrzymanie ciągłości pokrywy leśnej jest działaniem korzystnym z punktu widzenia różnorodności biologicznej. PGL LP zarządzają obszarem stanowiącym około 24% powierzchni lądowej Polski oraz około 76% powierzchni gruntów leśnych naszego kraju. Prowadząc działalność na zasadzie samodzielności finansowej i pokrywając koszty działalności z własnych przychodów w znacznym stopniu odciażają finansowo i organizacyjnie Skarb Państwa oraz administrację państwową z nałożonych na nie obowiązków względem ochrony przyrody.

Powierzenie odpowiedzialności za ochronę ekosystemów leśnych samofinansującej się instytucji państwowej o tak znacznym zasięgu oddziaływania przynosi szereg korzyści, często niedostrzeganych przez opinię publiczną. Zaliczyć do nich można chociażby gwarancję utrzymania pokrywy leśnej na znacznym obszarze kraju w długiej perspektywie czasowej, prowadzenie jednolitej polityki ochrony przyrody, relatywnie sprawne wdrażanie działań proprzyrodniczych i proklimatycznych, realizację gospodarki leśnej uwzględniającej cele ochrony przyrody zarówno na poziomie mikro (pojedynczego zabiegu), jak i na poziomie makro (krajobrazowym). Bardzo ważną kwestią jest również fakt, że za realizację powyższych zadań odpowiada wysoko wykwalifikowana kadra. Większość pracowników Lasów Państwowych to

osoby z wyższym wykształceniem przyrodniczo-leśnym, które w toku studiów i dodatkowych kursów zdobyły szeroką wiedzę z zakresu zoologii, entomologii, botaniki, fitosocjologii, gleboznawstwa, siedliskoznawstwa, hydrologii, meteorologii czy ochrony różnorodności biologicznej. W ich szeregach nie brakuje również pasjonatów innych nauk przyrodniczych.

Poniżej wyszczególnione zostały wybrane działania podejmowane przez Lasy Państwowe na rzecz zachowania, zrównoważonego użytkowania oraz odnawiania zasobów, tworów i składników przyrody.

- 1. Prowadzenie zrównoważonej gospodarki leśnej na podstawie planów urządzenia lasu dla nadleśnictw.**
- 2. Wypełnianie obowiązków dotyczących ochrony przyrody wynikających z aktów prawnych.**
- 3. Wypełnianie obowiązków dotyczących ochrony przyrody wynikających z unormowań wewnętrznych.**

Lasy Państwowe oraz wykonawcy prac realizują gospodarkę leśną zgodnie z ustawą o lasach oraz wewnętrznymi regulacjami wydawanymi na poziomie Dyrekcji Generalnej LP, regionalnych dyrekcji LP oraz nadleśnictw. Powyższe unormowania zawarte zostały m.in. w:

- Instrukcji ochrony lasu (IOL) (np. zwiększanie stabilności oraz zróżnicowania drzewostanów, ochrona zasobów wodnych, ochrona zasobów martwych drzew, ochrona drzew biocenotycznych, ochrona rodzimych owadów zapylających, ustalenie postępowania ochronnego względem wybranych form ochrony przyrody, przeprowadzanie wizji terenowych przed rozpoczęciem zabiegów gospodarczych mających na celu wykrycie stanowisk wybranych gatunków chronionych celem ich ochrony czy montaż konstrukcji stanowiących miejsce rozrodu lub schronienie dla wybranych grup zwierząt, zachowanie w strukturze kompleksów leśnych terenów otwartych lub półotwartych, m.in. bagien, torfowisk, oczek wodnych, okresowych zastoisk wodnych, wrzosowisk, muraw kserotermicznych, łąk śródleśnych, zakrzaczeń, śródpolnych zadrzewień, skarp, miedz, gołoborzy, wydmy i in.);
- Zasadach hodowli lasu (ZHL) (np. prowadzenie odnowień z wykorzystaniem rodzimych gatunków drzew, ochrona starodrzewów, tworzenie buforów wokół naturalnych cieków i zbiorników wodnych, pozostawianie drzew pełniących rolę biocenotyczną, wprowadzenie ograniczeń w stosowaniu cięć zupełnych tam, gdzie jest to zasadne, promowanie naturalnego odnowienia lasu, wprowadzanie gatunków nektarodajnych,

przebudowa drzewostanów celem dostosowania składu gatunkowego do siedliska, prowadzenie zalesień);

- Instrukcji urządzania lasu (IUL) (np. opracowywanie planów urządzenia lasu wraz z programem ochrony przyrody będących podstawą prowadzenia wielofunkcyjnej, trwale zrównoważonej gospodarki leśnej z uwzględnieniem zmiany klimatu i racjonalnego gospodarowania zasobami przyrody m.in. poprzez tworzenie w skali krajobrazowej mozaiki drzewostanów zróżnicowanych gatunkowo, wiekowo i strukturalnie, tworzenie planów gospodarowania wodami mającymi na celu zwiększenie uwilgotnienia siedlisk, wyłączanie części drzewostanów z użytkowania gospodarczego);
- Wytycznych do przygotowania dokumentacji przetargowej na wykonywanie usług w zakresie gospodarki leśnej, Opisie standardu technologii wykonawstwa prac leśnych w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych oraz w Zleceniach na wykonywanie prac gospodarczych (np. zobowiązanie wykonawcy do utrzymywania sprzętu w stanie sprawności technicznej i czystości zapewniającej użytkowanie bez szkody dla bezpieczeństwa środowiska przyrodniczego, zobowiązanie do zachowywania wskazanych elementów środowiska przyrodniczego np. drzew dziuplastych, stanowisk z gniazdami wieloletnimi, stanowisk z załącznika IV dyrektywy siedliskowej itd.).

4. Wypełnianie obowiązków wynikających z obecności form ochrony przyrody na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych.

Formy ochrony przyrody zostały ustanowione na znacznej powierzchni gruntów w zarządzie Lasów Państwowych, zalicza się do nich m.in.:

- 1372 rezerwatów przyrody (86,7% ogólnej liczby rezerwatów w Polsce) o łącznej powierzchni 130,0 tys. ha (1,6% powierzchni PGL LP i 72% powierzchni rezerwatów w Polsce);
- obszary Natura 2000, które na gruntach Lasów Państwowych zajmują powierzchnię 2 896,5 tys. ha, co stanowi ponad 38% całkowitej powierzchni gruntów w zarządzie PGL LP i 46% powierzchni obszarów Natura 2000 w Polsce, w tym:
 - 730 siedliskowych obszarów Natura 2000 (83% SOO w Polsce) o łącznej powierzchni 1 668,4 tys. ha (21,9% powierzchni PGL LP i 47% powierzchni SOO w Polsce);
 - 132 ptasich obszarów Natura 2000 (92% OSO w Polsce) o łącznej powierzchni 2 219,4 tys. ha (29,1% powierzchni PGL LP i 45% powierzchni OSO w Polsce);

- około 4700 stref ochrony gatunków (ponad 95% stref w Polsce) utworzonych w celu ochrony ostoi wybranych gatunków ptaków, ssaków, gadów, owadów, roślin oraz grzybów.

Realizując inicjatywę „100 rezerwatów przyrody na 100-lecie Lasów Państwowych”, do końca 2024 r. na obszarach o szczególnych wartościach przyrodniczych, naukowych i kulturowych (zgodnie z art. 13 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody), powołano 64 nowe rezerwaty przyrody.

W ramach Konwencji Ramsarskiej na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych wyznaczono 10 obszarów wodno-błotnych o międzynarodowym znaczeniu (jeziora: Łuknajno, Karaś, Drużno, Jezioro Siedmiu Wysp, Świdwie, Stawy Milickie, Bór na Czerwonem, Dolina Izery, Stawy Przemkowskie oraz Ujście Wisły) o łącznej powierzchni 5135 ha (0,07% powierzchni PGL LP). Celem ich ustanowienia jest ochrona, promowanie oraz zrównoważone użytkowanie terenów podmokłych.

5. Wyznaczanie obszarów wyłączonych z użytkowania gospodarczego.

6. Edukacja społeczeństwa.

Lasy Państwowe realizują szereg działań związanych z poszerzaniem wiedzy społeczeństwa na tematy związane z ochroną przyrody w warunkach gospodarki leśnej. Działania te mają na celu kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody, zwiększanie wrażliwości oraz poziomu zrozumienia społeczeństwa względem działań ochronnych prowadzonych przez leśników. Odbywa się to m.in. poprzez:

- prowadzenie działań z zakresu edukacji przyrodniczej w każdym z 429 nadleśnictw. Wśród odbiorców oferty edukacyjnej znajduje się szeroka reprezentacja wiekowa społeczeństwa, od dzieci w wieku przedszkolnym po osoby starsze;
- działalność nadleśnictw zgrupowanych w ramach leśnych kompleksów promocyjnych (LKP): łączna powierzchnia 25 LKP wynosi około 1275 tys. ha. Są to duże, zwarte obszary lasu zarządzane przez sąsiadujące ze sobą nadleśnictwa, leśne zakłady doświadczalne, stację badawczą czy lasy miejskie. Utworzone w różnych częściach kraju, pokazują zmienność warunków siedliskowych, różnorodność składu gatunkowego lasu i mnogość pełnionych przez niego funkcji. W ramach działalności LKP leśnicy promują zrównoważoną gospodarkę leśną, wspierają badania naukowe i prowadzą edukację przyrodniczo-leśną społeczeństwa. W radach naukowo-społecznych każdego LKP zasiadają przedstawiciele lokalnych władz samorządowych, autorytety świata

- nauki, reprezentanci organizacji pozarządowych, przemysłu drzewnego, lokalnych mediów, osoby obdarzone szczególnym zaufaniem społeczności lokalnych;
- działalność w zakresie informowania społeczeństwa o bogactwie rodzimej przyrody, zagrożeniach, podejmowanych działaniach ochronnych czy kształtowaniu właściwych postaw społecznych. Powyższe zagadnienia są udostępniane za pomocą licznych narzędzi komunikacyjnych. Działania te obejmują m.in.:
 - a) prowadzenie kampanii informacyjnych (np.: Las do góry nogami);
 - b) udostępnianie filmów (np.: Leśny budzik);
 - c) udostępnianie podcastów (np. wykłady ze specjalistami z zakresu ochrony przyrody);
 - d) udostępnianie transmisji online (np. żubrów, czapli, żurawi, bocianów czarnych, rybołówów);
 - e) publikowanie artykułów popularno-naukowych (np. umieszczanych w kwartalniku „Echa Leśne”);
 - działalność Banku Danych o Lasach – na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej (BULiGL) prowadzi portal, którego celem jest zapewnienie społeczeństwu dostępu do zróżnicowanych informacji przestrzennych o lasach, powiązanych także z danymi z zakresu ochrony przyrody i stanu środowiska przyrodniczego. Portal jest chętnie wykorzystywany na wszystkich poziomach organizacji i zarządzania w leśnictwie i ochronie środowiska, przez świat nauki, organizacje przyrodnicze oraz społeczeństwo;
 - działalność Leśnego Studia Filmowego w Ośrodku Rozwojowo-Wdrożeniowym Lasów Państwowych w Bedoniu w zakresie informowania społeczeństwa o bogactwie rodzimej przyrody, jej zagrożeniach, podejmowanych działaniach ochronnych. Działalność studia w bardzo dużym stopniu wpływa na proces kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez produkcję wysokiej jakości filmów przyrodniczych, wielokrotnie nagradzanych w krajowych i zagranicznych konkursach filmowych. Przedmiotowe produkcje emitowane są w wiodących stacjach telewizyjnych w Polsce oraz na kanale YouTube na profilu Leśne Studio Filmowe, Lasy Państwowe

7. Działalność Leśnego Banku Genów Kostrzyca.

Leśny Bank Genów Kostrzyca (LBG Kostrzyca) jest jednostką organizacyjną Lasów Państwowych, do jej zadań należą gromadzenie oraz długotrwałe przechowywanie zasobów genowych drzew i krzewów leśnych oraz monitoring jakości materiału rozmnożeniowego pochodzącego od najcenniejszych obiektów nasiennych Lasów Państwowych oraz ważnych dla ochrony przyrody nasion pochodzących z parków narodowych, rezerwatów, pomników przyrody. LBG Kostrzyca uczestniczy również w działaniach na rzecz ochrony żubra oraz prowadzi monitoring genetyczny cietrzewia wraz z bankiem genów tego gatunku w ramach „Programu czynnej ochrony populacji głuszca i cietrzewia na gruntach będących w zarządzie PGL LP”.

Do szczególnych zadań LBG Kostrzyca związanych z ochroną przyrody należą:

- zachowanie leśnych zasobów genowych;
- ochrona *ex situ* jesionu wyniosłego, wiązu górskiego, wiązu pospolitego oraz wiązu szypułkowego;
- barkodowanie roślin Puszczy Białowieskiej;
- roślinny bank DNA i tkanek;
- analiza zmienności genetycznej trzech gatunków wiązków w Polsce;
- weryfikacja szczepów na plantacjach nasiennych;
- weryfikacja pochodzenia zasobów genowych;
- zachowanie *ex situ* gatunków roślin zielnych;
- zachowanie *ex situ* cisa pospolitego i jarzębu brekinii;
- czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych;
- prowadzenie arboretum o powierzchni blisko 15 ha. Stanowi ono żywy bank genów, w którym zgromadzono około 5 tys. okazów reprezentujących ponad 700 gatunków, podgatunków i odmian roślin. Głównymi zadaniami arboretum są:
 - a) ochrona *ex situ* różnorodności biologicznej (gromadzenie kolekcji roślin, zakładanie archiwów klonów);
 - b) edukacja przyrodnicza społeczeństwa (obiekt jest wykorzystywany do prowadzenia zajęć oraz akcji edukacyjnych dla różnych grup wiekowych);
 - c) funkcja naukowo-badawcza (miejsce prowadzenia obserwacji oraz badań procesów zachodzących w przyrodzie);
 - d) funkcja rekreacyjna.

Więcej informacji o Arboretum LBG Kostrzyca znajduje się na stronie internetowej:

8. Działalność Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych.

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPŚ) jest zakładem Lasów Państwowych o zasięgu krajowym, powołanym przez Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych w celu inicjowania, koordynacji i zarządzania projektami dofinansowanymi ze środków unijnych i funduszu leśnego w jednostkach PGL LP. Od 2007 r. wspiera wielkoskalową i kompleksową realizację zadań Lasów Państwowych związanych z ochroną przyrody i adaptacją do zmian klimatu na terenach leśnych będących w zarządzie PGL LP. Do kluczowych obszarów działalności CKPŚ należą:

- koordynowanie projektów rozwojowych Lasów Państwowych związanych z przeciwdziałaniem zmianom klimatu oraz transformacją energetyczną. W ramach tego zadania CKPŚ wspiera Dyрекcję Generalną Lasów Państwowych w realizacji takich projektów, jak: Las Energii, Lasy Węglowe czy Podnoszenie efektywności energetycznej budynków w PGL LP;
- koordynowanie projektów w zakresie leśnictwa oraz ochrony przyrody, współfinansowanych ze środków UE, w tym:
 - a) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych,
 - b) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich,
 - c) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów,
 - d) Kompleksowy projekt ochrony gatunków i siedlisk przyrodniczych na obszarach zarządzanych przez PGL Lasy Państwowe,
 - e) Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogeniczych na obszarach cennych przyrodniczo;
- realizacja projektu „Punkt dla Przyrody”;
- przygotowanie i koordynacja nowych projektów Lasów Państwowych, m.in. zadań na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w zakresie inicjowania oraz kompleksowego przygotowania nowych przedsięwzięć projektowych o charakterze przyrodniczym, klimatycznym i energetycznym. CKPŚ pozyskuje partnerów do projektów oraz współpracuje z nimi na dalszych etapach. Obsługuje cały cykl życia

projektów, począwszy od zainicjowania, poprzez opracowanie założeń, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, realizację i rozliczenie, aż do zamknięcia. Pracując w ramach interdyscyplinarnych zespołów, służy pomocą ekspercką nie tylko w obszarze merytorycznym, lecz także w zakresie finansów, zamówień publicznych czy oceny oddziaływania na środowisko (OOS). W 2024 r. CKPŚ złożyło wnioski o środki finansowe UE na realizację pięciu projektów Lasów Państwowych z Programu Fundusze Europejskie na Infrastrukturę Klimat i Środowisko 2021–2027. W ramach ww. projektów do 2029 r. Lasy Państwowe planują przeznaczyć ponad 1,1 mld zł na działania związane z retencją wodną, ochroną gatunków i siedlisk, w szczególności mokradeł, a także ochroną lasów przed pożarami.

9. Wsparcie parków narodowych ze środków funduszu leśnego.

Zgodnie z art. 58 ust. 3a ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach, środki funduszu leśnego związane z wyłączeniem z produkcji lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz lasów znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, mogą być przeznaczone na sfinansowanie działań takich, jak badania naukowe, tworzenie infrastruktury niezbędnej do prowadzenia gospodarki leśnej, ochronę przyrody w lasach realizowaną metodami gospodarki leśnej oraz inne zadania z zakresu gospodarki leśnej w lasach znajdujących się w użytkowaniu wieczystym parków narodowych. Dofinansowanie parków narodowych ze środków funduszu leśnego ma miejsce od 2012 r. W latach 2012–2024 zawarto 364 umowy o dofinansowanie na łączną kwotę 515 mln zł, spośród których parki narodowe wydatkowały 361 mln zł (78%).

W 2024 r. Lasy Państwowe zawarły 40 umów z parkami narodowymi na łączną kwotę 54,2 mln zł, a ich realizacja osiągnęła poziom 42,0 mln zł, co stanowi 77 % zakresu finansowego umów. W ramach dofinansowania w 2024 r. wykonano szereg działań gwarantujących utrzymanie trwałości ekosystemów leśnych oraz utrzymanie różnorodności gatunkowej flory, fauny i fungi.

10. Realizacja programów i projektów z zakresu ochrony przyrody oraz ochrony klimatu.

Lasy Państwowe, samodzielnie lub we współpracy z innymi podmiotami, podejmują wiele działań z zakresu ochrony przyrody, ukierunkowanych w szczególności na zachowanie

różnorodności biologicznej gatunków i siedlisk. Do realizowanych inicjatyw w 2024 r. należały m.in. następujące programy i projekty:

- Drapieżne pogranicze – transgraniczna współpraca na rzecz zintegrowanej ochrony dużych drapieżników w Polsce i na Słowacji;
- Life Podkowiec Plus: powrót do lasu – ochrona siedlisk rozrodczych nietoperzy w ujęciu całościowym (LIFE20 NAT/PL/001427);
- Program restytucji cisa;
- Program czynnej ochrony populacji głuszca i cietrzewia na gruntach w zarządzie PGL LP;
- Program opracowania w planach urządzenia lasu zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na gruntach w zarządzie PGL LP;
- Program ochrony i zwiększania zasobów wodnych, modernizacji oraz przywracania wartości użytkowanych obiektów małej retencji na gruntach będących w zarządzie PGL LP;
- Program czynnej ochrony populacji żubra *Bison bonasus* na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Program ochrony owadów zapylających w ekosystemach leśnych, ze szczególnym ukierunkowaniem pszczołowych, realizowany na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Program działań związanych z ochroną i zachowaniem właściwego stanu zdrowotnego pomnika przyrody Dąb Bartek na gruntach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Program działania ośrodków rehabilitacji zwierząt realizowany na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe;
- Program zwiększenia liczby rezerwatów przyrody na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

11. Zlecenie usług badawczych z zakresu ochrony przyrody oraz ochrony klimatu.

W zakresie kompetencji Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych jest m.in. inicjowanie, popieranie i finansowanie badań w zakresie leśnictwa oraz nadzór nad wykorzystaniem wyników tych badań. W ostatnich latach na zlecenie Dyrektora Generalnego LP jednostki naukowo-badawcze przeprowadziły szereg badań naukowych zarówno o charakterze poznawczym, jak i utylitarnym, a ich wyniki mają podstawowe znaczenie dla rozwoju wszystkich dziedzin leśnictwa, w tym ochrony przyrody.

W latach 2010–2024 na usługi badawcze związane z ochroną przyrody wydatkowano ponad 100 mln zł ze środków funduszu leśnego. Uzyskane wyniki są przekazywane do jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz innych jednostek spoza PGL LP w celu ich stosownego wykorzystania. Wyniki prac są również udostępniane poprzez wyszukiwarke tematów badawczych na stronie internetowej Lasów Państwowych www.lasy.gov.pl w zakładce Leśnictwo. Serwis profesjonalistów .

12. Działalność ośrodków hodowli zwierząt gatunków zagrożonych.

W wybranych jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych funkcjonują obiekty, które poprzez ochronę *ex situ* wspierają działania na rzecz restytucji wybranych gatunków zwierząt lub zachowywanie ich puli genetycznej, zalicza się do nich: osiem zagród pokazowych lub ośrodków hodowli żubra (zlokalizowanych w nadleśnictwach: Kobiór, Stuposiany, Borki, Dwukoły, Supraśl, Niepołomice, Rybnik oraz w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie), dwa ośrodki hodowli konika polskiego (zlokalizowane w nadleśnictwach: Tuszyna i Kliniska), trzy ośrodki hodowli głuszca (zlokalizowane w nadleśnictwach: Wisła, Leżajsk i Głębocki Bród), jeden ośrodek hodowli cietrzewia (Nadleśnictwo Spychowo) oraz jeden staw pokazowy żółwia błotnego i raka błotnego (Nadleśnictwo Siewierz).

13. Działalność ośrodków rehabilitacji zwierząt.

W dziewięciu jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych (nadleśnictwa: Piotrków, Płock, Krynki, Olsztynek, Olsztyn, Wejherowo, Katowice, Grodziec oraz Zamrzenica) funkcjonują ośrodki rehabilitacji zwierząt, w których prowadzone jest leczenie i rehabilitacja zwierząt dziko występujących, wymagających okresowej opieki człowieka w celu przywrócenia ich do środowiska przyrodniczego.

14. Działalność arboretów i ogrodów botanicznych.

W wybranych jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych funkcjonują miejsca, które poprzez ochronę *ex situ* wspierają działania na rzecz restytucji wybranych gatunków roślin lub zachowania ich puli genetycznej. Są to: dziewięć ogrodów botanicznych (zlokalizowanych w nadleśnictwach: Kudypy, Kaliska, Gryfino, Syców, Gdańsk, Karnieszewice, Marcule, Janów Lubelski, Supraśl) oraz 13 arboretów (zlokalizowanych w nadleśnictwach: Tułowice, Chmielnik, Rzepin, Kartuzy, Kwidzyn, Strzebielino, Cewice, Leśny Dwór, Tuchola, Lubsko, Krynki oraz w zakładach: Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie i Leśnym Banku Genów Kostrzyca w Miłkowie).

Warto wspomnieć, że Ogród Dendrologiczny w Nadleśnictwie Tułowice położony w Lipnie koło Niemodlina jest najstarszym arboretum w Polsce, założonym w 1783 r. przez Jana Nepomucena Karola von Praschmego.

15. Monitoring przyrodniczy w ramach planu urządzenia lasu (PUL).

Wykonawcy projektu PUL w ramach dokonywania analizy realizacji zapisów wpływającego planu urządzenia lasu prowadzą działania wchodzące w zakres monitoringu skutków realizacji PUL na środowisko oraz obszary Natura 2000. Dzięki nim możliwe jest śledzenie przemian zachodzących w środowisku, dające merytoryczne podstawy do wysnuwania wniosków i projektowania stosownych działań ochronnych.

16. Monitoring przyrodniczy w ramach WISL.

Wielkoobszarowa inwentaryzacja stanu lasu wykonywana jest przez BULiGL na zamówienie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych. Potrzeba sporządzania okresowych wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów wynika w szczególności z zapisu art. 13a ustawy o lasach. Celem przedmiotowej inwentaryzacji jest ocena stanu lasu i kierunku jego zmian w skali wielkoobszarowej. Dostarcza ona rzetelnych informacji o lesie dotyczących w szczególności struktury gatunkowej, wiekowej i stanu zdrowotnego drzewostanów oraz występowania i rozmiaru szkód w lasach. WISL stanowi największy zbiór danych o lasach wszystkich form własności.

Od 2010 r. WISL jest podstawowym źródłem informacji statystycznych. Wykonywanie inwentaryzacji wielkoobszarowej jest jednym z warunków uczestnictwa Polski w procesach międzynarodowych dotyczących lasów i leśnictwa.

17. Monitoring stanu lasu w zakresie czynników abiotycznych i antropogenicznych.

Monitoring stanu lasu w zakresie czynników abiotycznych i antropogenicznych realizowany jest przez zespoły ochrony lasu – specjalistyczne komórki terenowe Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, których zadaniem jest bieżąca ocena stanu zagrożenia środowiska leśnego przez czynniki abiotyczne, biotyczne i antropogeniczne, doradztwo dla nadleśnictw i RDLP z zakresu ochrony lasu, działań profilaktycznych, działań ochronnych, ochrony środowiska, przyrody czy krajobrazu. Powyższy monitoring stanowi również system wczesnego ostrzegania przed zagrożeniami dla gatunków i siedlisk stanowiących przedmioty ochrony na obszarach Natura 2000 czy w rezerwatach przyrody. Umożliwia minimalizowanie negatywnych skutków poprzez odpowiednio wczesne wdrażanie stosownych działań ochronnych.

18. Monitoring lasu – ocena stanu lasów w Polsce w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Monitoring stanu zdrowotnego lasu jest realizowany na zlecenie DGLP, MKiŚ i GIOŚ przez Instytut Badawczy Leśnictwa, jako komponent Monitoringu lasów w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W ramach tej usługi opracowywany jest coroczny raport „Stan zdrowotny lasów Polski”, który stanowi cenny zestaw informacji dotyczących lasów na terenie Polski, także na tle stanu lasów w Europie. Monitoring lasów ma na celu określenie zróżnicowania stanu zdrowotnego lasów w przestrzeni i czasie oraz kierunków zmian i ich dynamiki zachodzących w ekosystemach leśnych Polski.

19. Zapobieganie rozprzestrzenianiu się w środowisku inwazyjnych gatunków obcych.

20. Prowadzenie gospodarki leśnej zgodnie z regionalizacją przyrodniczą.

Regionalizacja przyrodnicza stanowi narzędzie ochrony leśnej różnorodności biologicznej i krajobrazowej poprzez zachowanie regionalnych, kulturowych i ponadekosystemowych układów przyrodniczych. Określa sposoby prowadzenia gospodarki leśnej, w tym wskazuje gatunki drzew, jakie powinny być stosowane przy zalesianiu i odnawianiu drzewostanów. Podstawą do określania celów hodowlanych i kierunków postępowania hodowlanego w lasach są: regionalizacja geobotaniczna kraju, regionalizacja przyrodniczo-leśna oraz regionalizacja nasienna.

21. Dobrowolna certyfikacja.

Gospodarka leśna w Lasach Państwowych prowadzona jest zgodnie z krajowymi unormowaniami prawnymi, w tym zasadami zachowania trwałości lasów, zrównoważonego rozwoju i ochrony przyrody. Potwierdzają to przyznawane od wielu lat wszystkim regionalnym dyrekcjom Lasów Państwowych międzynarodowe certyfikaty PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*) i/lub FSC (*Forest Stewardship Council*). Są to międzynarodowe organizacje pozarządowe, których głównym celem jest promocja zrównoważonej gospodarki leśnej poprzez system certyfikacji leśnej oraz etykietowania produktów leśnych, wykonywanych przez niezależne jednostki. Uzyskanie certyfikatu potwierdza, że lasy są zarządzane zgodnie z wymaganiami środowiskowymi, społecznymi i ekonomicznymi, równoważąc potrzeby ludzi, przyrody i ekonomii.

22. Wydatki funduszu leśnego ponoszone na działania z zakresu ochrony przyrody.

Lasy Państwowe każdego roku ponoszą znaczne wydatki na ochronę przyrody z funduszu leśnego (min. 100 mln zł w 2024 r.). Przedstawione wartości zawierają jedynie koszty i nakłady ponoszone na zadania, które w całości wpisują się w ustawową definicję ochrony przyrody. Jednocześnie zwraca się uwagę, że wiele działań finansowanych ze środków funduszu leśnego cechujących się wielofunkcyjnym charakterem nie zostało zawartych w powyższych kwotach, choć bezpośrednio lub pośrednio korzystanie wpływa na zachowanie, zrównoważone użytkowanie lub odnawianie wybranych zasobów, tworów czy składników przyrody oraz osiągnięcie celów ochrony przyrody. Wynika to z faktu, że nie ma możliwości wyliczenia udziału wydatków poniesionych na ochronę przyrody spośród ogólnych kosztów danego zadania. Przedmiotowa problematyka dotyczy np. wydatków z funduszu leśnego ponoszonych na ochronę przeciwpożarową ekosystemów leśnych, hodowlę lasu, ochronę lasu, edukację i promocję czy zadania służące przeciwdziałaniu zmianom klimatu. Powyższe koszty dotyczą m.in. następujących działań:

- wsparcie parków narodowych;
- wsparcie działalności LBG Kostrzyca;
- wsparcie ośrodków rehabilitacji zwierząt;
- wsparcie ośrodków hodowli gatunków zagrożonych;
- wsparcie działań z zakresu czynnej ochrony gatunków i ich siedlisk (np. cietrzewia, głuszca, nietoperzy, żubra, kuropatwy, zająca, zapylaczy leśnych, dębu Bartek, cisa pospolitego, siedlisk hydrogenicznych);
- opracowywanie PUL w zakresie aktualizacji programów ochrony przyrody PUL, przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania projektu PUL na środowisko, opracowywanie planu zadań ochronnych (PZO), weryfikacja siedlisk przyrodniczych czy tworzenie opracowań fitosocjologicznych;
- wsparcie utrzymania archiwum klonów;
- opracowywanie ekspertyz przyrodniczych m.in. celem zwiększania liczby rezerwatów przyrody;
- zlecanie usług badawczych.

23. Szacunkowe wydatki ponoszone przez Lasy Państwowe na działania z zakresu ochrony przyrody.

Wydatki ponoszone na ochronę przyrody w Lasach Państwowych wynoszą od kilkuset milionów do ponad miliarda złotych rocznie. Są to wartości różniące się od kosztów wyszczególnianych co roku w sprawozdaniach finansowo-gospodarczych PGL LP (np. w 2024 r.: 43 085,0 tys. zł – tzw. koszty wytworzenia dotyczące ochrony przyrody w nadleśnictwach).

Koszty prezentowane w ww. sprawozdaniu stanowią jedynie niewielki udział rzeczywistych wydatków ponoszonych przez Lasy Państwowe na ochronę przyrody. Znajdują się w nich np. wybrane koszty przeznaczone na: zakup, montaż i konserwację budek dla ptaków; kształtowanie granicy ekotonowej; działania ochronne w rezerwatach przyrody czy obszarach Natura 2000; utrzymanie ośrodków hodowli lub rehabilitacji zwierząt; działania dotyczące zwalczania inwazyjnych gatunków obcych.

Powyższa wartość ukazuje jedynie wydatki odnoszone przez nadleśnictwa, zgodnie z Planem Kont Lasów Państwowych obowiązującym w danym roku, na konto 5107 Ochrona przyrody. Opracowywanie Polityki rachunkowości i Planu Kont PGL LP nie było ukierunkowywane na wykazywanie kosztów i nakładów ponoszonych na ochronę przyrody. Stąd wiele wydatków, z uwagi na wielofunkcyjny charakter działań, których dotyczą, i zgodnie z ugruntowaną od wielu lat w PGL LP polityką rachunkowości, odnoszonych jest na inne konta, choć w rzeczywistości bezpośrednio lub pośrednio wydatki te korzystnie wpływają na zachowanie, zrównoważone użytkowanie lub odnawianie wybranych zasobów, tworów czy składników przyrody oraz osiągnięcie celów ochrony przyrody. Przykładowo koszty działań służących ograniczaniu negatywnego wpływu pożarów na ekosystemy leśne, które mogłyby być księgowane jako koszty ochrony przyrody (np. cennych przyrodniczo starodrzewów czy muraw) odnoszone są na konto 5105 Ochrona przeciwpożarowa lasu. Wiele wydatków związanych z działaniami kształtującymi strukturę drzewostanów metodami gospodarki leśnej (np. przebudowa lub wzbogacanie drzewostanów w gatunki biocenotyczne) odnoszonych jest na konto 5102 Hodowla lasu czy 511 Pozyskanie drewna. Natomiast nakłady zaangażowane w budowę infrastruktury służącej m.in. ochronie wybranych elementów ekosystemów leśnych (np. obiekty wspomagające retencjonowanie wody w siedliskach) czy ochronie wybranych gatunków zwierząt (budowa ośrodków hodowli gatunków zagrożonych) odnoszone są na konto 081 Środki trwałe w budowie. Wśród ww. wydatków nie znajdują się także wybrane wydatki funduszu leśnego związane z ochroną przyrody (m.in. wybrane usługi badawcze, działalność LBG Kostrzyca, aktualizacje programów ochrony przyrody PUL, przeprowadzanie strategicznej oceny oddziaływania projektu PUL na środowisko, opracowywanie PZO, weryfikacje siedlisk przyrodniczych czy zlecanie opracowań fitosocjologicznych). W ww. kosztach nie znajdują się również tzw. koszty

utraconych korzyści, będących wynikiem modyfikacji lub wyłączenia z gospodarki leśnej wybranych drzewostanów np. celem ochrony elementów ekosystemu leśnego, którym służy ochrona bierna. Nie znajdziemy w nich także szeroko rozumianych kosztów obsługi realizacji działań ochronnych, na które składają się wynagrodzenia pracowników czy narzut na utrzymanie miejsc, w których praca z tym związana jest wykonywana.

8.1.4. Społeczne funkcje lasu

W roku 2024 Lasy Państwowe prowadziły szereg działań w zakresie edukacji, turystyki i rekreacji oraz dialogu społecznego.

W zakresie działalności edukacyjnej kluczowym elementem była edukacja dla zrównoważonego rozwoju, mająca na celu budowanie świadomości społecznej o roli lasów i zasadach ich zrównoważonego użytkowania. Natomiast turystyka koncentrowała się na rozwoju infrastruktury, promowaniu zrównoważonego i etycznego korzystania z lasów oraz wspierania aktywnego wypoczynku na łonie natury. W zakresie dialogu społecznego przygotowano koncepcje działań z zakresu partycypacji społeczeństwa w opiniowaniu szeroko rozumianych działań Lasów Państwowych.

Działania Lasów Państwowych w zakresie edukacji w 2024 r. obejmowały:

- 1) prowadzenie zajęć terenowych, lekcji w szkołach, konkursów, wystaw i wydarzeń lokalnych;
- 2) współpracę ze szkołami, samorządami, harcerzami, strażą pożarną, mediami i uniwersytetami trzeciego wieku;
- 3) zaangażowanie w edukację społeczeństwa pracowników Lasów Państwowych, w tym leśniczych, edukatorów i specjalistów.

Działania te miały na celu nie tylko edukację przyrodniczą, ale także rozwój efektywnego dialogu ze społeczeństwem, co było możliwe dzięki m.in. platformom informacyjnym, programom otwartych drzwi oraz przejrzystości działań (np.: raporty, publikacje, konsultacje społeczne).

Działania Lasów Państwowych w zakresie turystyki w 2024 r. obejmowały:

- 1) rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej, w tym obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych, co znacząco poprawiło dostępność terenów leśnych dla odwiedzających;

- 2) promocję lasów jako miejsca aktywnego wypoczynku poprzez organizację wydarzeń plenerowych (np.: rajdy, spacerów tematycznych, pikniki edukacyjne) oraz publikowanie materiałów informacyjnych i map turystycznych;
- 3) współpracę z organizacjami turystycznymi i innymi podmiotami korzystającymi z lasów (np. organizacjami harcerskimi), co pozwoliło na skoordynowane działania na rzecz rozwoju turystyki leśnej oraz lepsze dopasowanie oferty rekreacyjnej do potrzeb społecznych;
- 4) aktualizację i rozbudowę aplikacji mobilnych oraz platform internetowych, dzięki którym turyści mogli w prosty sposób zaplanować wizytę w lesie, zapoznać się z regulaminami oraz uzyskać informacje o dostępnych obiektach, atrakcjach i trasach.

Działania te wpisują się w misję Lasów Państwowych, której jednym z kluczowych elementów jest udostępnianie lasów społeczeństwu w sposób bezpieczny i zrównoważony, z poszanowaniem wartości przyrodniczych i krajobrazowych.

W 2024 r. w ramach funkcjonowania Wydziału Społecznych Funkcji Lasu Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Lasy Państwowe zrealizowały szereg prac w zakresie edukacji, turystyki i rekreacji.

Działania w zakresie edukacji obejmowały:

- 1) wprowadzenie nowych wytycznych edukacyjnych (zarządzenie nr 111 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z grudnia 2023 r. i zmiana w 2024 r.), które zaktualizowały podejście do edukacji leśnej. Zmieniają one poprzednie wytyczne edukacyjne i ustanawiają nowe ramy organizacyjne komunikacji ze społeczeństwem;
- 2) kontynuację ogólnopolskich kampanii i akcji edukacyjnych takich, jak:
 - #sprzątaMY – edukacja ekologiczna i sprzątanie lasów;
 - #sadziMY – wspólne sadzenie drzew;
- 3) prowadzenie kampanii edukacyjnych takich, jak #zabierz5zlasu, zachęcających odwiedzających lasy do zabierania ze sobą przynajmniej pięciu odpadów podczas spacerów;
- 4) realizację strategii komunikacji z otoczeniem, w tym organizację konsultacji społecznych, kampanii medialnych, warsztatów i otwartych wydarzeń edukacyjnych;
- 5) dalszą cyfryzację edukacji leśnej – rozwój filmów, materiałów online, konkursów i warsztatów z dużym zasięgiem;
- 6) wzmocnienie współpracy międzyinstytucjonalnej i partnerskiej, również z organizacjami pozarządowymi i środowiskami naukowymi.

Działania w zakresie turystyki obejmowały:

- 1) zaktualizowanie informacji o obiektach rekreacyjnych i edukacyjnych w ramach Inwentaryzacji turystycznej 2024;
- 2) zebranie i podsumowanie ankiet od jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych udostępniających obszary określone w projekcie Lasów Państwowych dotyczącym bushcraftu i surwiwalu „Zanocuj w lesie”. Opracowano także wzorcową koncepcję zagospodarowania parkingów leśnych z miejscami dla kamperów (projekt „Kamperowiska w PGL LP”);
- 3) kontynuowano prace nad poradnikami dla jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych dot. projektowania i utrzymania pól biwakowych z kamperowiskami oraz funkcjonowania obozowisk harcerskich – wydano publikację online;
- 4) zrealizowano piąty odcinek filmu „Las na wyciągnięcie ręki” w ramach programu „Dostępność Plus” – savoir-vivre wobec osób z niepełnosprawnością;
- 5) zorganizowano spotkanie informacyjne online dla koordynatorów turystyki na temat bieżących działań w turystyce leśnej;
- 6) opracowano zasady oceny bezpieczeństwa urządzeń turystycznych na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe;
- 7) przygotowano stosowne dokumenty dla nadleśnictw nt. rozpoczęcia sezonu turystycznego 2024 oraz przeprowadzono ich analizę;
- 8) sporządzono wykaz tymczasowych obozowisk harcerskich dostępnych w 2024 r.;
- 9) zapewniono wsparcie jednostkom organizacyjnym Lasów Państwowych w moderowaniu portalu czaswlas.pl i uzupełnianiu danych;
- 10) zaktualizowano koszty inwestycji dla projektów zagospodarowania przestrzennego (PL/MPP) oraz urządzeń DTW 3.0;
- 11) opracowano nowy projekt techniczny altany edukacyjnej oraz przeprowadzono analizę funkcjonowania urządzeń DTW 3.0 w terenie;
- 12) zrealizowano aktualizacje turystycznych „Wypraw” oraz ich tłumaczenie na polski język migowy (PJM), w tym publikację nowej wyprawy nr 022;
- 13) zaprezentowano kierunki rozwoju turystyki w Lasach Państwowych podczas konferencji w IBL (14.03.2024) wraz z przygotowaniem artykułu na ten temat.

Efektem prowadzonych prac jest stopniowe wzmacnianie jakości i poszerzanie dostępności oferty dla społeczeństwa, w tym osób z niepełnosprawnością i o szczególnych potrzebach. Prowadzone działania zmierzają do zwiększania bezpieczeństwa i spójności funkcjonowania

obiektów rekreacyjno-wypoczynkowych oraz wspierania jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w budowaniu wizerunku gospodarza lasów otwartego na potrzeby społeczne.

Wzrost zainteresowania społecznego działalnością Lasów Państwowych spowodował, że w marcu 2024 r. we wszystkich nadleśnictwach i regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych zostali wyznaczeni konsultanci ds. kontaktów społecznych. W pierwszych miesiącach osoby te realizowały bieżącą obsługę wniosków i postulatów dotyczących ochrony przyrody i gospodarki leśnej. Ich docelowym zadaniem jest koordynacja zagadnień dialogu społecznego, m.in. spotkań i konsultacji w ramach powstającej struktury Centrum Dialogu Lasów Państwowych.

Lasy Państwowe od wielu lat prowadzą intensywną działalność dydaktyczną z wykorzystaniem obiektów edukacyjnych. Na terenie Lasów Państwowych znajduje się łącznie 5926 takich obiektów (w tym 57 ośrodków edukacji leśnej, 236 izb edukacji leśnej, 488 leśnych wiat edukacyjnych, 906 leśnych ścieżek edukacyjnych, 1578 punktów edukacji leśnej oraz 2661 tzw. innych obiektów). Z dotychczasowych tradycyjnych form edukacji oferowanych przez Lasy Państwowe, głównie z wykorzystaniem obiektów edukacyjnych, skorzystało około 3 063 tys. osób.

Na tradycyjną ofertę edukacyjną złożyły się:

- lekcje terenowe i wycieczki z przewodnikiem,
- lekcje w izbach edukacji leśnej,
- spotkania z leśnikiem w szkołach,
- spotkania z leśnikiem poza szkołą,
- akcje i imprezy edukacyjne,
- wystawy edukacyjne,
- konkursy leśne,
- inne imprezy, jak festyny, targi itp.

Uzupełnieniem tradycyjnych działań edukacyjnych było rozszerzenie oferty edukacyjnej online. Nadleśnictwa zanotowały ponad 22 298 tys. wyświetleń różnego rodzaju zajęć i materiałów edukacyjnych udostępnianych online. W celu zapewnienia możliwie najwyższej jakości tej formy zajęć kontynuowano udostępnianie na stronie internetowej Lasów Państwowych scenariuszy zajęć edukacyjnych możliwych do przeprowadzenia zarówno online, jak i w formie tradycyjnej. Scenariusze przeznaczone są dla wszystkich grup wiekowych odbiorców. Zostały napisane w sposób umożliwiający wykorzystywanie ich jako gotowe rozwiązania lub jako źródło inspiracji.

Zgodnie z danymi z inwentaryzacji obiektów turystycznych z 2024 r. na terenie Lasów Państwowych znajduje się 35 ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych, w tym 17 jest dzierżawionych podmiotom zewnętrznym; 254 ośrodki/obiekty wypoczynkowe, w tym 216 dzierżawionych; 56 kwater myśliwskich, w tym 12 dzierżawionych; 239 pokoi gościnnych, w tym 19 dzierżawionych. Wśród powierzchniowej bazy noclegowej funkcjonują: 442 miejsca biwakowania, w tym 236 dzierżawionych; 16 pól biwakowych, w tym 14 dzierżawionych. Funkcjonuje również 235 obozowisk harcerskich, w tym 117 jest dzierżawionych.

Wśród leśnej bazy nienoclegowej można wyszczególnić m.in. 1824 miejsca odpoczynku, w tym 110 dzierżawionych; 83 parkingi leśne, w tym 11 dzierżawionych, oraz 4393 miejsca postoju pojazdów, w tym 99 dzierżawionych.

Na terenie Lasów Państwowych przebiega około 4300 szlaków pieszych, około 3700 tras rowerowych, 613 szlaków konnych, 233 szlaki kajakowe (dane: inwentaryzacja 2024 r.).

Baza obiektów turystycznych jest naniesiona na mapy udostępnione w Banku Danych o Lasach oraz na stronie internetowej www.czaswlas.pl.

8.1.5. Pozyskanie drewna ogółem (netto bez kory) 39 756,5 tys. m³

1) w tym na gruntach leśnych: **39 749,4 tys. m³**

– grubizna 37 984,7 tys. m³

– drobnica 1 764,7 tys. m³

Rozmiar pozyskania grubizny według rodzajów użytkowania przedstawiał się następująco (netto bez kory):

a) w rębniach zupełnych 7 757,2 tys. m³

b) w rębniach złożonych 9 976,7 tys. m³

c) w użytkach przygodnych rębnych i pozostałych rębnych 1 407,7 tys. m³

d) w użytkach przygodnych przedrębnych 2 753,9 tys. m³

e) w cięciach pielęgnacyjnych 16 089,2 tys. m³

2) w tym pozyskanie drewna na gruntach nieleśnych (w tym w zadrzewieniach) w ramach użytkowania nieobjętego etatem cięć, na podstawie oddzielnych przepisów i decyzji właściwych organów administracyjnych (netto bez kory): **7,1 tys. m³**

– grubizna 6,0 tys. m³

– drobnica 1,1 tys. m³

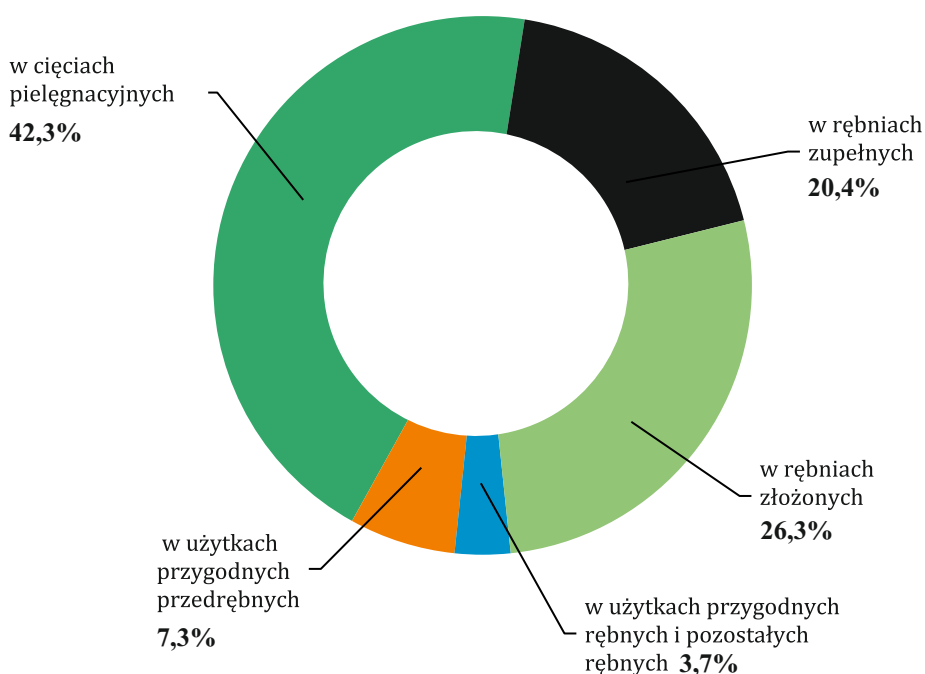
Ponadto w ramach użytkowania nieobjętego etatem cięć na podstawie oddzielnych decyzji właściwych organów administracyjnych z powierzchni wyłączonych z zarządu oraz z powierzchni wyłączonych z produkcji leśnej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe pozyskano (netto bez kory): **214,4 tys. m³**

w tym:

– grubizna **178,9 tys. m³**

– drobnica **35,5 tys. m³**

Konstruując powyższe zestawienie wykorzystano dane zaczerpnięte ze sprawozdania LPIR-8 (w odniesieniu do pozyskania drewna na gruntach leśnych) oraz nie ujęto pozyskania w Ośrodku Kultury Leśnej w Gołuchowie.

**Struktura pozyskania grubizny według rodzajów użytkowania
w Lasach Państwowych w 2024 r.**

8.1.6. Sprzedaż drewna ogółem (netto bez kory) **40 611,2 tys. m³**

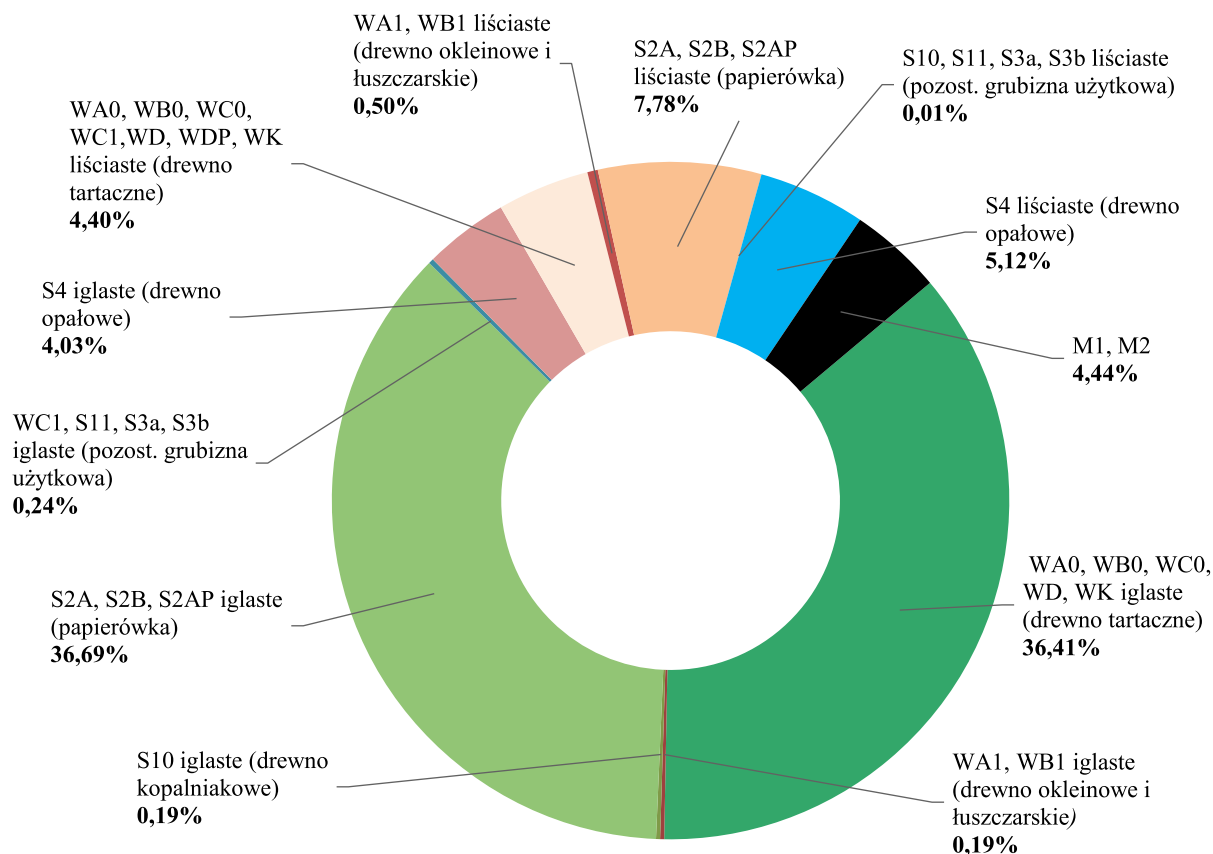
w tym grubizna **38 808,3 tys. m³**

Struktura sortymentowo-wartościowa sprzedanego drewna (wielkowymiarowego, średniowymiarowego i małowymiarowego) w 2024 r. przedstawiała się następująco:

Sortyment	Ilość (m ³)	Wartość (tys. zł)
1. Grubizna iglasta	31 579 012	8 892 959
z tego:		
– WA0, WB0, WC0, WD, WK (drewno tartaczne)	14 786 911	5 198 305
– WA1, WB1 (drewno okleinowe i łuszczarskie)	78 571	45 610
– S10 (drewno kopalniakowe)	77 802	33 352
– S2A, S2B, S2AP (papierówka iglasta)	14 899 985	3 381 252
– WC1, S11, S3a, S3b (pozostała grubizna użytkowa)	98 695	28 445
– S4 (drewno opałowe)	1 637 048	205 995
2. Grubizna liściasta	7 229 323	2 195 964
z tego:		
– WA0, WB0, WC0, WC1, WD, WDP, WK (drewno tartaczne)	1 786 919	975 833
– WA1, WB1 (drewno okleinowe i łuszczarskie)	203 200	135 425
– S2A, S2B, S2AP (papierówka liściasta)	3 158 403	730 911
– S10, S11, S3a, S3b (pozostała grubizna użytkowa liściasta)	1 515	204
– S4 (drewno opałowe)	2 079 286	353 591
3. M1, M2	1 802 842	133 597
Ogółem (1 + 2 + 3)	40 611 177	11 222 835*

*W ogólnej wartości sprzedaży drewna (11 222 835 tys. zł) uwzględniono również wartość sprzedanych zrębków (315 tys. zł).

Powyższe zestawienie nie uwzględnia karpiny przemysłowej i opałowej.

Struktura sprzedaży poszczególnych sortymentów drewna w Lasach Państwowych w 2024 r.

8.1.7. Ochrona lasu przed szkodnictwem leśnym

Szkodnictwo leśne jest określane jako bezprawne korzystanie z lasu czy pozyskiwanie produktów leśnych, lub naruszanie przepisów dotyczących Lasów Państwowych, szczególnie ochrony lasów. Ochrona lasów przed szkodnictwem jest zadaniem Lasów Państwowych. W tym celu funkcjonuje w Lasach Państwowych Straż Leśna – państwowa formacja uzbrojona, zgodnie z kompetencjami wynikającymi z ustawy o lasach, a w szczególności art. 47, która przeciwdziała i zwalcza przestępstwa oraz wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego i ochrony przyrody, a także wykonuje inne zadania w zakresie ochrony mienia.

Dodatkowo strażnikowi leśnemu przysługują uprawnienia Państwowej Straży Łowieckiej oraz Państwowej Straży Rybackiej, odpowiednio odnoszące się do zwalczania kłusownictwa oraz kontroli legalności połowu ryb.

Strukturę organizacyjną Straży Leśnej Lasów Państwowych tworzą:

- Posterunki Straży Leśnej w nadleśnictwach (429);
- grupy interwencyjne, umiejscowione w regionalnych dyrekcjach LP (17).

Strażą Leśną kieruje Główny Inspektor Straży Leśnej podporządkowany Dyrektorowi Generalnemu Lasów Państwowych.

W ramach funkcjonowania Lasów Państwowych na przestrzeni ostatnich lat wprowadzono szereg działań dotyczących Straży Leśnej, w szczególności w zakresie zwiększenia jej potencjału kadrowego oraz technicznego. Powyższe działania realizowano poprzez wdrożenie w Posterunkach Straży Leśnej systemów monitoringu wizyjnego dostosowanych do terenów leśnych oraz umożliwienie korzystania z bezzałogowych statków powietrznych, a przede wszystkim poprzez uruchomienie procesu udzielania dostępu do państwowych baz ewidencyjnych, w szczególności bezpośredniego dostępu do Centralnej Ewidencji Pojazdów.

W 2024 r. w 429 nadleśnictwach zatrudnionych było 972 strażników leśnych (tj. o 10 etatów mniej niż w 2023 r.) prowadzących ustawowe działania na łącznej powierzchni 7,3 mln ha lasów będących w zarządzie Lasów Państwowych. W związku z powyższym nieznacznie zwiększyła się statystyczna powierzchnia leśna przypadająca na jednego strażnika do około 7300 ha. W 2023 r. wartość ta wyniosła blisko 7200 ha.

Na obszarze zarządzanym przez Lasy Państwowe w 2024 r. zarejestrowano łącznie około 87 tys. tzw. interwencji i przypadków szkodnictwa leśnego, czyli o 12 tys. więcej niż w roku 2023.

W ramach bezprawnego korzystania z lasu odnotowano wzrost aż o 20% liczby przypadków i interwencji w porównaniu z rokiem 2023. W 2024 r. zarejestrowano blisko 70 400 takich przypadków, podczas gdy w 2023 r. liczba ta wyniosła 59 780 przypadków. Kłusownictwo na obszarach zarządzanych przez Lasy Państwowe w 2024 r. to 84 ujawnione przypadki, przy 157 przypadkach w 2023 r. Dodatkowo w 2024 r. unieszkodliwiono 314 sztuk tzw. narzędzi kłusowniczych. W ramach prowadzonych działań przeciwko kłusownictwu strażnicy leśni ujawnili 95 sztuk skłusowanej zwierzyny na terenach będących poza zarządem Lasów Państwowych (w roku 2023 ujawniono 26 sztuk).

W minionym roku ujawniono łącznie 1680 przypadków kradzieży drewna, jednocześnie odnotowano zmniejszenie o 760 ujawnionych przypadków w porównaniu do 2023 r. Warto dodać, że w 2022 r. nastąpiło zwiększenie liczby stwierdzonych przypadków kradzieży drewna o 74% w stosunku do roku 2021, tj. z około 1700 kradzieży w 2021 r. do około 2900 w 2022 r. (wzrost o blisko 1200 przypadków).

W 2024 r. Straż Leśna uczestniczyła – a tym samym wspomagała nie tylko Policję, ale i pozostałe służby mundurowe – w 1930 wspólnie zorganizowanych akcjach. Dodatkowo, w ramach udzielonego wsparcia strażnicy leśni brali udział w ponad 600 sprawach

ujawniających kradzieże drewna o szacunkowej łącznej masie 8000 m³ poza terenem leśnym zarządzanym przez Lasy Państwowe. W sumie strażnicy leśni brali udział w 2280 czynnościach (przypadkach) związanych z ujawnionymi kradzieżami drewna o łącznej przybliżonej masie 13 900 m³.

Ogólna wartość spowodowanych strat Lasów Państwowych ujętych w statystyce straży leśnej w roku 2024 wyniosła blisko 29 700 000,00 zł.

W ramach obowiązków służbowych strażnicy leśni zorganizowali również akcje odnoszące się do:

- legalności pozyskania oraz zgodności przewożonego drewna z posiadaną dokumentacją – 2325 akcji;
- kontroli pochodzenia surowców drzewnych u podmiotów zajmujących się obrotem i przetwarzaniem drewna – 412 akcji;
- legalności pozyskania i obrotu zwierzyną – 620 akcji;
- kontroli składowanego i przewożonego drewna – 34 412 akcji, w trakcie których odnotowano 211 nieprawidłowości;
- korzystania z lasu i przestrzegania przepisów dotyczących zachowania się w lesie – 3923 akcji.

Przeprowadzono także 1154 zajęcia edukacyjne, w szczególności skierowane do uczniów szkół.

Równolegle do powyżej ujętych działań, przeprowadzono, w zależności od występujących zagrożeń czy potrzeb, szereg akcji centralnych oraz regionalnych Straży Leśnej. Wśród najważniejszych akcji centralnych należy wymienić następujące:

- „Wieniec” – akcja skierowana głównie przeciwko nieetycznym zbieraczom zrzutów poroża;
- „Majówka” – akcja w zakresie zapewnienia możliwości bezpiecznego korzystania z lasu przez społeczeństwo, ochronę zasobów przyrodniczych, a w szczególności egzekwowanie od osób przebywających na terenach leśnych zachowania zgodnego z obowiązującymi przepisami w okresie tzw. majówki;
- „Bezpieczny Las” – akcja przeprowadzona w okresie największego zagrożenia pożarowego lasów. Celem prowadzonych działań kontrolno-prewencyjnych było rozpoznawanie zagrożeń i zapobieganie celowym podpaleniom lasu, w tym również egzekwowanie od osób przebywających na terenach leśnych przestrzegania obowiązujących przepisów przeciwpożarowych;

- „Jesień” – działanie mające na celu zapewnienie możliwości bezpiecznego korzystania z lasu przez społeczeństwo w okresie jesiennym, charakteryzującym się dużą liczbą osób odwiedzających lasy;
- „Stroisz” – głównym celem akcji było przeciwdziałanie nielegalnemu pozyskaniu gałęzi drzew iglastych oraz innej roślinności służącej m.in. do celów dekoracyjnych na przełomie października i listopada;
- „Choinka” – akcja zorganizowana w okresie przedświątecznym mająca na celu przeciwdziałanie nielegalnemu pozyskaniu choinek i stroiszu oraz kłusownictwu. Działania prowadzone były na terenach szczególnie narażonych na ww. czyny zabronione, a także targowiskach i w innych miejscach, gdzie oferowane są świąteczne drzewka czy stroisz.

8.2. Działalność uboczna

W ramach działalności ubocznej w 2024 r. pozyskano:

1) karpiny opałowej i przemysłowej	226 m ³
2) choinek	77,0 tys. sztuk

8.3. Działalność dodatkowa

W ramach działalności dodatkowej w 2024 r. Lasy Państwowe prowadziły m.in. gospodarkę łąkowo-rolną na powierzchni 15 757 ha oraz świadczyły usługi transportowe i warsztatowe, a także zajmowały się działalnością handlową i przemysłową.

8.4. Realizacja innych działań związanych z gospodarką leśną

8.4.1. Projekty rozwojowe realizowane przez Lasy Państwowe

Rozpoczęte w latach poprzednich projekty rozwojowe w zakresie ochrony przyrody i przeciwdziałania zmianom klimatu były realizowane przez Lasy Państwowe również w 2024 r.

1. Ochrona przyrody.

- 1) Program czynnej ochrony populacji głuszcza i cietrzewia na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Lasy Państwowe w 2024 r. kontynuowały wieloletnie działania na rzecz populacji głuszca i cietrzewia. Większość z nich realizowana była w ramach „Programu czynnej ochrony populacji głuszca i cietrzewia na gruntach będących w zarządzie PGL LP”, wprowadzonego zarządzeniem nr 98 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 7 grudnia 2022 r. Ich celem jest przede wszystkim wzmocnienie kondycji istniejących lub odtwarzanych populacji ww. gatunków, zachowanie funkcjonujących w Polsce stanowisk głuszca i cietrzewia, zmniejszenie presji środowiska na populacje, polepszenie jakości ich ostoi oraz odwrócenie negatywnych trendów parametrów populacyjnych. Cały wachlarz działań ochronnych ma skutkować m.in. wyższym sukcesem rozrodczym, większą zmiennością genetyczną, niższą śmiertelnością i w efekcie wzrostem liczebności i rozpowszechnienia populacji. Działania ochronne związane były zarówno z prowadzeniem ośrodków hodowli, jak i zadaniami wykonywanymi w ostojach gatunku – m.in. w Puszczy Augustowskiej, na poligonie Orzysz, w Puszczy Knyszyńskiej, Puszczy Napiwodzko-Ramuckiej, na Kurpiach, w Puszczy Piskiej, Lasach Janowskich, Puszczy Solskiej, na Paśmie Jaworzyny Krynickiej, Paśmie Policy, w Beskidzie Śląskim, Beskidzie Żywieckim, Karkonoszach, Górach Izerskich oraz Borach Dolnośląskich.

Lasy Państwowe prowadzą trzy ośrodki hodowli głuszca: Ośrodek Hodowli Głuszca w Nadleśnictwie Leżajsk, Wolierowa Hodowla Głuszca w Nadleśnictwie Wisła i Ośrodek Hodowli Zachowawczej Głuszców w Nadleśnictwie Głęboki Bród, oraz jeden Ośrodek Hodowli Cietrzewia w Nadleśnictwie Spychowo. Głównym zadaniem ww. ośrodków jest zapewnienie nadleśnictwom prowadzącym projekty reintrodukcji odpowiedniej liczby młodych osobników, gotowych do zasilenia lokalnych populacji. Warunki hodowlane i przyjęty sposób prowadzenia hodowli mają za zadanie jak najlepiej przystosowywać osobniki do warunków panujących w naturze, w których docelowo przyjdzie im funkcjonować (wykształcenie behawioru antydrapieżniczego, dostosowanie układu pokarmowego do naturalnego pokarmu, utrzymanie wysokiej odporności immunologicznej).

W 2024 r. 23 nadleśnictwa kontynuowały działania terenowe z zakresu czynnej ochrony głuszca i cietrzewia w ramach projektów finansowanych z funduszu leśnego, środków własnych nadleśnictw oraz środków zewnętrznych. Podejmowane działania zmierzają do utrzymania bądź odtworzenia warunków siedliskowych preferowanych przez głuszce i cietrzewie. Polegają one na odpowiednim kształtowaniu struktury drzewostanów, dostosowywaniu metod prowadzenia gospodarki leśnej do wymagań ww. gatunków oraz polepszaniu jakości żerowisk. W celu zmniejszenia presji ze strony drapieżnictwa prowadzona jest redukcja liczebności drapieżników gatunków łownych oraz odłowy i translokacja jastrzębi, zgodnie z decyzjami organów ochrony

przyrody. Presja środowiskowa jest zmniejszana również poprzez likwidację bądź uwidacznianie grodzeń leśnych oraz ograniczanie presji turystycznej. W przygotowanych ostojach prowadzone są wsiedlenia ptaków metodami uznanymi obecnie za najskuteczniejsze. Ostoje podlegają całorocznym obserwacjom. Lokalne populacje oraz wsiedlane osobniki są monitorowane, w zależności od potrzeb, z wykorzystywaniem monitoringu obserwacyjnego, telemetrycznego oraz genetycznego.

W realizację działań ochronnych zaangażowany jest także Leśny Bank Genów Kostrzyca w Miłkowie, który odpowiada za przyjmowanie i przechowywanie prób genetycznych w utworzonym Banku Genów Cietrzewia oraz prowadzenie monitoringu genetycznego osobników znajdujących się w hodowli i ostojach tego gatunku. Podejmowane działania mają posłużyć skutecznemu zarządzaniu pulą genetyczną populacji. Obecne prace koncentrują się na wzbogacaniu banku genów w nowe próbki oraz na zwiększaniu skuteczności stosowanych metodyk i procedur.

2) Program czynnej ochrony populacji żubra *Bison bonasus* na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Zgodnie z zarządzeniem nr 113 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu czynnej ochrony populacji żubra *Bison bonasus* na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” jest to aktualnie obowiązujący program dotyczący zachowania i utrzymania żubra. Program jest kontynuacją poprzednich: „Kompleksowego projektu ochrony żubra przez Lasy Państwowe” finansowanego ze środków funduszu leśnego, oraz „Kompleksowej ochrony żubra w Polsce”, dofinansowanego z Funduszu Spójności Unii Europejskiej w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko.

Głównym celem programu jest zapewnienie trwałości populacji żubra oraz jej rozwój poprzez działania o charakterze dobrych praktyk, związane z kompleksową ochroną żubra w Polsce. Ochroną w 2024 r. objęto istniejące wolne populacje (białowiecką, knyszyńską, borecką, bieszczadzką, augustowską, gołdapską oraz bytujące w Lasach Janowskich i na poligonie drawskim), a także hodowle zamknięte w Pszczynie, Rybniku, Supraślu, Dwukołach Niepołomicach, Gołuchowie i Mucznem oraz w zagrodzie pokazowej w Wolisku (Nadleśnictwo Borki). Działania te były realizowane na obszarze 26 jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych.

W 2024 r. zostały otwarte zagrody pokazowe w nadleśnictwach Supraśl i Dwukoły. Aktualnie w ośmiu jednostkach funkcjonują zagrody pokazowe, gdzie odwiedzający mogą zobaczyć żubry

(nadleśnictwa: Dwukoły, Kobiór, Rybnik, Stuposiany, Borki, Supraśl oraz Ośrodek Kultury Leśnej w Gołuchowie) oraz prowadzona jest hodowla i ochrona *ex situ*.

Najliczniejsze stada wolnościowe bytują w Bieszczadach, Puszczy Knyszyńskiej i Boreckiej oraz w Nadleśnictwie Bielsk. Aktualna liczebność populacji żubra w Polsce to 3060 (2024). W ramach programu Lasy Państwowe objęły opieką 82% krajowej populacji żubra.

3) Program działania ośrodków rehabilitacji zwierząt realizowany na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Zgodnie z zarządzeniem nr 114 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu działania ośrodków rehabilitacji zwierząt realizowanego na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” prowadzone były działania w Ośrodku Rehabilitacji Dzikich Ptaków i Ssaków „Przytulisko” w Nadleśnictwie Krynki. Były one ukierunkowane na utrzymanie ośrodka, rehabilitację gatunków i przywracanie ich do natury.

4) Program działań związanych z ochroną i zachowaniem właściwego stanu zdrowotnego pomnika przyrody Dąb Bartek na gruntach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Zgodnie z zarządzeniem nr 116 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu działań związanych z ochroną i zachowaniem właściwego stanu zdrowotnego pomnika przyrody Dąb Bartek na gruntach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”, Nadleśnictwo Zagnańsk prowadzi działania ochronne pomnika przyrody Dąb Bartek w ramach projektu „Dąb Bartek. Nasz wspólny znajomy”. Szczegółowe informacje o projekcie znajdują się na stronie internetowej.

5) Program ochrony owadów zapylających w ekosystemach leśnych, ze szczególnym ukierunkowaniem pszczołowatych, realizowany na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe.

Zgodnie z zarządzeniem nr 115 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 21 grudnia 2022 r. w sprawie zatwierdzenia „Programu ochrony owadów zapylających w ekosystemach leśnych, ze szczególnym ukierunkowaniem pszczołowatych, realizowanego na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe”, Nadleśnictwo Augustów wraz z partnerami, tj. nadleśnictwami: Głęboki Bród, Płaska, Pomorze i Szczebra oraz

Rejonowym Kołem Pszczelarzy w Augustowie, opracowało i złożyło projekt na wdrażanie planów zarządzania ekosystemami pt.: „Puszcza Augustowska i bartnictwo szansą na uratowanie ostatniej ostoi rodzimej pszczoły augustowskiej. LP – lasy pszczołom pszczoły lasom”. Celem projektu była poprawa istniejących warunków bytowania zapylaczy w lesie, a także stworzenie nowych siedlisk oraz przywrócenie pierwotnej rasy pszczoły augustowskiej linii M w Puszczy Augustowskiej. Aktualnie realizowane działania mają na celu utrzymanie przywróconej do ekosystemów leśnych rodzimej rasy pszczoły augustowskiej i kształtowanie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych dla wielu innych gatunków zapylaczy.

2. Przeciwdziałanie zmianom klimatu.

1) Leśne Gospodarstwa Węglowe.

Głównym celem przedsięwzięcia jest wykazanie roli obszarów leśnych w łagodzeniu negatywnych skutków zmian klimatycznych i pochłanianiu gazów cieplarnianych. Zakończono realizację osłony naukowej nad realizacją pilotażowego projektu rozwojowego pn. „Leśne Gospodarstwa Węglowe” w latach 2021–2024 – wykonawcą usługi był Instytut Badawczy Leśnictwa. W toku realizacji projektu uzyskano następujące efekty: poprawa wiarygodności wyników modelowania; możliwość uwzględnienia dodatkowych zmiennych; udoskonalenie zasad kalkulacji oraz weryfikacji zmian ilości węgla pochłanianego w poszczególnych komponentach ekosystemu leśnego; szeroko zakrojona współpraca z innymi podmiotami; poszerzenie wiedzy poprzez szkolenia i seminaria z udziałem pracowników Lasów Państwowych.

W 2024 r. zaplanowano realizację działań dodatkowych na powierzchni 792,33 ha. Otrzymała się aukcja Jednostek Dwutlenku Węgla (JDW), podczas której wylicytowano ekwiwalent 40 561 t dodatkowo pochłoniętego CO₂.

2) Lasy Węglowe.

W ramach projektu planowane jest ubieganie się o certyfikację zgodną z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/3012 z dnia 27 listopada 2024 r. w sprawie ustanowienia unijnych ram certyfikacji trwałego pochłaniania dwutlenku węgla, technik węglochłonnych oraz składowania dwutlenku węgla w produktach. Planowany zasięg projektu „Lasy Węglowe” to ponad 50 tys. ha, na których będą realizowane działania zwiększające absorpcję CO₂. Mają one charakter dodatkowy w stosunku do zadań już wykonywanych w ramach gospodarki leśnej. W tym celu wyznaczone zostaną nowe obszary leśne, inne niż powierzchnie doświadczalne ujęte w projekcie „Leśne Gospodarstwa Węglowe”.

W 2024 r. w ramach projektu przeprowadzono szkolenia online dla 469 jednostek, które zbierały dane o swoich emisjach: 8 maja przeprowadzono szkolenie dla koordynatorów regionalnych i wybranych jednostek testujących, 20 maja przeprowadzono szkolenie dla wszystkich jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych.

Obliczono ślad węglowy (zakres 1 i 2, zgodnie z metodyką GHG) dla wszystkich 469 jednostek organizacyjnych PGL LP. Zgodnie z przeprowadzonymi kalkulacjami całkowity ślad węglowy Lasów Państwowych w 2023 r. wyniósł 65 440,2 ton CO₂e (ekwiwalentu CO₂ w ujęciu market-based). W ujęciu location-based (czyli na podstawie średniego wskaźnika emisyjności dla Polski, który przedstawia faktyczną wielkość emisji powstałych na terenie kraju, publikowanego przez Krajowy Ośrodek Bilansowania i Zarządzania Emisjami) ślad węglowy Lasów Państwowych w ubiegłym roku wyniósł 60 615,7 ton CO₂e.

Przygotowano ogólnopolską mapę z danymi nt. emisji i obliczonego śladu węglowego w podziale na jednostki regionalne:

3) Podnoszenie Efektywności Energetycznej Budynków w PGL LP.

W ramach zadań koordynowanych w 2024 r. przez Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych (CKPS):

- a) prowadzono prace w ramach pilotażu dotyczącego opracowania koncepcji głębokiej termomodernizacji siedmiu budynków pilotażowych, na podstawie której zostaną przeprowadzone prace inwestycyjne w nadleśnictwach: Kraśnik, Radom, Warcino i Tuchola:
 - zakończono realizację umowy nr 270.47.2024 z dnia 11.07.2024 r. na wykonanie koncepcji głębokiej termomodernizacji wraz z audytami energetycznymi oraz świadectwami charakterystyki energetycznej dla budynków pilotażowych;
 - zakończono realizację umowy nr 270.47.2024 z dnia 18.09.2024 r. z firmą EGMINA, INFRASTRUKTURA, ENERGETYKA Sp. z o.o. na weryfikację „Koncepcji głębokiej termomodernizacji dla 7 budynków pilotażowych”;
- b) w 2024 r. powstał poradnik dla jednostek organizacyjnych PGL LP dotyczący sposobów redukcji kosztów związanych z zaopatrzeniem budynków w energię (umowa na opracowanie poradnika z firmą EGMINA, INFRASTRUKTURA, ENERGETYKA Sp. z o.o. została zrealizowana w ramach projektów „Las Energii” oraz „Podnoszenie efektywności energetycznej budynków w PGL LP”);

- c) opracowano i złożono wnioski o dofinansowanie z KPO w formie pożyczki pn. „Efektywność energetyczna i OZE w PGL LP” w ramach programu priorytetowego B1.2.1 „Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych”. Siedem jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych będzie realizowało przedsięwzięcie na łączną kwotę wydatków kwalifikowalnych 16 883 064,00 zł;
- d) realizowano prace w ramach pilotażu dotyczącego pozyskania białych certyfikatów za oszczędność energii w wyniku termomodernizacji budynków PGL LP – przedsięwzięcia zgłoszone przez trzy jednostki: Nadleśnictwo Brodnica i Nadleśnictwo Gniewkowo oraz Zespół Składowi Lasów Państwowych w Siedlcach. Planowana oszczędność energii w wyniku przeprowadzenia trzech inwestycji, wykazana we wniosku do URE z dnia 01.08.2023 r., wynosi 14,729 toe;
- e) w 2024 r. w ramach projektu przeprowadzono szkolenia dla pracowników Lasów Państwowych:
 - webinarium prezentujące poradnik pt.: „Metody redukcji kosztów związanych z zaopatrzeniem budynków w energię”. W webinarium uczestniczyły 443 osoby;
 - webinarium z zakresu wprowadzania danych do aplikacji Projekty dotyczących KPO (310 uczestników);
- f) prowadzono stałą analizę dostępności źródeł zewnętrznych na realizację zadań objętych projektem, jak również działalność sprawozdawczą z realizacji projektu;
- g) zakupiono i powieszono w siedzibach jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych tablice promujące działania termomodernizacyjne w PGL LP oraz plakaty promujące ww. projekt.

W ramach projektu do końca grudnia 2024 r.:

- od 1.04.2022 r. zostało dostosowanych 661 obiektów budowlanych do wymagań uchwały antysmogowej na łączną kwotę ponad 34 mln zł;
- od 2023 r. zmodernizowano 33 budynki na łączną kwotę ponad 12,6 mln zł;
- od 1.01.2023 r. zostało sporządzonych 2 896 szt. SCHE dla budynków zarządzanych przez jednostki organizacyjne PGL LP na łączną kwotę ponad 2,2 mln zł;
- od 01.01.2023 r. zwiększono udział odnawialnych źródeł energii w ogólnej produkcji, wybudowano 161 jednostek wytwarzania energii na łączną moc około 4 MW zainstalowaną w mikroinstalacjach OZE;

- od 1.02.2023 r. wybudowano jeden budynek energooszczędny. W 2024 r. zakończono budowę budynku administracyjnego w Nadleśnictwie Olkusz wykonanego w innowacyjnej technologii. Inwestycję zrealizowano ze wsparciem zewnętrznym z NFOŚiGW.

4) Las Energii.

W 2024 r. zintensyfikowano realizację zadań, które dążą do osiągnięcia głównego celu projektu, jakim jest samowystarczalność energetyczna i rozpoznanie zasobów Lasów Państwowych na potrzeby budowania energetyki rozproszonej, bazującej na odnawialnych źródłach energii.

Pod koniec 2024 r., bazując na zebranych doświadczeniach, opracowano mapę potencjału odnawialnych źródeł energii (OZE) na gruntach zarządzanych przez PGL LP, która wspiera przygotowanie powyższych procesów. Grunty pod inwestycje fotowoltaiczne zostały wyznaczone na terenach niezalesionych niskiej klasy (IV, V). Wykazano również tereny, które potencjalnie, przy spełnieniu określonych warunków, mogłyby być przeznaczone pod inwestycje związane z energetyką wiatrową (pod warunkiem uzyskania pozytywnego wyniku pilotażu w tym zakresie). Potencjalne grunty pod turbiny wiatrowe zostały wyznaczone z uwzględnieniem wymogów prawnych, w tym również ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych, tzw. ustawy wiatrakowej z 2016 r. (zasada 10h – dziesięciokrotność wysokości elektrowni wiatrowej jako minimalna odległość nowej inwestycji od istniejących zabudowań mieszkalnych i form ochrony przyrody).

Wykazany potencjał zostanie uwzględniony w Strategii Energetycznej Lasów Państwowych, nad której przygotowaniem w 2024 r. trwały intensywne prace. Jednostki organizacyjne Lasów Państwowych realizowały przygotowywanie inwestycji związanych z budową inwestycji OZE, w tym budowy farm fotowoltaicznych (PV) do 1 MW; uzyskano m.in. warunki przyłączeniowe.

Kontynuowana była również współpraca dotycząca pilotażu budowy farm wiatrowych nad lasami, w szczególności w lokalizacjach na granicy nadleśnictw Sława Śląska i Nowa Sól oraz w drugiej lokalizacji – w Nadleśnictwie Skwierzyna. Projekty nadal znajdują się na etapie uzgodnień i uzyskiwania zgód administracyjnych. W 2024 r. Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych zleciła Uniwersytetowi Przyrodniczemu w Poznaniu badania naukowe dotyczące wpływu farm wiatrowych na populacje ptaków i nietoperzy w lasach nizinnych Polski. Są to badania pionierskie w skali kraju, które podnoszą standardy naukowe i wyznaczają nowe kierunki w zrównoważonym rozwoju energetyki wiatrowej. Realizowane na światowym poziomie analizy bazują na zaawansowanych, zautomatyzowanych metodach zbierania danych,

które umożliwiają precyzyjne i obiektywne oceny oddziaływania inwestycji na ekosystemy leśne, ale także w innych dziedzinach, takich jak bezpieczeństwo transportu lotniczego.

Ze względu na charakter działalności jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych oraz położenie w trudno dostępnych lokalizacjach niezbędne jest również poszukiwanie rozwiązań do magazynowania energii. W 2024 r. przeprowadzono testy magazynów energii w kilku jednostkach, w tym na szkółce leśnej w Nadleśnictwie Dobrzejewice. Kontynuowano również przygotowania do inwestycji z zakresu produkcji zielonego wodoru oraz prowadzono stałą analizę rynku pod kątem najnowocześniejszych rozwiązań w dziedzinie energetyki.

Lasy Państwowe przyjęły systemowe podejście w kierunku dostosowania się do standardów wyznaczonych przez ustawę o elektromobilności i paliwach alternatywnych, realizując tym samym działania związane z elektromobilnością. Wymianę floty Lasy Państwowe rozpoczęły w 2018 r. od zakupu pojazdów napędzanych energią elektryczną; w przyszłości rozważane są również zasilane innymi paliwami alternatywnymi (wodór). Na koniec 2024 r. cała flota pojazdów elektrycznych wynosiła 112 pojazdów, w tym 65 samochodów elektrycznych oraz rowery elektryczne, melekсы, motory elektryczne. Lasy Państwowe sukcesywnie realizują także działania związane z budową punktów ładowania pojazdów elektrycznych. Do końca 2024 r. zrealizowano budowę 87 stacji ładowania pojazdów elektrycznych (po odbiorach Urzędu Dozoru Technicznego), z których ogólnodostępnych jest dziewięć. Udostępnianie kolejnych odbywa się sukcesywnie, w miarę przejmowania zarządzania stacjami przez Zakład Usługowo-Produkcyjny Lasów Państwowych w Łodzi, operatora, na mocy podpisywanych z poszczególnymi jednostkami porozumień.

Działaniem związanym z zarządzaniem energią w ramach projektu było przeprowadzanie zintegrowanych zakupów energii elektrycznej i gazu. Scentralizowane zamówienie zapewnia optymalizację kosztów i efektywne zarządzanie zasobami energetycznymi w poszczególnych jednostkach wchodzących w skład organizacji. Centralnym koordynatorem zintegrowanych zakupów energii i gazu zostało, na mocy zarządzenia nr 133 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 14 listopada 2024 r., Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych. Pod koniec 2024 r. wyłoniono wykonawców, wśród których znaleźli się: dla energii elektrycznej – Veolia Energy Contracting Poland Sp. z o.o. i Energa – Obrót S.A., a dla gazu – Veolia Energy Contracting Poland Sp. z o.o. i PGNiG Obrót Detaliczny Sp. z o.o. W 2024 r. przyjęto strategię zakupową opartą o model giełdowy. W rezultacie, na lata 2025–2026 zamówiono blisko 35 GWh energii elektrycznej dla ponad 1500 punktów poboru energii w 241 jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych. Energię o wolumenie 881 MWh dla prosumentów w systemie net-billing

zapewniono dla kolejnych 23 punktów poboru energii z 17 jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych. Dla gazu łączny wolumen zamówienia na 2 lata to ponad 54 GWh dla 385 punktów poboru gazu z 200 jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych.

Do końca 2024 r. w ramach organizowanych 46 szkoleń przeszkolono łącznie prawie 6,5 tys. pracowników Lasów Państwowych. Na seminariach i konferencjach, w tym branży energetycznej, przedstawiane były możliwości wsparcia przez Lasy Państwowe transformacji energetycznej kraju.

Ponadto, w ramach ww. projektów prowadzone były wspólnie następujące działania:

- od stycznia do maja 2024 r. przeprowadzono cykl ośmiu szkoleń stacjonarnych w formie warsztatów dla wszystkich jednostek organizacyjnych PGL LP, z zakresu poprawnego wprowadzania danych dotyczących energii do aplikacji Projekty oraz podejmowania działań optymalizujących koszty energii. W warsztatach wzięło udział łącznie 447 uczestników;
- rozwijano aplikację Projekty, tj. narzędzie informatyczne utworzone w CKPŚ, które służy do gromadzenia danych niezbędnych w procesie podejmowania decyzji dotyczących zarządzania energią w organizacji oraz optymalizacji jej kosztów;
- powstał poradnik dla jednostek organizacyjnych PGL LP dotyczący sposobów redukcji kosztów związanych z zaopatrzeniem budynków w energię w ramach projektów „Las Energii” oraz „Podnoszenie efektywności energetycznej budynków w PGL LP”;
- złożono wniosek o dofinansowanie z Krajowego Programu Odbudowy w formie pożyczki pn. „Efektywność energetyczna i OZE w PGL LP” w ramach programu priorytetowego B1.2.1 „Efektywność energetyczna i OZE w przedsiębiorstwach – inwestycje o największym potencjale redukcji gazów cieplarnianych”. Wniosek obejmuje działania realizowane w ramach dwóch projektów Lasów Państwowych: „Las Energii” i „Podnoszenie efektywności energetycznej budynków w PGL LP”;
- prowadzono bieżące działania komunikacyjne i informacyjne dotyczące zagadnień projektowych, w tym uruchomiono portal Lasy dla klimatu i publikowano artykuły promocyjne.

Program „Lasy dla Klimatu” obejmujący kluczowe inicjatywy takie, jak „Las Energii”, „Lasy Węglowe” oraz „Podnoszenie efektywności energetycznej budynków w PGL LP” został wyróżniony prestiżową nagrodą Polskiej Izby Ekologii za innowacyjne i kompleksowe podejście do ochrony klimatu.

Realizacja działań projektowych przyczynia się skutecznie do zwiększania ilości odnawialnych źródeł energii w Lasach Państwowych, co w przyszłości pozwoli zapewnić jednostkom osiągnięcie samowystarczalności energetycznej. Do końca 2024 r. w Lasach Państwowych zainstalowano łącznie 468 instalacji fotowoltaicznych i solarnych o łącznej mocy 9,68 MW.

8.4.2. Realizacja projektów z udziałem środków Unii Europejskiej

1. Ochrona przyrody, adaptacja do zmian klimatu, zarządzanie populacją zwierząt.

W 2024 r. Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych złożyło wnioski o dofinansowanie projektów związanych z ochroną przyrody i adaptacją do zmian klimatu na terenach będących w zarządzie Lasów Państwowych na kwotę 770,7 mln zł oraz podpisało umowę o dofinansowanie realizacji projektu związanego z transgraniczną współpracą polskich i słowackich instytucji w zakresie zarządzania populacją dużych drapieżników występujących na terenie pogranicza polsko-słowackiego na kwotę 1,12 mln euro.

Projekty na łączną kwotę 770,7 mln zł wyszczególnione poniżej zostały pozytywnie zaopiniowane i zatwierdzone do dofinansowania:

a) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych – kontynuacja (MRN3).

Głównym celem „Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych – kontynuacja (MRN3)” jest wzmocnienie odporności nizinnych ekosystemów leśnych na zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez realizację do końca 2028 r. kompleksowych działań retencyjnych i przeciwoerozyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków naturalnych zjawisk i procesów klimatycznych, takich jak: susze i pożary, powodzie i podtopienia, intensywne lub długotrwałe opady atmosferyczne, ekstremalne przepływy wód w korytach, spływy powierzchniowe oraz niszczące działanie wód wezbraniowych.

Do przedsięwzięcia przystąpiło łącznie 151 nadleśnictw z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz partnerzy projektu: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Centrum Ochrony Mokradeł. Podejmowane działania koncentrują się na realizacji inwestycji łączących przyjazne środowisku metody techniczne i biotechniczne, obejmujące m.in.:

- budowę, rozbudowę, przebudowę, odbudowę zbiorników małej retencji oraz zbiorników suchych;
- budowę, rozbudowę, przebudowę, odbudowę małych urządzeń piętrzących oraz gromadzących wodę, w szczególności: zastawek, progów, przetamowań koryt, przepustów z piętrzeniem zastosowanych w celu spowolnienia odpływu wód powierzchniowych i/lub stworzenia tzw. retencji korytowej oraz rozlewisk;
- renaturyzację siedlisk podmokłych, w szczególności poprzez podniesienie poziomu wód i ich stabilizację;
- przebudowę, rozbudowę lub rozbiórkę obiektów niedostosowanych do wód wezbraniowych lub ich zastąpienie innym rodzajem budowli komunikacyjnej, ale także budowę nowych obiektów w celu zabezpieczenia koryta oraz ochronę jakości wód (przede wszystkim mostów, przepustów, brodów);
- zabezpieczenie obiektów infrastruktury leśnej przed skutkami nadmiernej erozji wodnej związanej z nawałnymi opadami (m.in. kaszyce, narzuty kamienne, umocnienia skarp);
- unaturalnianie koryt poprzez odtwarzanie naturalnej geometrii i trasy (remeandrowanie cieków naturalnych, meandrowanie rowu), tworzenie zróżnicowanych siedlisk w korycie, np. układ bystrze-płoso oraz odtwarzanie terenów zalewowych.

Ogólna wartość projektu wynosi 511 560 000,00 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 323 359 557,00 zł. Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2028. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników:

- wykonanie łącznie 1030 obiektów i kompleksowych zadań,
- osiągnięcie pojemności obiektów małej retencji o wartości 7 065,2 tys. m³,
- osiągnięcie objętości obiektów małej retencji o wartości 5 700,0 tys. m³.

Umowa o dofinansowanie projektu została podpisana 28 marca 2025 r.

b) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich – kontynuacja (MRG3).

Głównym celem „Kompleksowego projektu adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach górskich – kontynuacja (MRG3)” jest wzmocnienie odporności górskich ekosystemów leśnych na zagrożenia związane ze zmianami klimatu poprzez realizację do końca 2028 r. kompleksowych działań retencyjnych

i przeciwoerozyjnych, ukierunkowanych na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków naturalnych zjawisk i procesów klimatycznych, takich jak: susze i pożary, powodzie i podtopienia, intensywne lub długotrwałe opady atmosferyczne, ekstremalne przepływy wód w korytach, spływy powierzchniowe oraz niszczące działanie wód wezbraniowych.

Do przedsięwzięcia przystąpiły łącznie 42 nadleśnictwa z czterech regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych (w Katowicach, Krakowie, Krośnie, Wrocławiu) oraz partnerzy projektu: Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Centrum Ochrony Mokradeł. Podejmowane działania koncentrują się na realizacji inwestycji łączących przyjazne środowisku metody techniczne i biotechniczne, związane z:

- budową, przebudową lub odbudową zbiorników małej retencji i zbiorników suchych;
- budową, przebudową lub odbudową małych urządzeń piętrzących (zastawki, małe progi, przetamowania) na kanałach i rowach w celu spowolnienia odpływu wód powierzchniowych, przywracaniem funkcji obszarów mokradłowych i ich ochrony oraz odtwarzaniem terenów zalewowych;
- budową, przebudową lub odbudową niedostosowanych do wód wezbraniowych obiektów hydrotechnicznych (mostów, przepustów, brodów);
- zabudową przeciwoerozyjną dróg, szlaków zrywkowych oraz zabezpieczeniem obiektów infrastruktury leśnej przed skutkami nadmiernej erozji wodnej związanej z gwałtownymi opadami (m.in. wodospusty, płotki drewniane, dyłowanki, kaszyce, narzuty kamienne).

Ogólna wartość projektu wynosi 302 880 000,00 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 190 666 320,00 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2028. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników:

- wykonanie łącznie 628 obiektów i kompleksowych zadań,
- osiągnięcie pojemności obiektów małej retencji o wartości 358 tys. m³,
- osiągnięcie objętości obiektów małej retencji o wartości 280 tys. m³.

Umowa o dofinansowanie została podpisana 28 marca 2025 r.

c) Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów (PPOŻ2).

W 2024 r. przygotowany został „Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu – zapobieganie, przeciwdziałanie oraz ograniczanie skutków zagrożeń związanych z pożarami lasów (PPOŻ2)”, którego głównym celem jest poprawa sprawności systemu wczesnego ostrzegania, prognozowania i szybkiego reagowania w sytuacji wystąpienia zagrożeń związanych z pożarami lasów.

Do przedsięwzięcia przystąpiły łącznie 153 nadleśnictwa z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. Podejmowane działania koncentrują się na:

- rozwoju i modernizacji systemów wczesnego ostrzegania i prognozowania zagrożeń poprzez:
 - budowę, przebudowę i remont dostrzegalni przeciwpożarowych;
 - zakup nowoczesnego systemu umożliwiającego lokalizację i wykrywanie pożarów, w tym doposażenie punktów alarmowo-dyspozycyjnych (PAD);
 - budowę stacji meteorologicznych;
- wsparciu technicznym systemu ratowniczo-gaśniczego na wypadek wystąpienia pożarów lasów poprzez:
 - zakup samochodów patrolowo-gaśniczych,
 - budowę, przebudowę i remont punktów czerpania wody.

Ogólna wartość projektu wynosi 160 309 276,71 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 92 927 299,99 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2028. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników i założeń:

- liczba punktów czerpania wody (PCW) wybudowanych, przebudowanych lub wyremontowanych dla celów ochrony lasów przed pożarami – 151;
- liczba wspartych obiektów dla celów ochrony przed pożarami lasów (dostrzegalnie, maszty METEO i maszty systemu do lokalizacji pożarów) – 77;
- liczba zakupionych urządzeń wspierających system ochrony przed pożarami lasów – 199;
- powierzchnia objęta środkami ochrony przed niekontrolowanymi pożarami (powierzchnia leśna objęta projektem) – min. 2 000 000 ha.

Umowa o dofinansowanie została podpisana 10 kwietnia 2025 r.

d) Razem dla natury – ochrona gatunków i siedlisk na terenach cennych przyrodniczo (OPL2).

Głównym celem projektu „Razem dla natury – ochrona gatunków i siedlisk na terenach cennych przyrodniczo (OPL2)” jest ochrona czynna gatunków i siedlisk zlokalizowanych na obszarach chronionych, w tym kompleksowa, ponadregionalna ochrona gatunkowa populacji dwóch gatunków (głuszca i cietrzewia) zasiedlających obszary Natura 2000 i siedliska poza nimi. Główną oś projektu będą stanowiły działania ochronne na rzecz gatunków i siedlisk o charakterze dobrych praktyk, prowadzone na obszarach Natura 2000 i w rezerwatach na gruntach Lasów Państwowych oraz w parkach narodowych.

Do przedsięwzięcia przystąpiło łącznie 120 nadleśnictw z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych, Leśny Bank Genów Kostrzyca oraz 10 parków narodowych (Gorczański, Karkonoski, Tatrzański, Babogórski, Magurski, Wigierski, Woliński, Ujście Warty, Narwiański, Słowiński). Podejmowane działania koncentrują się na czynnej ochronie gatunków i siedlisk polegającej m.in. na: przeciwdziałaniu zarastaniu siedlisk, zwalczaniu gatunków inwazyjnych, dostosowaniu składu gatunkowego do warunków siedliskowych, poprawie warunków siedliskowych, czynnej ochronie gatunków (poprawa stanu siedlisk występowania gatunków chronionych, żerowisk, zimowisk, miejsc rozrodu, zabezpieczenie przed drapieżnictwem, redukcja drapieżników, uzupełnianie bazy pokarmowej, montaż platform lęgowych, wieszanie budek lęgowych, tworzenie miejsc rozrodu, zabezpieczanie gniazd, zasilanie populacji i in., w zależności od stwierdzonych potrzeb), minimalizacji presji turystycznej na cenne siedliska i gatunki, uzupełnianiu stanu wiedzy, kształtowaniu świadomości społeczeństwa na temat ochrony gatunków i siedlisk, działaniach informacyjnych i promocyjnych i in., realizowanych w miarę potrzeb.

Ogólna wartość projektu wynosi 58 823 529,42 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 50 000 000,00 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2029. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników:

- powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia – 10 200 ha,
- powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo innych niż Natura 2000 objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi – 40 ha,

- powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony – 10 240 ha,
- liczba wspartych form ochrony przyrody – 4,
- liczba inwazyjnych gatunków obcych, wobec których podjęto działania ograniczające ich negatywny wpływ – 2,
- liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne – 20,

Umowa o dofinansowanie zostanie podpisana w II/III kwartale 2025 r.

e) Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo (GMOK).

W 2024 r. przygotowany został projekt „Lasy dla mokradeł – ochrona siedlisk hydrogenicznych na obszarach cennych przyrodniczo (GMOK)”, którego głównym celem jest przywrócenie funkcji lub utrzymanie stanu bagien, torfowisk i innych terenów podmokłych pozostających w zarządzie PGL LP na obszarach Natura 2000 i poza nimi na łącznej powierzchni co najmniej 10 450 ha.

Do przedsięwzięcia przystąpiło łącznie ponad 120 nadleśnictw z 17 regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych oraz partnerzy projektu: Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Centrum Ochrony Mokradeł. Podejmowane działania koncentrują się na ochronie czynnej siedlisk i gatunków, zmierzającej do zachowania i renaturyzacji siedlisk hydrogenicznych na terenach zarządzanych przez Lasy Państwowe poprzez: poprawę lub zapewnienie właściwych stosunków wodnych, zwalczanie gatunków ekspansywnych lub obcych, w tym inwazyjnych, kośne i pastwiskowe użytkowanie terenu, wykaszanie okrajków siedlisk torfowiskowych, usuwanie podrostów drzew i krzewów, zmniejszanie zacienienia siedliska, budowę, odbudowę i przebudowę urządzeń piętrzących (głównie zastawek), zakup i montaż diverów oraz stacji hydro-meteo i piezometrów.

Ogólna wartość projektu wynosi 117 647 058,83 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 100 000 000,00 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2029. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników i założeń:

- powierzchnia obszarów Natura 2000 objętych środkami ochrony i odtworzenia – ponad 10 tys. ha,
- zielona infrastruktura objęta wsparciem do celów innych niż przystosowanie się do zmian klimatu – 450 ha,

- zasięg działań/kampanii edukacyjno-informacyjnych: 5000 osób.

Umowa o dofinansowanie zostanie podpisana w II/III kwartale 2025 r.

f) Nocne życie lasu.

W 2024 r. został przygotowany projekt „Nocne życie lasu”, którego głównym celem jest ochrona siedlisk oraz gatunków (włochatki i mopka zachodniego) na podstawie zatwierdzonych dokumentów planistycznych dla obszarów Natura 2000, parków narodowych i rezerwatów. Wspierana będzie także kompleksowa, ponadregionalna ochrona gatunkowa (populacji zasiedlających obszary Natura 2000 i siedlisk poza nimi).

Do przedsięwzięcia przystąpiły trzy nadleśnictwa (Złoty Potok, Ujsoły, Nowy Targ) oraz RDLP w Krakowie, Babiogórski Park Narodowy oraz Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie (SGGW). Podejmowane działania koncentrują się na: opracowaniu wytycznych do monitoringu siedlisk mopka i włochatki, przeprowadzeniu inwentaryzacji i monitoringu tych gatunków, zakupie i rozwieszeniu budek dla mopka i włochatki oraz prowadzeniu działań edukacyjnych. Przewidziano również zakup sprzętu i wyposażenia dla jednostek realizujących projekt.

Ogólna wartość projektu wynosi 2 940 681,00 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 2 499 578,85 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2025–2029. W tym czasie planowane jest osiągnięcie następujących wskaźników:

- powierzchnia siedlisk wspieranych w celu uzyskania lepszego statusu ochrony – 42 880 ha,
- liczba wspartych form ochrony przyrody – 2,
- liczba gatunków zagrożonych, dla których wykonano działania ochronne – 2.

Umowa o dofinansowanie została podpisana 10 stycznia 2025 r.

g) System zarządzania i monitoringu obszarów Natura 2000 w Lasach Państwowych oraz na terenach wojskowych.

W 2024 r. przygotowany został projekt „System zarządzania i monitoringu obszarów Natura 2000 w Lasach Państwowych oraz na terenach wojskowych”, którego głównym celem jest

opracowanie systemu informatycznego, wspomagającego proces zarządzania i realizacji ochrony w obszarach Natura 2000, przeznaczonych dla Lasów Państwowych. Projekt realizowany jest przez CKPŚ (beneficjent), Instytut Badawczy Leśnictwa oraz Regionalny Zarząd Infrastruktury w Krakowie.

Podjęmowane działania koncentrują się na stworzeniu systemu informatycznego, którego głównym zadaniem będzie zbieranie i przetwarzanie danych opisowych i przestrzennych dotyczących obszarów Natura 2000 oraz usprawnienie nadzoru i wykonywania działań związanych z ochroną przyrody na obszarach Natura 2000 przez właściwe organy. System będzie przechowywał również informacje dotyczące dokumentacji (PO/PZO/ZO). Wdrożone rozwiązania ułatwią holistyczną ocenę wybranych przedmiotów ochrony (siedlisk i gatunków) i ich wybranych elementów na podstawie różnego rodzaju zobrazowań teledetekcyjnych udostępnianych w przeglądarce mapowej.

Ogólna wartość projektu wynosi 9 383 947,08 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 7 976 355,01 zł. Projekt będzie realizowany w okresie 2025–2027.

h) Ambasadorzy Zmian. Ponadregionalna, inkluzywna kampania edukacyjna skierowana do seniorów odpowiedzią na kryzys klimatyczny, utratę bioróżnorodności oraz kryzys zdrowotny.

W 2024 r. przygotowany został projekt „Ambasadorzy Zmian. Ponadregionalna, inkluzywna kampania edukacyjna skierowana do seniorów odpowiedzią na kryzys klimatyczny, utratę bioróżnorodności oraz kryzys zdrowotny”, którego głównym celem jest podniesienie świadomości ekologicznej seniorów oraz dzieci i młodzieży poprzez uruchomienie „Międzypokoleniowej szkoły leśnej” w okresie 2025–2027 oraz realizację działań edukacyjnych na terenie województw: małopolskiego, świętokrzyskiego oraz mazowieckiego.

Beneficjentem projektu jest CKPŚ. Podjęmowane działania koncentrują się na: utworzeniu pilotażowej „Międzypokoleniowej szkoły leśnej”, integrującej seniorów z dziećmi i młodzieżą (tematem przewodnim jest ochrona przyrody i zrównoważony rozwój); przeprowadzeniu cyklu szkoleń i warsztatów dla seniorów – przyszłych edukatorów dzieci i młodzieży oraz seniorów; organizacji warsztatów międzypokoleniowych, przeznaczonych dla seniorów oraz dzieci i młodzieży; kampanii edukacyjnej skoncentrowanej na spotkaniach i warsztatach; szkoleniu edukatorów, wzmacniającym kompetencje pracy z seniorami.

Ogólna wartość projektu wynosi 3 824 394,00 zł. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie na Klimat, Infrastrukturę, Środowisko 2021–2027 w wysokości 3 250 734,90 zł.

Projekt będzie realizowany w okresie 2025–2027. Planowany zasięg działań/kampanii edukacyjno-informacyjnych to 28 700 osób. Umowa o dofinansowanie została podpisana 7 lutego 2025 r.

i) Drapieżne pogranicze – transgraniczna współpraca na rzecz zintegrowanej ochrony dużych drapieżników w Polsce i na Słowacji.

W 2024 r. rozpoczęła się realizacja projektu „Drapieżne pogranicze – transgraniczna współpraca na rzecz zintegrowanej ochrony dużych drapieżników w Polsce i na Słowacji”, którego głównym celem jest wzmocnienie współpracy transgranicznej PL-SK w zakresie zarządzania populacją dużych drapieżników: niedźwiedzia, wilka i rysia, zapewniającej długoterminowe utrzymanie populacji gatunków, osiągnięcie i zachowanie właściwego stanu ochrony populacji dużych drapieżników na terenie pogranicza.

Do przedsięwzięcia przystąpiło łącznie, oprócz Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, 18 jednostek, w tym: dwa parki narodowe ze Słowacji, pięć polskich parków narodowych (Babiogórski, Tatrzański, Gorczański, Pieniński, Magurski), IBL, RDLP w Krakowie i dziewięć nadleśnictw z jej terenu (Myślenice, Nowy Targ, Limanowa, Krościenko, Stary Sącz, Piwniczna, Nawojowa, Łosie, Gorlice).

Podjęmowane działania koncentrują się na: opracowaniu wytycznych do transgranicznego monitoringu dużych drapieżników; analizie danych literaturowych w zakresie stanu i rozmieszczenia gatunków objętych projektem; działaniach terenowych w zakresie monitoringu genetycznego oraz wizyjnego; opracowaniu systemu informatycznego do gromadzenia, przetwarzania i archiwizacji danych dotyczących dużych drapieżników; na działaniach edukacyjnych.

Ogólna wartość projektu wynosi 1 394 722,00 euro. Na realizację zadań pozyskano dofinansowanie z funduszy europejskich w ramach Programu współpracy transgranicznej Interreg Polska-Słowacja 2021–2027 w wysokości 1 115 777,46 euro. Projekt będzie realizowany w okresie 2024–2026. Umowa o dofinansowanie została podpisana 2 kwietnia 2024 r.

j) „LIFE PODKOWIEC PLUS: powrót do lasu – ochrona siedlisk rozrodczych nietoperzy w ujęciu całościowym” – LIFE20 NAT/PL/001427.

Kolejnym projektem realizowanym przez Lasy Państwowe z udziałem środków Unii Europejskiej jest Projekt LIFE pt.: „LIFE PODKOWIEC PLUS: powrót do lasu – ochrona siedlisk rozrodczych nietoperzy w ujęciu całościowym” – LIFE20 NAT/PL/001427. Projekt realizowany jest od 2011 r.

W 2024 r. Lasy Państwowe kontynuowały realizację projektu, w którym uczestniczy 11 nadleśnictw z czterech regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych. W projekcie również biorą udział partnerzy z Czech, Słowacji i Rumunii, którzy realizują działania im przypisane w swoim zasięgu terytorialnym. Celem projektu jest poprawa stanu ochrony chiropterofauny (głównie podkowca małego, ale i nocka orzęsionego i nocka dużego) występującej na obszarach Natura 2000 leżących na gruntach zarządzanych przez Lasy Państwowe, poprzez:

- 1) zabezpieczenie i poprawę warunków stanowisk o dużym znaczeniu dla nietoperzy – poprawa stanu schronień rozrodczych i zimowych na 18 obszarach Natura 2000 w czterech krajach, polepszenie stanu siedlisk żerowiskowych na sześciu obszarach Natura 2000 w Polsce i Słowacji, wspieranie i kształtowanie świadomości społecznej w zakresie ochrony nietoperzy w czterech krajach;
- 2) przejście w ochronie nietoperzy od podejścia reaktywnego do proaktywnego – tworzenie, na terenach wolnych od barier przestrzennych i nienarażonych na negatywne wpływy antropogeniczne (duże, zwarte obszary leśne), siedlisk, które zaspokajają całoroczne potrzeby zagrożonych gatunków nietoperzy; prewencyjne zapewnienie alternatywnych schronień dla gatunków wymagających przestrzeni do lotu w zasiedlanych obiektach (podkowiec mały, nocek orzęsiony, nocek duży) w pobliżu 10 zagrożonych kolonii rozrodczych w Polsce; stworzenie 36 nowych schronień i poprawa warunków siedliskowych w 10 schronieniach w Słowacji; zapewnienie populacjom nietoperzy możliwości ekspansji na nowe tereny; stworzenie warunków do dyspersji kolonii rozrodczych;
- 3) wzmocnienie instytucjonalnego wsparcia ochrony nietoperzy – pozyskanie akceptacji społecznej oraz stymulacja oczekiwań społecznych w zakresie proaktywnych działań; zwiększanie świadomości i wiedzy osób, które w swojej pracy mają styczność z nietoperzami i które poprzez swoje decyzje wpływają na stan ich ochrony; poszerzanie zdolności osób i instytucji zaangażowanych w ochronę nietoperzy; promowanie opartych o rzeczywiste potrzeby przyrodnicze kompleksowych rozwiązań w zakresie kompensacji oraz łagodzenia wpływu i skutków inwestycji; zaangażowanie różnych instrumentów

finansowych w drobne, ale istotne działania lokalne; stymulacja kontynuacji i powielania działań projektu.

Najintensywniejsze prace dotyczyły wykonania dokumentacji projektowej oraz uzyskania wymaganych decyzji, opinii i uzgodnień administracyjnych dotyczących budowy wież i schronień przejściowych tzw. leśnych chatek dla nietoperzy. Rozpoczęto procedury przetargowe celem wyłonienia wykonawców w zakresie budowy wież (dotyczy nadleśnictw: Bardo Śląskie, Dukla, Zdroje). Zrealizowano roboty budowlane, w efekcie których powstało 10 kolejnych schronień przejściowych dla nietoperzy w Nadleśnictwie Limanowa oraz 10 schronień przejściowych dla nietoperzy w Nadleśnictwie Rymanów.

2. Projekty z Pomocy Technicznej dla Funduszy Europejskich.

Centrum Koordynacji Projektów Środowiskowych, w ramach działalności Centrum Wsparcia Beneficjenta, prowadzi Punkt dla Przyrody (PdP). Celem jego działania jest świadczenie usług informacyjno-doradczych dla organizacji i instytucji, które chcą skorzystać z funduszy europejskich na ochronę przyrody w ramach programów: Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat i Środowisko, Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej, 16 programów regionalnych (Fundusze Europejskie dla poszczególnych województw). Poniżej znajduje się szczegółowa informacja w przedmiotowym zakresie:

- Centrum Wsparcia Beneficjenta (CWB) – punkt informacyjno-doradczy dla podmiotów ubiegających się o środki na finansowanie działań z zakresu ochrony bioróżnorodności w PF 2021–2027 – wartość umowy 14 280 000 zł; dofinansowanie 11 382 588 zł;
- finansowanie wynagrodzeń pracowników CWB, umowy roczne, w tym na 2024 r., wartość umów 927 311 zł, dofinansowanie: 739 159 zł.

Eksperti Punktu dla Przyrody (CWB) oferują kompleksowe usługi doradcze związane z procesem przygotowania oraz rozliczania projektów unijnych. W ramach projektu prowadzona jest strona internetowa za pośrednictwem której można umówić się na konsultacje, zapisać na szkolenia, dokonać oceny pomysłu na projekt, zweryfikować poprawność dokumentacji środowiskowej czy zastosowania właściwego trybu zamówień publicznych.

W 2024 r. zorganizowano i przeprowadzono 30 inicjatyw szkoleniowych – dni otwarte, warsztaty, szkolenia, webinary. Do końca 2024 r. w wydarzeniach realizowanych w ramach Punktu dla Przyrody udział wzięło ponad 2900 uczestników.

Odbiorcami usług realizowanych przez Punkt dla Przyrody (CWB) są: administracja rządowa – GDOŚ, GIOŚ, RDOŚ, parki narodowe, PGL LP, urzędy morskie, administracja samorządowa, jednostki naukowo-badawcze, organizacje.

Projekt jest realizowany w okresie od 01.01.2023 r. do 31.12.2029 r. W tym czasie planowane jest, by wskaźnik „Liczba uczestników form szkoleniowych dla beneficjentów” osiągnął poziom 8000 osób.

8.5. Działania Lasów Państwowych zapobiegające rozprzestrzenianiu się afrykańskiego pomoru świń (ASF)

Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe od ponad 10 lat podejmuje szereg kroków, których celem jest zapobieganie rozprzestrzeniania się afrykańskiego pomoru świń na terenie Polski. W 2024 r. wszystkie działania prewencyjne były przez Lasy Państwowe kontynuowane. Największym przedsięwzięciem w tej kwestii jest realizacja nakazów właściwych wojewodów dotycząca wykonywania ogrodzeń i barier zapachowych zatrzymujących i ograniczających migrację dzików z terenów leśnych. Obowiązek realizacji tych zadań przez Lasy Państwowe wynika bezpośrednio z art. 46 ust.3 pkt.8l ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt. W minionym roku Lasy Państwowe wydatkowały ponad 474 tys. zł na konserwację i naprawę ogrodzeń stałych, wybudowanych w latach poprzednich. Blisko 770 tys. zł wyniosły koszty rozbiórki płotów stałych na terenie województw: dolnośląskiego, lubuskiego, podkarpackiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, które w ocenie służb weterynaryjnych i właściwych wojewodów uznane zostały za zbędne i wymagały demontażu. Łącznie rozebranych zostało ponad 120 km tych ogrodzeń. W 2024 r. wojewodowie wydawali stosowne nakazy w zakresie wykonania barier zapachowych. W ramach realizacji tego zadania przez cały ubiegły rok właściwe nadleśnictwa (26 nadleśnictw z terenu ośmiu regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych) prowadziły cykliczne opryski repelentami wyznaczonych pasów terenu o łącznej długości ponad 450 km. Koszt tych zabiegów wyniósł ponad 1,7 mln zł.

Istotnym wydatkiem, związanym bezpośrednio z afrykańskim pomorem świń, są również wszelkie działania związane z szeroko rozumianą bioasekuracją. Obejmują one m.in.: stały monitoring wszystkich gruntów pozostających w zarządzie Lasów Państwowych pod kątem poszukiwania padłych dzików lub ich szczątków; bezpieczne, zgodne z zaleceniami, usuwanie znalezionych dzików; wyposażenie służb łowieckich i pracowników Lasów Państwowych w środki ochrony osobistej i preparaty dezynfekcyjne, stosowane podczas każdego pobytu na obszarach leśnych w strefach objętych restrykcjami w związku z ASF. W 2024 r. całkowity koszt poniesiony przez Lasy Państwowe na bioasekurację wyniósł ponad 1,3 mln zł.

Kolejnym obciążeniem finansowym dla Lasów Państwowych był zwrot zryczałtowanych kosztów udziału przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (WODR) w szacowaniu szkód łowieckich i ustalaniu wysokości odszkodowań. Koszty związane z realizacją przedmiotowego zadania wyniosły w 2024 r. ponad 78 tys. zł.

Od roku 2018 na mocy zapisów art. 46 ustawy Prawo łowieckie Lasy Państwowe zobowiązane są do organizacji szkoleń z zakresu szacowania szkód łowieckich dla przedstawicieli dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich, przedstawicieli wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego i izb rolniczych. Tylko w 2024 r. przeszkolonych w tym zakresie zostało 414 osób, co stanowiło dla budżetu Lasów Państwowych obciążenie w wysokości ponad 0,5 mln zł.

Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ IX

Zmiany w stanie majątku **Lasów Państwowych** w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023

2024

9. Zmiany w stanie majątku Lasów Państwowych w 2024 r. w porównaniu z rokiem 2023

W 2024 r. nastąpił spadek aktywów ogółem o 129 638,5 tys. zł, w tym aktywa trwałe zwiększyły się o 540 941,8 tys. zł, a aktywa obrotowe spadły o 670 580,3 tys. zł. Odnotowano wzrost inwestycji długoterminowych o 3 153,4 tys. zł oraz spadek inwestycji krótkoterminowych o 551 196,5 tys. zł. Po stronie pasywów o 817 529,4 tys. zł uległ zwiększeniu kapitał (fundusz) własny Lasów Państwowych, a zobowiązania i rezerwy na zobowiązania spadły o 947 167,9 tys. zł.

Las Państwowe

ROZDZIAŁ X

Bilans

Lasów Państwowych

2024

10. Bilans Lasów Państwowych

Zestawienie aktywów i pasywów w wybranych składnikach objętych bilansem Lasów Państwowych na dzień 31 grudnia 2024 r. (całość prezentowana jest w Sprawozdaniu finansowym Lasów Państwowych za 2024 rok) przedstawia się następująco:

Aktywa

A. Aktywa trwałe	9 979 526,5 tys. zł
z tego:	
1) wartości niematerialne i prawne	10 917,7 tys. zł
2) rzeczowe aktywa trwałe	9 843 961,8 tys. zł
w tym: – budynki, lokale, prawa do lokali i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	7 897 001,7 tys. zł
– środki transportu	185 444,8 tys. zł
– środki trwałe w budowie	342 642,2 tys. zł
3) należności długoterminowe	1 543,2 tys. zł
4) inwestycje długoterminowe	106 967,3 tys. zł
5) długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	16 136,5 tys. zł
B. Aktywa obrotowe	9 173 199,9 tys. zł
z tego:	
1) zapasy	472 508,3 tys. zł
2) należności krótkoterminowe	744 883,6 tys. zł
w tym z tytułu dostaw i usług	538 284,4 tys. zł
3) inwestycje krótkoterminowe	7 912 052,4 tys. zł
w tym środki pieniężne i inne aktywa pieniężne	7 883 253,2 tys. zł
4) krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	43 755,6 tys. zł
Suma bilansowa	19 152 726,4 tys. zł

Pasywa

A. Kapitał (fundusz) własny	15 111 188,3 tys. zł
w tym: – kapitał zasobów Lasów Państwowych	10 215 971,0 tys. zł
– kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych	344 480,3 tys. zł
B. Zobowiązania i rezerwy na zobowiązania	4 041 538,1 tys. zł
z tego:	
1) rezerwy na zobowiązania	986 037,1 tys. zł
2) zobowiązania długoterminowe	12 164,6 tys. zł
3) zobowiązania krótkoterminowe	2 091 615,7 tys. zł
w tym zobowiązania z tytułu dostaw i usług	694 708,3 tys. zł
4) rozliczenia międzyokresowe	951 720,7 tys. zł
Suma bilansowa	19 152 726,4 tys. zł

Las Państwowe

ROZDZIAŁ XI

Zaangażowanie kapitału

Lasów Państwowych

w innych podmiotach
gospodarczych

2024

11. Zaangażowanie kapitału Lasów Państwowych w innych podmiotach gospodarczych

Wartość bilansowa posiadanych udziałów i akcji w innych podmiotach, według stanu na 31 grudnia 2024 r., wyniosła 47 878,8 tys. zł, co stanowi 0,32% kapitału (funduszu) własnego Lasów Państwowych.

Struktura udziałów poszczególnych grup podmiotów przedstawia się następująco:

Grupa podmiotów	Wartość według bilansu*	Udział	Liczba podmiotów
Spółki akcyjne – banki	30 529,6 tys. zł	63,76%	2
Spółki akcyjne – pozostałe	0,0 tys. zł	0,00%	1
Spółki z o.o.	17 346,7 tys. zł	36,23%	7
Pozostałe	2,5 tys. zł	0,01%	1
Razem	47 878,8 tys. zł	100,00%	11

*Wartość nabycia akcji/udziałów pomniejszona o odpisy aktualizacyjne.

W wyżej wymienione akcje i udziały zaangażowany był kapitał pięciu jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych: Dyrekcji Generalnej LP, dwóch regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych i dwóch nadleśnictw. W 2024 r. nie uzyskano przychodów w postaci dywidendy z tytułu zaangażowania kapitałowego w spółkach.

Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ XII

Pozyskanie i sprzedaż drewna w 2024 r.

2024

12. Pozyskanie i sprzedaż drewna w 2024 r.

12.1. Pozyskanie drewna

W lasach zarządzanych przez PGL LP w 2024 r. pozyskano około 39,8 mln m³ drewna ogółem, tj. o 0,3 mln m³ mniej niż w roku poprzednim oraz o około 0,4 mln m³ mniej w odniesieniu do założonego planu. Pozyskanie grubizny wyniosło ponad 37,98 mln m³, co stanowi 98,6% planu pozyskania grubizny oraz jest wartością mniejszą niż w 2023 r. o ponad 0,3 mln m³.

Drewna wielkowymiarowego iglastego (wraz z kłodami) pozyskano około 14,4 mln m³ (100,5% planu), czyli porównywalnie jak w 2023 r. Natomiast drewna wielkowymiarowego liściastego pozyskano blisko 1,8 mln m³, czyli o około 0,2 mln m³ mniej niż w 2023 r. W 2024 r. drewna średniowymiarowego użytkowego pozyskano odpowiednio: iglastego 14,4 mln m³, czyli o blisko 0,3 mln m³ więcej niż w roku poprzednim; liściastego 3,2 mln m³, tj. blisko 0,1 mln m³ więcej niż w 2023 r.

12.2. Sprzedaż drewna

Sprzedaż drewna w 2024 r. wyniosła 40,6 mln m³, więcej o ponad 1,4 mln m³ niż w roku 2023, natomiast plan zrealizowano w 100,2%. Sprzedaż grubizny ogółem wyniosła ponad 38,8 mln m³, plan sprzedaży zrealizowano w 99,6%.

Drewna tartaczego iglastego (wraz z kłodami) – podstawowego sortymentu stanowiącego o przychodach Lasów Państwowych – w roku 2024 sprzedano prawie 14,8 mln m³, więcej niż w 2023 r. o blisko 820,6 tys. m³. Drewna tartaczego liściastego sprzedano blisko 1,8 mln m³; papierówek iglastych 14,9 mln m³; a papierówek liściastych blisko 3,2 mln m³.

W 2024 r. odnotowano spadek ceny drewna ogółem w stosunku do roku poprzedniego o blisko 14%, spadek ceny drewna tartaczego iglastego o blisko 10%, spadek ceny drewna tartaczego liściastego o blisko 19%, spadek ceny papierówki So/Md o 19%, nastąpił również spadek ceny papierówki Św/Jd o 18%, a cena papierówki liściastej spadła o blisko 29%.

W 2024 r. sprzedaż drewna odbywała się na podstawie zasad sprzedaży drewna definiowanych stosownymi zarządzeniami i decyzjami Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych. Głównymi procedurami sprzedaży drewna przeznaczonymi dla przedsiębiorców były:

- sprzedaż ofertowa w Portalu Leśno-Drzewnym (sprzedaż ofertowa),
- systemowe aukcje internetowe w aplikacji e-drewno (aukcje systemowe),

- aukcje zwykłe w aplikacji e-drewno (aukcje zwykłe).

Sprzedaż ofertowa i aukcje systemowe w 2024 r. odbywały się w podziale na trzy czteromiesięczne okresy. Aukcje zwykłe w aplikacji e-drewno odbywają się w trybie bieżącym przez cały rok.

Sprzedaż ofertowa jest procedurą sprzedaży, w której przedsiębiorcy składają oferty zakupu w odpowiedzi na oferty sprzedaży opracowane przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych (nadleśnictwa i zespoły składnic). Po zakończeniu okresu składania ofert zakupu (takiego samego dla wszystkich ofert) podlegają one ocenie oraz przypisowi drewna według kryteriów i algorytmów określonych przez Lasy Państwowe. Aukcje systemowe są klasycznymi aukcjami internetowymi, odbywającymi się w dużej liczbie w określonym czasie, w których przedsiębiorcy składają oferty zakupu na aukcjach opracowanych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. Oferty zakupu składane są w trybie bieżącym. W trakcie trwania aukcji przedsiębiorca ma dostęp do aktualnego stanu aukcji. Przypis drewna uzyskują kupujący, którzy zaoferują najwyższą cenę, a w przypadku dwóch identycznych cen na daną ilość drewna, o przypisie drewna decyduje kolejność złożonych ofert.

Aukcje zwykłe są klasycznymi aukcjami internetowymi, odbywającymi się w zmiennej liczbie przez cały rok, w których przedsiębiorcy składają oferty zakupów na aukcjach opracowanych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. Oferty zakupów składane są w trybie bieżącym, w trakcie trwania aukcji przedsiębiorca ma dostęp do aktualnego stanu aukcji. Przypis drewna uzyskują kupujący, którzy zaoferują najwyższą cenę, a w przypadku dwóch identycznych cen na daną ilość drewna, o przypisie drewna decyduje kolejność złożonych ofert.

W 2024 r. odbyło się 11 spotkań konsultacyjnych z przedstawicielami przemysłu drzewnego, stowarzyszeń oraz organizacji zrzeszających przedsiębiorców drzewnych, przy czynnym udziale pracowników Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Część tych konsultacji, w ramach transparentności, była transmitowana online dla wszystkich odbiorców drewna z Lasów Państwowych. W ciągu roku przeprowadzona została również ankieta dotycząca zmian w zasadach sprzedaży drewna, na którą odpowiedziało 1007 przedsiębiorców. W wyniku spotkań oraz na podstawie informacji uzyskanych z ankiet zostały opracowane i wdrożone zmiany w zasadach sprzedaży na 2025 r.

Las Państwowe

ROZDZIAŁ XIII

Promocja i współpraca **międzynarodowa oraz** społeczna odpowiedzialność Lasów Państwowych

2024

13. Promocja i współpraca międzynarodowa oraz społeczna odpowiedzialność Lasów Państwowych

13.1. Działalność promocyjna i informacyjna

Ubiegły rok był wyjątkowy pod względem intensywności dyskursu publicznego na tematy związane z lasem i leśnictwem. W 2024 r. Lasy Państwowe za pomocą Biura Prasowego wysłały do mediów 51 informacji prasowych. Dotyczyły one m.in.: Ogólnopolskiej Narady o Lasach; inicjatywy „100 rezerwatów przyrody na 100-lecie Lasów Państwowych”, lasów społecznych czy nadleśnictw puszczańskich. W 2024 r. zorganizowanych zostało pięć konferencji prasowych:

- Audyty w Lasach Państwowych,
- 20% – nasza wspólna sprawa,
- Nadleśnictwa Puszczańskie,
- Nowe zasady sprzedaży drewna,
- 17% ochrony w Lasach Państwowych.

Lasy Państwowe odpowiedziały również na setki zapytań prasowych. W efekcie tych działań wygenerowano 182 335 publikacji, których zasięg wynosił 1 524 800 000, a ekwiwalent reklamowy 554 000 000 zł.

W 2024 r. przywrócone zostały także relacje z dziennikarzami mediów ogólnopolskich, jak: TVN, TVN24, Polsat, Polsat News, Gazeta Wyborcza, Gazeta.pl, Tygodnik Polityka, OKO.press, Radio Zet, Radio RMF FM, Radio Eska, TOK FM, Dziennik Gazeta Prawna, SE, onet.pl, interia.pl i wiele innych. Jednocześnie zachowane zostały relacje z redakcjami, które do tej pory chętnie o publikowały materiały o Lasach Państwowych, jak: TVP, Polskie Radio (PR I, Trójka, PR 24), TV Trwam, TV Republika, Nasz Dziennik, Gazeta Polska.

W 2024 r. Lasy Państwowe realizowały następujące zadania w zakresie komunikacji wewnętrznej:

- 1) Newsletter LP – przygotowano 41 wydań wewnętrznego newslettera kierowanego do wszystkich pracowników Lasów Państwowych. Na podstawie analizy potrzeb odbiorców zbadano możliwości ulepszenia tego narzędzia. Przeprowadzono analizę rynku pod kątem zakresu funkcjonalności oferowanych narzędzi do tworzenia newsletterów, a także dostosowania ich do potrzeb organizacji. Dokonano zakupu narzędzia;

- 2) Portal pracowniczy LP – w 2024 r. opublikowano 301 artykułów w podstronie Aktualności oraz 722 ogłoszenia o naborze wewnętrznym w PGL LP. W miarę możliwości i w odpowiedzi na potrzeby odbiorców portal zasilany był na bieżąco dokumentami, filmami, prezentacjami oraz zdjęciami. Przebudowana została Baza zdjęć. Z portalu pracowniczego w 2024 r. skorzystało ponad 14 tys. pracowników, średnio każdego miesiąca korzystało z niego 7726 pracowników. Na podstawie badań komunikacji wewnętrznej przeprowadzonych w 2023 r. dokonano analizy funkcjonalności portalu pracowniczego, rozpoczęto prace mające na celu jego przebudowę;
- 3) „Kawa z Biurem Prasowym” – rozpoczęto nową inicjatywę dla pracowników DGLP, polegającą na symbolicznym wypiciu kawy z pracownikami Biura Prasowego DGLP; celem spotkań jest rozmowa na tematy związane z komunikacją w luźnej, niezobowiązującej atmosferze;
- 4) Informacja, BILP i BIP – usprawniono proces publikacji dokumentów w BILP poprzez ujednolicenie BILP i BIP DGLP, które zostało wprowadzone na podstawie zarządzenia nr 91 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 24 lipca 2024 r. w sprawie zasad udostępniania informacji przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych. W 2024 r. Biuro Prasowe DGLP odpowiedziało na 138 zapytań w ramach dostępu do informacji oraz na 18 interpelacji i zapytań poselskich;
- 5) Promocja – w ramach działalności promocyjnej patronatem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych objęto 60 wydarzeń. Podjęto współpracę promocyjną z 23 zewnętrznymi instytucjami, m.in. przy projektach: „Choinka dla życia”, „Czyste, Zielone Miasta”, Kongres KOPDREW czy targi POLECO. Najszerszym echem spośród wymienionych akcji odbiła się „Choinka dla życia” organizowana wspólnie z Narodowym Centrum Krwi. W ramach akcji krew oddało 6576 osób. Informacje o akcji pojawiły się w mediach lokalnych oraz ogólnopolskich – ponad tysiąc publikacji o łącznym zasięgu przekraczającym 16 mln osób.

Zarządzeniem nr 130 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z dnia 7 listopada 2024 r. przedłużono możliwość posługiwania się znakiem jubileuszu 100-lecia Lasów Państwowych do końca 2025 r. W ramach współpracy z Poczta Polska wydano folder z kartką pocztową „100 lat Lasów Państwowych”. 331 wniosków jednostek organizacyjnych LP uzyskało wsparcie o łącznej wartości 3 794 300,00 zł netto, przyznawane w ramach corocznego naboru wniosków w obszarze działań promocyjno-edukacyjnych oraz promocji produktów pochodzenia leśnego.

Dodatkowo w ciągu roku w ramach promocji Lasów Państwowych zostało wspartych 26 działań jednostek organizacyjnych LP.

W 2024 r. Lasy Państwowe realizowały zadania w zakresie komunikacji zewnętrznej, prowadziły działania w obszarze komunikacji społecznej w Internecie, w tym:

- 1) Fanpage Lasów Państwowych na Facebooku – w 2024 r. liczba obserwujących wzrosła o około 21 tys., tym samym do końca roku osiągnęła liczbę 193 tys. użytkowników. W ciągu roku utrzymano zasięg na poziomie 6,7 mln użytkowników;
- 2) Instagram – przez cały 2024 r. działał oficjalny profil Lasów Państwowych w największym społecznościowym serwisie fotograficznym Instagram. W ciągu roku liczba obserwujących wzrosła o około 2,5 tysiąca osób. Według stanu na ostatni dzień ubiegłego roku profil obserwowało ponad 53 tys. osób;
- 3) LinkedIn – w kwietniu 2024 r. Lasy Państwowe uruchomiły oficjalny profil na platformie LinkedIn, rozpoczynając tym samym swoją obecność w serwisie społecznościowym o charakterze biznesowym. Do końca 2024 r. profil zdobył 3 tys. obserwujących w sposób organiczny. Od kwietnia do grudnia 2024 r. opublikowano 259 postów, które wygenerowały łączny zasięg ponad 222 tys. wyświetleń. Użytkownicy serwisu odczytywali treści udostępnione przez Lasy Państwowe ponad 25,6 tys. razy, a także pozostawili ponad 5100 reakcji, 275 komentarzy i 127 udostępnień. Dane te potwierdzają dynamiczny rozwój kanału i duże zainteresowanie treściami edukacyjnymi oraz informacyjnymi publikowanymi przez Lasy Państwowe. Profil stanowi uzupełnienie działań komunikacyjnych PGL LP i wzmacnia ich obecność w przestrzeni cyfrowej kierowanej do środowisk profesjonalnych;
- 4) X – konto Lasów Państwowych na X (dawniej Twitter) pod koniec 2024 r. zgromadziło prawie 33 tys. obserwujących. W ciągu roku opublikowano około 400 postów, co pozwoliło uzyskać zasięg na poziomie około 3 mln użytkowników;
- 5) TikTok – na koncie publikowane są ciekawostki dotyczące lasów, porady dla osób spędzających czas w lesie (np. związane z bushcraftem), filmy dotyczące aktualnych wydarzeń związanych z leśnictwem, zasady, zgodnie z którymi prowadzona jest przez Lasy Państwowe gospodarka leśna, filmy ze zwierzętami leśnymi oraz relacje live, podczas których prowadzący odpowiadają na pytania od internautów. W ciągu 2024 r. profil Lasów Państwowych zaobserwowało 40 tys. nowych użytkowników, dzięki czemu na koniec ubiegłego roku obserwowało go 64 tys. użytkowników. Opublikowano

- około 130 filmów oraz zorganizowano kilka relacji live, które cieszyły się ogromną popularnością. Do końca 2024 r. opublikowane filmy uzyskały ponad 284 tys. polubień;
- 6) Telewizja Lasów Państwowych – oficjalny kanał komunikacyjny Lasów Państwowych w serwisie YouTube, który funkcjonuje od 2009 r., a od 2016 r. regularnie produkuje własne treści. Kanał TV LP powstał, aby relacjonować oficjalne wydarzenia związane z Lasami Państwowymi, przedstawiać stanowisko kierownictwa LP, prowadzić szeroko pojętą edukację przyrodniczo-leśną oraz promować leśnictwo. W 2024 r. kanał TV LP zanotował wzrost liczby subskrybentów – do 41 tys. – i 0,9 mln wyświetleń. W 2024 r. na kanale Lasów Państwowych zamieszczono 63 nowe filmy, łącznie jest ich ponad 1700;
 - 7) Echa Leśne – drugi oficjalny kanał komunikacyjny Lasów Państwowych w serwisie YouTube, utworzony w październiku 2016 r. Ma odmienny charakter od kanału TV LP. Jego odbiorcami są wszyscy ci, którzy uprawiają w lesie sport, są miłośnikami przyrody oraz interesują się lasami hobbystycznie. W 2024 r. filmy na kanale Echa Leśne uzyskały ponad 5 mln wyświetleń, a kanał zyskał 12,2 tys. nowych subskrybentów;
 - 8) strona internetowa – oficjalna strona internetowa Lasów Państwowych stanowi podstawowe źródło informacji o PGL LP oraz o tym, co aktualnie dzieje się w polskich lasach. Zawiera treści dotyczące struktury organizacji, jej historii, gospodarki leśnej oraz działalności rynkowej i społecznej prowadzonej przez Lasy Państwowe. W 2024 r. strona miała 6,5 mln odsłon i zanotowała ich wzrost o prawie 1,5 mln w stosunku do roku 2023.

Promocja Lasów Państwowych odbywa się za pośrednictwem jednostek organizacyjnych LP, w tym wyspecjalizowanego zakładu – Centrum Informacyjnego Lasów Państwowych (CILP). Działalność CILP w 2024 r. cechowała się wysokim stopniem zaangażowania w budowanie wizerunku Lasów Państwowych, współpracę międzyinstytucjonalną oraz edukację społeczną. Zrealizowano liczne inicjatywy wspierające strategiczne cele PGL LP w zakresie budowania relacji z otoczeniem społecznym i promowania gospodarki leśnej, jako wzorca zrównoważonego zarządzania środowiskiem.

W 2024 r. CILP:

- 1) prowadziło przygotowania do obchodów 100-lecia Lasów Państwowych – rozpoczęto przygotowania obchodów jubileuszu 100-lecia Lasów Państwowych oraz Ogólnopolskiego Pikniku Edukacyjnego z okazji 100-lecia Lasów Państwowych, które miały odbyć się 27 września 2024 r. Ze względu na klęskę żywiołową, która

- nawiedziła południe Polski, decyzją Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych obchody zostały odwołane;
- 2) prowadziło współpracę międzyinstytucjonalną, w tym imprezy i wydarzenia przygotowane wspólnie z instytucjami administracji państwowej (m.in. Mikołajki Sejmowe, Pikniki z Parą Prezydencką);
 - 3) zorganizowało i wzięło udział w działaniach ogólnopolskich promujących wartości prospołeczne i ekologiczne, m.in. w:
 - IV edycji akcji „Choinka dla życia” z regionalnymi centrami krwiodawstwa i krwiolecznictwa oraz 79 jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych,
 - kampanii społecznej „Twarze depresji. Nie oceniam. Akceptuję.” i Charytatywnym Biegu z Twarzami Depresji współorganizowanym przez Fundację Twarze Depresji oraz Nadleśnictwo Chojnów;
 - 4) prowadziło współpracę z jednostkami organizacyjnymi Lasów Państwowych. Zrealizowano 223 porozumienia z jednostkami organizacyjnymi LP w zakresie promocji, edukacji i kontaktu ze społeczeństwem. Działania obejmowały m.in. stoiska promocyjno-edukacyjne, konkursy, warsztaty i prelekcje;
 - 5) zrealizowało wydarzenia środowiskowe i branżowe integrujące środowisko leśników i interesariuszy Lasów Państwowych, m.in.:
 - XIII Ogólnopolski Przegląd Twórczości Artystycznej Leśników,
 - XXV Ogólnopolski Rajd Leśników,
 - zawody sportowe, w tym Mistrzostwa Europy Leśników (EFOL), maratony, półmaratony i wydarzenia kolarskie;
 - 6) zrealizowało i rozliczyło konkursy ogólnopolskie, w tym:
 - 16 umów w ramach konkursu „Klasa z drewna”,
 - XXXVII edycję konkursu „Mój Las”,
 - XXXIX Olimpiadę Wiedzy Ekologicznej,
 - finał XLVII Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych;
 - 7) prowadziło promocję projektów rozwojowych i LIFE, jak: „LIFE PODKOWIEC PLUS” oraz podsumowanie projektu „Leśne Gospodarstwa Węglowe”;
 - 8) reprezentowało Lasy Państwowe podczas prestiżowych konferencji i targów, m.in. na:
 - XI Kongresie KOOPDREW,
 - Targach DREMA 2024,
 - Targach POLECO,

- konferencjach naukowych z zakresu ochrony przyrody, mykologii, energetyki i dronów;
- 9) realizowało projekty edukacyjne i społeczne, poprzez:
- udział w 27. Pikniku Naukowym Polskiego Radia i Centrum Nauki Kopernik (36 tys. uczestników i odwiedzających),
 - organizację warsztatów edukacyjnych „Niepodległa. Miejsce spotkań”,
 - organizację konferencji nt. edukacji leśnej,
 - projekt „Sadzenie Lasu Erasmusa” – wydarzenia w sześciu nadleśnictwach;
- 10) współpracowało z NGO przy realizacji wydarzeń kulturalnych i rocznicowych, m.in. Kaczmarek Encore Festival, 30-lecie ZKP;
- 11) zakupiło materiały promocyjne, tj. nowe elementy ekspozycyjne związane z jubileuszem 100-lecia LP (ścianki tekstylne, windery, plansze uzupełniające wystawę jubileuszową);
- 12) zrealizowało inne działania – CILP wzięło udział w wydarzeniach jubileuszowych instytucji partnerskich, m.in. 75-lecie Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi oraz 75-lecie Wydziału Leśnego UR w Krakowie.

W 2024 r. w zadaniu popularyzacji wiedzy o środowisku leśnym aktywnie uczestniczył również inny zakład o zasięgu krajowym – Ośrodek Rozwojowo-Wdrożeniowy Lasów Państwowych w Bedoniu (ORWLP w Bedoniu). Wśród wielu projektów, zrealizowanych w ubiegłym roku, na szczególną uwagę zasługują osiągnięcia Leśnego Studia Filmowego. Studio istnieje od 1988 r. i w ramach jego działalności powstają produkcje przyrodnicze oraz filmy instruktażowe dla jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych.

W 2024 r. zakończono realizację filmów z wykorzystaniem środków funduszu leśnego:

- „Cis. Historia w drzewie zapisana”,
- „Opowieść o niedźwiedziu”,
- „Mokradła”,
- „Życie lasu. Mszaki”,
- „Życie lasu. Ssaki roślinożerne”

oraz rozpoczęto produkcję kolejnych filmów długometrażowych:

- „Po co nietoperzom wieże w lesie” – zakończenie produkcji planowane w 2025 r.,
- „Rośliny owadożerne” – zakończenie produkcji planowane w 2025 r.,
- „Życie w koronach drzew” – zakończenie produkcji planowane w 2026 r.

W 2024 r. filmy wyprodukowane w ORWLP w Bedoniu zgłoszono na 39 międzynarodowych festiwalu filmów przyrodniczych. W siedmiu przypadkach filmy zakwalifikowały się do konkursu, co oznacza projekcje festiwalowe dla szerszej publiczności. W 13 przypadkach filmy dostały się do półfinału, finału lub otrzymały nagrody i wyróżnienia. Najważniejsze z nich to:

- pierwsza nagroda w kategorii „Dokument” dla filmu „Dziuple i ich mieszkańcy” na Zagreb Tourfilm Festival w Chorwacji,
- srebrna nagroda dla filmu „Dziuple i ich mieszkańcy” na Międzynarodowym Festiwalu Filmów Turystycznych Afryka 2024 (ITFF Africa) w RPA,
- druga nagroda w kategorii „Dokument” dla filmu „Dziuple i ich mieszkańcy” na Finisterra Arrábida Film Art & Tourism Festival w Portugalii.

Dodatkowo, w ubiegłym roku odbył się pokaz 9 filmów podczas EKO Kina w Lubinie oraz pokaz filmu „Dziuple i ich mieszkańcy” w ZOO Lubin podczas II Lubińskiego Przeglądu Filmów Ornitologicznych.

28 września 2024 r. odbyła się premiera filmu „Płazy. Pionierzy życia na lądzie” w Centrum Spotkania Kultur w Lublinie. Pokazy filmu zorganizowano również w Centrum Sztuki Współczesnej Zamku Ujazdowskiego w Warszawie, Kinie Rialto w Poznaniu, Kinie Charlie w Łodzi i podczas 3. Narwiańskiego Festiwalu Przyrodniczego w Łomży, Festiwalu Fotografii Przyrodniczej „Przyroda Warta Poznania”. W ramach działań promocyjnych przygotowano także medal oraz dyplom dla zwycięzcy konkursu fotograficznego pod patronatem Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych oraz wystawę fotografii „Z życia lasu”.

ORWLP w Bedoniu nawiązał lub kontynuował współpracę z instytucjami naukowymi oraz kulturalnymi, m.in.:

- przekazał film „Życie lasu. Grzyby” do wykorzystania w badaniach naukowych na Uniwersytecie w Toronto;
- brał udział w ogólnopolskiej konferencji naukowej „Rola motyli jako gatunków parasolowych w ochronie terenów cennych przyrodniczo” w Puszczy Kozienickiej, podczas której odbył się pokaz przedpremierowy filmu „Szczeczki szafrańca. Ochrona ginącego gatunku motyla”;
- współpracował z Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie i przekazał film „Leśni mocarze” do projektu badawczego wśród osób głuchych;
- złożył wniosek o gwiazdę dla Leśnego Studia Filmowego na ulicy Piotrkowskiej w Łodzi;
- promował filmy w ośrodkach kultury w Łodzi;

- dokonywał cyklicznych projekcji filmów w Centrum Twórczości Lutnia w Łodzi, w Ośrodku Kultury Karolew w Łodzi, w Domu Dziennego Pobytu Seniora „Wisienka” w Andrespolu.

W 2024 r. zostało wydanych 11 numerów magazynu pracowników LP „Głos Lasu” każdy w nakładzie 10 000 egzemplarzy. Czasopismo dostarczane jest nieodpłatnie do wszystkich jednostek organizacyjnych LP. Również w 2024 r. ukazywał się kwartalnik „Echa Leśne”, każdy w nakładzie 25 000 egzemplarzy. Czytelnikami pisma są osoby zainteresowane polską przyrodą i procesami, które w niej zachodzą, nauczyciele oraz uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych, studenci studiów kierunkowych.

W 2024 r. zrealizowano plan wydawniczy dostosowany do potrzeb promocyjnych i edukacyjnych Lasów Państwowych. Wydane w 2024 r. w nakładach od kilkuset do nawet kilku tysięcy egzemplarzy pozycje należały do publikacji branżowych, edukacyjnych bądź promocyjnych. Publikacje o charakterze promocyjnym i edukacyjnym były rozpowszechniane podczas centralnych kampanii promocyjnych i wydarzeń o zasięgu ogólnokrajowym. Wydane publikacje znajdują się na stronie:

13.2. Współpraca międzynarodowa

W 2024 r. działalność międzynarodowa Lasów Państwowych koncentrowała się wokół najważniejszych wyzwań i zagadnień dla zrównoważonej gospodarki leśnej, tak w kontekście przyrodniczym, klimatycznym czy społecznym, jak i w kontekście toczących się procesów politycznych dotyczących leśnictwa. Kontynuowane były międzynarodowe debaty i spotkania zarówno w UE, jak i na poziomie paneuropejskim i globalnym, w tym w ramach Forum Narodów Zjednoczonych ds. Lasów (UNFF), Komitetu Leśnego Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Europejskiej Komisji Gospodarczej (UNECE) i prac poszczególnych Zespołów Specjalistów EGK ONZ/FAO, procesu FOREST EUROPE, Konwencji Karpackiej, a także grup roboczych UE oraz organizacji zrzeszających interesariuszy, w tym w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Lasów Państwowych oraz Platformy Interesariuszy ds. Lasów i Leśnictwa (*Forest and Forestry Stakeholder Platform*) ustanowionej w 2023 r. przez Komisję Europejską.

Miniony rok był czasem bardzo intensywnych działań w UE, związanych z realizacją inicjatyw zapowiedzianych przez Komisję Europejską w Europejskim Zielonym Ładzie (grudzień 2019 r.) oraz tzw. pakiecie „Fit for 55” (lipiec 2021 r.), które w założeniu skierować mają Unię Europejską na drogę prowadzącą do 55-procentowej redukcji emisji dwutlenku węgla do 2030 r. i dalej do neutralności klimatycznej w 2050 r. W minionym roku największe wyzwania w sprawach związanych z leśnictwem w Unii Europejskiej dotyczyły właśnie prac związanych z nowymi propozycjami legislacyjnymi przedstawionymi w ramach ww. pakietu, jak również inicjatyw zapowiedzianych w Europejskiej strategii na rzecz bioróżnorodności do 2030 i Nowej strategii leśnej do 2030 r.

Spośród procedowanych legislacji mających wpływ na lasy i leśnictwo, najważniejsze to: rozporządzenie w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych¹, rozporządzenie w sprawie ram monitorowania na rzecz odpornych lasów europejskich², rozporządzenie w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin³, rozporządzenie w sprawie produkcji i wprowadzania do obrotu leśnego materiału rozmnożeniowego⁴, a także rozporządzanie w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów⁵. Przedstawiciele Lasów Państwowych aktywnie uczestniczyli w procesach negocjacyjnych, przygotowaniu wkładów do instrukcji na spotkania, brali udział w posiedzeniach grup roboczych przy Radzie Unii Europejskiej i w procesie konsultacji unijnych do poszczególnych wniosków.

W 2024 r. przedstawiciele Lasów Państwowych wspierali również działania Ministerstwa Klimatu i Środowiska w pracach:

- Grupy Roboczej Rady UE ds. Leśnictwa (m.in. przygotowania do 19. sesji Forum Leśnego Narodów Zjednoczonych (UNFF 19) oraz Posiedzenia Komitetu ds. Lasów FAO (COFO);
- Stałego Komitetu ds. Leśnictwa (grupa robocza przy Komisji Europejskiej wspierająca Komisję w przygotowywaniu wniosków legislacyjnych i inicjatyw politycznych oraz stanowiąca forum wymiany poglądów z państwami członkowskimi).

Kierownictwo Lasów Państwowych wspierało i reprezentowało Departament Leśnictwa i Łowiectwa podczas nieformalnych spotkań Dyrektorów Generalnych ds. Leśnictwa UE (Belgia: Spa 27–29.05.2024 r. oraz Węgry: Lakitelek 9–11.09.2024 r.).

W minionym roku odbywały się także bilateralne wymiany i spotkania kierownictwa Lasów Państwowych z zagranicznymi gośćmi. Gościliśmy w Lasach Państwowych m.in. następujące delegacje zagraniczne:

- przedstawicieli Łotewskich Lasów Państwowych (LVM). Podczas spotkania poruszano m.in. kwestie związane z pozyskiwaniem drewna w kontekście kaskadowego wykorzystania drewna oraz zagadnienia dotyczące gospodarowania lasami wokół miast. Omówiono także wybrane projekty rozwojowe Lasów Państwowych (marzec 2024 r.);

¹ ROZPORZĄDZENIE (UE) 2024/1991 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869;

² Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie ram monitorowania na rzecz odpornych lasów europejskich [COM(2023) 728 final, 2023/0413 (COD)];

³ Wniosek ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin i w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/2115, COM/2022/305 final;

⁴ ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY w sprawie produkcji i wprowadzania do obrotu leśnego materiału rozmnożeniowego, zmieniające rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2031 i 2017/625 oraz uchylające dyrektywę Rady 1999/105/WE;

⁵ ROZPORZĄDZENIE (UE) 2023/1115 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 995/2010.

- kierownictwa Czeskich Lasów Państwowych. Rozmowy dotyczyły zagadnień związanych z certyfikacją drewna FSC w Lasach Państwowych. Dyskutowano także o koncepcji lasów społecznych oraz kwestiach związanych z wyłączeniem powierzchni z gospodarki leśnej, jak również o wyzwaniach związanych z realizacją celów klimatycznych i celów związanych z ochroną bioróżnorodności (sierpień 2024 r.);
- przedstawicieli Przedsiębiorstwa Państwowego „Lasy Ukrainy”. Rozmawiano o reformie lasów państwowych w Ukrainie, stratach i spustoszeniu, jakie czyni wojna w ukraińskich lasach oraz o udzielonej i bieżącej pomocy dla leśników z Ukrainy (wrzesień 2024 r.);
- delegację Niemieckiej Rady Leśnictwa (*Deutscher Forstwirtschaftsrat* – DFWR), będącej organizacją parasolową dla interesariuszy skupionych wokół leśnictwa w Niemczech. Podczas spotkania rozmawiano głównie o roli zrównoważonej gospodarki leśnej, w tym w kontekście bieżącej polityki leśnej UE. Podkreślono także znaczenie międzynarodowej współpracy, utrzymywania wzajemnych relacji i podejmowania wspólnych działań na rzecz wzmacniania sektora leśnego stojącego w obliczu wielu wyzwań i wspierania praktyki leśnej (październik 2024 r.);
- przedstawicieli fińskiego stowarzyszenia reprezentującego sektor przemysłu drzewnego (*Finnish Forest Industries Federation* – FFIF). Spotkanie było okazją do wymiany doświadczeń i dyskusji na temat wyzwań i priorytetów sektora leśnego w Europie. Poruszano kwestie związane z odpornością europejskich lasów i znaczeniem zrównoważonego wykorzystania zasobów leśnych, niezależnie od formy własności. Przedstawione wnioski i sugestie stanowią punkt wyjścia do dalszych rozmów, w tym w kontekście rosnącej roli sektora leśnego w unijnych debatach politycznych (grudzień 2024 r.).

W styczniu 2024 r. delegacja z Lasów Państwowych wzięła udział w Europejskim Sympozjum Leśnym w Berlinie, podczas którego dyskutowano o wyzwaniach, jakie przed leśnikami na naszym kontynencie stawia wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu. Sympozjum to cykliczne wydarzenie organizowane przez Niemiecką Radę Leśnictwa. Każdego roku spotykają się przedstawiciele branżowych organizacji leśnych, politycy krajowego i europejskiego szczebla oraz przedstawiciele instytucji UE, by dyskutować o najbardziej aktualnych wyzwaniach współczesnego leśnictwa. Zeszłoroczne spotkanie przebiegło pod hasłem Europejskiego Zielonego Ładu i wyzwań związanych z jego wdrażaniem w poszczególnych krajach europejskich. Przedstawiciele Lasów Państwowych podkreślili konieczność utrzymania zdrowych, odpornych, trwałych i stabilnych ekosystemów leśnych, równoważenia różnych funkcji spełnianych przez lasy oraz podejmowania działań

gospodarczych i adaptacyjnych w oparciu o najlepszą dostępną wiedzę i doświadczenie europejskich leśników.

W 2024 r. kontynuowana była także współpraca pomiędzy organizacjami zarządzającymi lasami państwowymi w Europie w ramach stowarzyszenia EUSTAFOR (*The European State Forest Association*). EUSTAFOR ma swoją siedzibę w Brukseli i reprezentuje państwowe firmy leśne, przedsiębiorstwa i agencje, które prowadzą zrównoważoną gospodarkę leśną w Europie. Lasy Państwowe są członkiem EUSTAFOR od początków istnienia organizacji, tj. od 2006 r. Stowarzyszenie aktualnie zrzesza 39 członków z 28 krajów europejskich. Głównym zadaniem stowarzyszenia jest m.in. dostarczanie wiedzy eksperckiej na temat zrównoważonego i wielofunkcyjnego zarządzania lasami państwowymi celem wspierania europejskiej polityki w zakresie leśnictwa, a także promowanie aktywnego korzystania z zasobów leśnych i pozytywnych wyników zarządzania lasami państwowymi, jako wkładu na rzecz społeczeństwa i gospodarki w Europie.

Lasy Państwowe pełnią aktywną rolę w stowarzyszeniu – są członkiem Komitetu Sterującego EUSTAFOR i uczestniczą w wyznaczaniu strategicznych kierunków działania organizacji. Dzięki zaangażowaniu w prace stowarzyszenia pracownicy Lasów Państwowych mają także możliwość udziału w międzynarodowych spotkaniach sektorowych i debatach o przyszłości europejskiego leśnictwa. Przykładem takiej aktywności był udział przedstawiciela Lasów Państwowych w panelu dyskusyjnym podczas wydarzenia dla interesariuszy *Multifunctional EU forests and their role in supporting EU strategic objectives* (Wielofunkcyjne lasy Unii Europejskiej i ich znaczenie dla realizacji strategicznych celów UE), poświęconego szansom i wyzwaniom dla lasów UE w kontekście realizacji celów klimatycznych i bioróżnorodności poprzez rozwój zrównoważonej biogospodarki.

W minionym roku Lasy Państwowe były organizatorami dorocznej międzynarodowej konferencji członków zrzeszonych w EUSTAFOR. Konferencja odbyła się na terenie Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Gdańsku i zgromadziła ponad 150 uczestników reprezentujących 40 organizacji. Wśród nich znalazła się większość członków EUSTAFOR, przedstawiciele Komisji Europejskiej (DG ENV i DG GROW) oraz Ministerstwa Klimatu i Środowiska. Wiodącym tematem spotkania były wielofunkcyjne lasy miejskie i podmiejskie oraz zachowanie równowagi funkcji, jakie te lasy pełnią. Główny przekaz konferencji to: większe, lepsze i silniejsze lasy dla przyszłości. W trakcie debat i sesji plenarnej poruszano kwestie związane z wpływem zmian klimatycznych na lasy oraz wyzwaniami wynikającymi z konieczności jednoczesnego łagodzenia ich skutków, adaptacji ekosystemów leśnych oraz prowadzenia zrównoważonej gospodarki leśnej, przy zachowaniu wielofunkcyjnego modelu leśnictwa, który zapewni gospodarcze, społeczne i klimatyczne korzyści w Europie, przy jednoczesnym zachowaniu bioróżnorodności.

Konferencja była także okazją do zaprezentowania dorobku polskich jednostek naukowych – w programie wydarzenia znalazły się wystąpienia przedstawicieli Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie, Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu oraz Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk.

13.3. Zrównoważony rozwój, CSR i ESG w Lasach Państwowych

W kwietniu 2024 r. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych powołał Zespół ds. Społecznej Odpowiedzialności (ESG) w strukturze Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych w Warszawie. To świadoma odpowiedź na globalne podejście do kwestii zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialności społecznej, które zyskują na znaczeniu i są wskazywane jako kluczowe w zarządzaniu firmami. Rośnie świadomość wpływu organizacji, zwłaszcza tak dużych, jak Lasy Państwowe, na środowisko naturalne (E), społeczeństwo (S) i ład zarządczy (G).

Dwa podstawowe obszary aktywności ww. zespołu obejmują:

- 1) inicjowanie i wdrażanie projektów ESG w Lasach Państwowych, zgodnie z obowiązującymi trendami, standardami i regulacjami, by przygotować się do raportowania działań zrównoważonego rozwoju organizacji w przyszłości;
- 2) koordynowanie współpracy z firmami i podmiotami zewnętrznymi zainteresowanymi realizowaniem zadań z zakresu CSR/ESG z pomocą Lasów Państwowych.

Ideę zrównoważonego rozwoju trafnie oddaje zdanie z Raportu Światowej Komisji ds. Środowiska i Rozwoju z 1987 r. „Nasza wspólna przyszłość”: „zrównoważony rozwój to taki rozwój, w którym potrzeby obecnego pokolenia mogą być zaspokojone bez umniejszania szans przyszłych pokoleń na ich zaspokojenie”.

Obszar ten jest szczególnie istotny dla Lasów Państwowych, m.in. ze względu na fakt, że myślenie o racjonalnym i zaplanowanym zarządzaniu zasobami naturalnymi ma swoje początki w leśnictwie, a pojęcie zrównoważonego rozwoju stworzył niemiecki leśnik i ekonomista Hans Carl von Carlowitz na przełomie XVII i XVIII wieku. Pierwotnie oznaczało ono sposób gospodarowania lasem polegający na tym, że pozyskuje się tylko tyle drzew, ile może w danym miejscu urosnąć tak, by las nigdy nie został zlikwidowany, by mógł się zawsze odbudować. Obecnie definicja zrównoważonego rozwoju nie ogranicza się wyłącznie do sfery leśnictwa, ale działania zgodne z ideą zrównoważonego rozwoju ciągle zyskują na znaczeniu.

W ramach systemowego podejścia do wdrażania działań z zakresu zrównoważonego rozwoju, w 2024 r. w Lasach Państwowych podjęto szereg inicjatyw i przedsięwzięć zmierzających do efektywnej implementacji zasad oraz regulacji ESG, zarówno w perspektywie długofalowej, jak i krótkoterminowej.

Podsumowanie działań realizowanych w Lasach Państwowych w zakresie ESG (od kwietnia do grudnia 2024 r.) pogrupowano na poszczególne obszary tematyczne:

- E – działania środowiskowe,
- S – społeczne (m.in. pracownicze i relacje z interesariuszami zewnętrznymi),
- G – ład zarządczy.

1) obszar E – działania środowiskowe

Zrównoważona gospodarka leśna pozwala godzić różnego rodzaju funkcje przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne. Lasy Państwowe podejmują działania mające na celu reagowanie na skutki zmian klimatu, ochronę różnorodności biologicznej i realizację inwestycji proekologicznych. Konsekwentnie, od wielu lat, Lasy Państwowe podejmują wspólne inicjatywy z partnerami wspierającymi starania PGL LP na rzecz zrównoważonego rozwoju i ochrony przyrody. Wspólne przedsięwzięcia mogą łączyć ze sobą kilka segmentów, m.in. wprowadzanie praktyk biznesowych przyjaznych środowisku, współpracę przy projektach z zakresu ochrony przyrody czy działania edukacyjne. We współdziałaniu z firmami, instytucjami publicznymi i organizacjami społecznymi, Lasy Państwowe oferują wsparcie merytoryczne i organizacyjne.

Oferta Lasów Państwowych dotycząca wspólnych projektów i przedsięwzięć środowiskowych jest szczegółowo opisana w dokumencie „Las inicjatyw”, dostępnym na stronie internetowej Lasów Państwowych.

W 2024 r., tylko na poziomie DGLP, przeprowadzono rozmowy dotyczące współpracy z 18 firmami z różnych sektorów gospodarki. Na wyróżnienie ze względu na skalę przedsięwzięć zasługuje firma Allegro (umowa opiewająca na około 1 mln zł w ramach sadzeń wiosennych i około 1 mln zł w ramach sadzeń jesiennych) oraz Tauron (1 270 tys. zł). Warto podkreślić, że podobnych przykładów współpracy jest dużo więcej na szczeblu regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych.

Co istotne, ww. kooperacja przede wszystkim wspiera działania prośrodowiskowe, które firmy realizują z pomocą Lasów Państwowych, ale pełnią też funkcję edukacyjną – propagują wiedzę z zakresu gospodarki leśnej i leśnictwa wśród przedstawicieli firm oraz ich zarządów.

2) obszar S – działania społeczne (m.in. pracownicze i relacje z interesariuszami zewnętrznymi)

Efektywność działania w duchu zrównoważonego rozwoju czy ESG (zwłaszcza w obszarze „S”) zależy przede wszystkim od zrozumienia, czym tak naprawdę ten obszar jest. Stąd, korzystając z doświadczeń ekspertów i innych firm, Lasy Państwowe położyły główny nacisk na edukowanie pracowników (kaskadowo – kierownictwo Lasów Państwowych, pracownicy DGLP, koordynatorzy regionalni obszaru CSR, pracownicy Lasów Państwowych).

Pracownicy Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych wzięli udział w dwóch edycjach Dnia Zrównoważonego Rozwoju. Wydarzenie, zorganizowane w Centrum Edukacji Leśnej w Nadleśnictwie Celestynów, miało na celu przybliżenie wiedzy o zrównoważonym rozwoju w biznesie, społecznej odpowiedzialności firm (CSR) i ESG w organizacji.

Rolę łączników w zakresie zrównoważonego rozwoju pomiędzy Zespołem ds. Społecznej Odpowiedzialności (ESG), a regionalnymi dyrekcjami Lasów Państwowych, pełnią koordynatorzy regionalni ds. CSR. W 2024 r. odbudowano sieć kontaktów i przywrócono regularność w komunikacji i planie działań. Przykładem jest spotkanie połączone z warsztatami i szkoleniem, poświęcone wypracowaniu działań w obszarze E, S i G oraz działań do wdrożenia w celu propagowania równości płci w Lasach Państwowych.

W poprzednim roku opracowano koncepcję działań promujących ideę równości płci i różnorodności w miejscu pracy. Projekt ten jest efektem współpracy ze Stowarzyszeniem Kobiet Lasu i powstał po analizie wyników raportu „Równość szans w leśnictwie”, przedstawionym kierownictwu Lasów Państwowych przez członkinie stowarzyszenia.

W ramach sugerowanych działań edukacyjnych, w lipcu 2024 r. przeprowadzono webinar „Jak i po co tworzyć różnorodne organizacje?”, by przybliżyć kierownictwu Lasów Państwowych tematykę różnorodności i inkluzji, szczególnie w aspekcie zrównoważonego rozwoju. Webinar został też udostępniony wszystkim pracownikom Lasów Państwowych w portalu pracowniczym.

Na uwagę zasługuje aktywność jednostek organizacyjnych Lasów Państwowych w Tygodniu Zrównoważonego Rozwoju – projekcie popularyzującym wiedzę i świadomość roli zrównoważonego rozwoju w obecnym świecie. Promując ideę tego projektu wśród koordynatorów obszaru CSR w regionalnych dyrekcjach Lasów Państwowych, zarejestrowano ponad 100 wydarzeń o tej tematyce.

3) obszar G – ład zarządczy

W ramach działań związanych z zarządzaniem systemowo zaprojektowano proces tworzenia strategii ESG dla Lasów Państwowych. Ze względu na szeroki zakres zagadnień, podjęto współpracę z ekspertami zewnętrznymi, którzy wspierają organizację w identyfikacji

najlepszych praktyk i rozwiązań. Ich zadaniem jest również dostarczenie pisemnych rekomendacji oraz potwierdzenia konieczności realizacji działań ESG, co ma na celu wzmocnienie odpowiedzialności organizacyjnej i transparentności. Współpraca z ekspertami ma również na celu dostosowanie działań Lasów Państwowych do międzynarodowych standardów, co umożliwi bardziej efektywne raportowanie i spełnianie wymogów interesariuszy.

Kluczowym celem jest włączenie zasad zrównoważonego rozwoju w codzienną działalność operacyjną i zarządzanie organizacją. Stąd za priorytet uznano stworzenie strategii ESG dla Lasów Państwowych.

Las Państwowe

ROZDZIAŁ XIV

Wybrane wskaźniki i parametry

2024

14. Wybrane wskaźniki i parametry

1. W 2024 r. Lasy Państwowe wypracowały zysk netto w wysokości 764 227,9 tys. zł, który przede wszystkim zasilił kapitał zasobów Lasów Państwowych.
2. Przeciętny koszt utrzymania pracownika Służby Leśnej w nadleśnictwie w 2024 r. wyniósł 180,9 tys. zł.
3. Utrzymanie Służby Leśnej oraz pozostała działalność administracyjna i nadzór nad lasami innych własności w nadleśnictwach kształtowały się na poziomie 36,6% kosztów ogółem tych jednostek.
4. Koszty ogólnogospodarcze stanowiły 0,3% kosztów nadleśnictw ogółem i w przeliczeniu na jedno stanowisko robotnicze wyniosły 23,3 tys. zł.
5. Przychody nadleśnictw z tytułu sprzedaży drewna stanowiły 91,3% ich przychodów ogółem.
6. Przeciętne miesięczne zatrudnienie w Lasach Państwowych w 2024 r. zmalało o 50 etatów w stosunku do roku 2023; na stanowiskach robotniczych nastąpił spadek o 20 etatów, a na stanowiskach nierobotniczych nastąpił spadek o 30 etatów.
7. Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 r. w Lasach Państwowych zatrudnionych było 25 668 osób, tj. o 347 osób mniej niż w ostatnim dniu 2023 r.
8. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2024 r. wyniosło 11 471,1 zł
w tym:

a) w Służbie Leśnej nadleśnictw	12 190,5 zł
b) na stanowiskach nierobotniczych poza Służbą Leśną ogółem	9 482,6 zł
w tym:	
– nadleśnictw	9 024,9 zł
– zakładów	11 531,5 zł
c) na stanowiskach robotniczych (robotnicy stali) ogółem	8 773,1 zł
w tym:	
– nadleśnictw	8 775,7 zł
– zakładów	8 528,9 zł

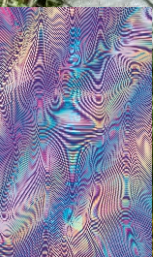
Lasy Państwowe

ROZDZIAŁ XV

Podsumowanie

2024

15. Podsumowanie

Rozpoczęcie nowego stulecia działalności Lasów Państwowych stwarza okazję do podsumowania działań kilkunastu pokoleń poprzedników oraz wyznaczenia kierunków przyszłych, długofalowych zadań.

Wkraczając w nowe stulecie funkcjonowania, Lasy Państwowe są nadal największą w Unii Europejskiej organizacją zarządzającą lasami własności Skarbu Państwa.

Gospodarka leśna to wyzwanie wymagające wiedzy, doświadczenia, wrażliwości i dalekowzroczności. Lasy w Polsce są zarządzane w sposób zrównoważony – tak, by łączyć produkcję drewna, ochronę środowiska i potrzeby społeczne. Lasy to nie tylko surowiec, ale także przestrzeń do rekreacji, ostoja różnorodności biologicznej i istotny element walki z kryzysem klimatycznym.

W swoich działaniach Lasy Państwowe kierują się następującymi zasadami: powszechnej ochrony lasów, trwałości ich utrzymania, ciągłości i zrównoważonego wykorzystania wszystkich funkcji lasów, a także powiększania zasobów leśnych. Gospodarka leśna, prowadzona przez Lasy Państwowe na blisko 7,0 mln ha powierzchni zalesionej, bazuje na badaniach naukowych, doświadczeniu poprzednich pokoleń leśników i rzetelnych prognozach. Lasy Państwowe kierują się poszanowaniem prawa i poczuciem odpowiedzialności za stan lasów oraz gospodarują lasami w sposób zrównoważony i odpowiedzialny, co pozwala osiągać różnorodne korzyści: przyrodnicze, społeczne i ekonomiczne.

Lasy Państwowe zapewniają ciągły wzrost zasobów leśnych, a jednocześnie odpowiednio wykorzystują ich potencjał. Prowadząc gospodarkę leśną zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, dostarczają na rynek uniwersalny surowiec ekologiczny, jakim jest drewno. Potwierdzają to przyznawane od wielu lat regionalnym dyrekcjom Lasów Państwowych międzynarodowe certyfikaty PEFC (*Programme for the Endorsement of Forest Certification Schemes*) i/lub FSC (*Forest Stewardship Council*). Blisko 50% drewna pozyskiwanego w Lasach Państwowych pochodzi z cięć przedrębnych (pielęgnacyjnych), a więc z usuwania wybranych drzew spośród wielu rosnących na danej powierzchni. Tylko około 20% surowca drzewnego pozyskane jest ze zrębów zupełnych (o maksymalnej powierzchni do 4 ha).

Zaspokajanie zapotrzebowania na drewno i zapewnienie trwałości lasów nie są sprzecznymi interesami. Drewno jest naturalnym bogactwem, które jest całkowicie odnawialne, a dostarczany przez Lasy Państwowe surowiec ma ogromny wpływ na rozwój społeczno-ekonomiczny kraju. Produkcja wyrobów z drewna zaliczana jest do średniej wielkości gałęzi krajowego

przetwórstwa, z ponad 2% udziałem w jego łącznej produkcji. Jest ona reprezentowana przez dużą liczbę firm z polskim kapitałem. Polska na tle Unii Europejskiej wykazuje wysoki poziom specjalizacji w branży drzewnej, zaliczając się do największych producentów. Krajowy sektor drzewny składa się z kilku dużych, zróżnicowanych produktowo segmentów, z których największe to produkcja płyt drewnopochodnych oraz wyrobów dla budownictwa. Również produkcja mebli jest jedną z najwyraźniejszych polskich specjalizacji przemysłowych. Polska jest na tle UE liderem pod względem liczby firm i pracowników branży meblarskiej, która odpowiada za ok 3% produkcji krajowego przetwórstwa.

Jednym z największych wyzwań dla leśnictwa jest właściwe rozpoznanie wpływu zmian klimatycznych na ekosystemy leśne. Dotyczy to nowej dynamiki temperatur, opadów i klęsk żywiołowych, zmian w zasobach wodnych i glebie leśnej. Lasy Państwowe podejmują szereg działań zapobiegawczych ukierunkowanych na ochronę lasów przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi. Dbają o zapewnienie wody w ekosystemach leśnych, niwelowanie ryzyka pożarowego i poważnych gradacji owadów, które mogłyby zagrozić trwałości lasów w niektórych rejonach Polski.

W 2024 r. w lasach zarządzanych przez jednostki organizacyjne Lasów Państwowych odnotowano 1728 pożarów lasu, które objęły 342,27 ha oraz 169 pożarów o łącznej powierzchni 153,02 ha na terenach użytkowanych przez wojsko. Z każdym rokiem w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych podnosi się sprawność działania systemu ochrony przeciwpożarowej lasu. W 2024 r. koszty bezpośrednie poniesione na ochronę przeciwpożarową lasu wyniosły 157,6 mln zł.

Każdego roku Lasy Państwowe podejmują działania mające na celu zachowanie trwałości lasu i zwiększenie jego naturalnej odporności na czynniki szkodotwórcze. Koszty ograniczenia liczebności szkodliwych owadów w 2024 r. wyniosły 57,3 mln zł. W ramach cięć sanitarnych usuwane są z lasu drzewa zasiedlone przez szkodniki lub już obumarłe w wyniku działania różnych czynników. Jest to konieczne, by w miarę możliwości ograniczyć szybkość i zasięg rozprzestrzeniania się gradacji szkodników, czyli przenoszenia się ich na drzewostany jeszcze zdrowe. W 2024 r. w Lasach Państwowych usunięto łącznie około 6,2 mln m³ posuszu. Cięcia sanitarne umożliwiają leśnikom przyspieszenie procesu, który naturalnie potrwałby znacznie dłużej (zamieranie drzewostanów i powolne ich odnawianie się, przemiany sukcesyjne). W miejsce usuwanych zamarłych drzew sadzone są nowe, przy czym w miejsce częstych monokultur, czyli lasów jednogatunkowych (np. świerkowych w górach, sadzonych jeszcze

przez zaborców), sadzone są gatunki lepiej dostosowane do siedliska, a tym samym bardziej odporne na różne zagrożenia.

Polska ze względu na położenie geograficzne i wynikające z niego m.in. zmienne warunki hydrologiczne ma niewielkie zasoby wodne. Głównym czynnikiem warunkującym ilość zasobów wodnych naszego kraju jest wielkość opadów atmosferycznych. W obliczu zmian klimatu najważniejsze jest przede wszystkim zatrzymanie w lesie jak największej ilości wody. Od wielu lat Lasy Państwowe pracują nad przywracaniem naturalnego biegu cieków, odtwarzaniem naturalnych i budowaniem sztucznych akwenów, odtwarzaniem mokradeł i torfowisk. Działania te, określane mianem małej retencji, zatrzymują wodę w lesie, przeciwdziałając skutkom suszy i zamieraniu lasów, tworzą nowe siedliska dla wielu gatunków, zwłaszcza ptaków i ryb, a w sezonie powodziowym ograniczają odpływ wody na tereny zamieszkane. Zbiorniki retencyjne w razie potrzeby mogą pełnić rolę źródła wody dla strażaków.

Jednym z priorytetów Lasów Państwowych jest dbałość o zachowanie, właściwe wykorzystywanie oraz odnawianie zasobów i składników przyrody, szczególnie dziko występujących gatunków roślin i zwierząt oraz kompleksów przyrodniczych i ekosystemów.

Znaczna część gruntów leśnych zarządzanych przez Lasy Państwowe jest objęta różnymi formami ochrony przyrody (rezerваты przyrody, obszary Natura 2000, parki krajobrazowe, pomniki przyrody, użytki ekologiczne, strefy ochronne wokół wybranych gatunków chronionych oraz inne). Konieczność ochrony różnorodności biologicznej uwzględniana jest na wszystkich etapach prowadzonej gospodarki leśnej. Dodatkowo Lasy Państwowe podejmują własne inicjatywy ochronne. Projekty te związane są m.in. z czynną ochroną populacji głuszcza i cietrzewia oraz żubra, a także ochroną siedlisk rozrodczych nietoperzy. W Lasach Państwowych funkcjonują ośrodki rehabilitacji zwierząt, ogrody botaniczne, bank genów dla zachowania różnorodności genetycznej oraz realizowana jest produkcja szkółkarska i wprowadzanie sadzonek gatunków rzadkich i zagrożonych, np. cisa.

Realizując inicjatywę „100 rezerwatów przyrody na 100-lecie Lasów Państwowych”, do końca 2024 r. na obszarach o szczególnych wartościach przyrodniczych, naukowych i kulturowych powołano 64 nowe rezerваты przyrody.

Należy wspomnieć, że koszty ochrony przyrody odnotowane w nadleśnictwach nie stanowią wszystkich kosztów, jakie Lasy Państwowe przeznaczają na ten cel. W 2024 r. Lasy Państwowe zawarły 40 umów z parkami narodowymi na łączną kwotę 54,2 mln zł, na podstawie których parki wydatkowały 42,0 mln zł (77% łącznego zakresu finansowego umów).

W celu ochrony przyrody Lasy Państwowe nie tylko wspierają finansowo parki narodowe, wspierają i nawiązują współpracę z lokalnymi społecznościami oraz organizacjami pozarządowymi. Współfinansują również badania naukowe, dzięki którym poziom wiedzy na temat zrównoważonej gospodarki leśnej oraz procesów zachodzących w przyrodzie jest cały czas podnoszony. W 2024 r. badania naukowe kosztowały Lasy Państwowe 38,7 mln zł.

Las to idealne miejsce do wypoczynku i rekreacji, a także do uprawiania wielu sportów. Lasy Państwowe umożliwiają korzystanie z lasów w sposób bezpieczny i atrakcyjny. Ponoszą inwestycje związane z tworzeniem, utrzymaniem czy rozbudową nowych szlaków, tarasów widokowych, miejsc odpoczynku oraz udostępnianiem miejsc dla osób z niepełnosprawnościami lub o szczególnych potrzebach.

Działania Lasów Państwowych nie ograniczają się jedynie do udostępniania lasów. Leśnicy chętnie dzielą się wiedzą o polskich lasach, ich historii i walorach przyrodniczych, a także budują społeczną świadomość zagrożeń dla środowiska naturalnego wynikających z działalności człowieka. Dzięki bogatej ofercie edukacyjnej Lasy Państwowe angażują się w działania edukacyjne i promocyjne, które pozwalają ich uczestnikom lepiej poznać ważny element naszego dziedzictwa narodowego – lasy. Każdego roku prowadzone są zajęcia w terenie i szkołach, organizowane są warsztaty w punktach i ośrodkach edukacji leśnej oraz wycieczki po ścieżkach dydaktycznych.

Lasy Państwowe realizują wiele zadań na rzecz wspólnego dobra, jakim są lasy, nie obciążając przy tym obywateli skutkami finansowymi. Jest to możliwe dzięki wyjątkowej formie organizacyjno-prawnej Lasów Państwowych, w której funkcjonują od wielu lat. Dzięki niej prowadzenie zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej odbywa się na własny rachunek i ryzyko gospodarcze, na zasadzie samofinansowania – bez korzystania z pieniędzy podatników. Umożliwia ona tym samym szybką i skuteczną reakcję w sytuacji kryzysowej, wymagającej uruchomienia własnych rezerw finansowych. Rozsądne planowanie kosztów i przychodów oraz efektywna realizacja wszystkich zadań z zakresu gospodarki leśnej od wielu lat pozwalają Lasom Państwowym zachowywać stabilność finansową.

W roku 2024 Lasy Państwowe osiągnęły przychody o wartości 13,02 mld zł, przy kosztach na poziomie 12,16 mld zł i wypracowały wynik finansowy netto w łącznej kwocie 764,23 mln zł. Zarządzanie Lasami Państwowymi w warunkach rynkowych odbywa się z poczuciem odpowiedzialności w zakresie powierzonego mienia Skarbu Państwa.

Lasy Państwowe, oprócz utrzymania i pomnażania leśnego majątku, zasilają budżet państwa, płacąc podatki oraz dokonując wpłaty 2% od przychodów ze sprzedaży drewna. Niezależnie od

przedmiotowych obowiązków Lasy Państwowe chętnie włączają się w przedsięwzięcia związane z rozbudową dróg czy wspomnianą wcześniej ochroną przyrody, nie tylko w parkach narodowych. W 2024 r. na inwestycje drogowe będące na gruntach jednostek samorządu terytorialnego przeznaczono ze środków funduszu leśnego kwotę 56,3 mln zł, natomiast z puli regionalnych dyrekcji Lasów Państwowych przeznaczono 23,4 mln zł. Finansowanie z funduszu leśnego dróg będących na gruntach Lasów Państwowych wyniosło w 2024 r. 600,0 tys. zł. Dodatkowo corocznie nadleśnictwa przeznaczają miliony złotych darowizn na różne cele społecznie użyteczne. W 2024 r. Lasy Państwowe szczególnie wspierały jednostki Państwowej Straży Pożarnej oraz Ochotniczej Straży Pożarnej, przekazując im darowizny na łączną kwotę 5,9 mln zł.

Realizacja tak wielu obowiązków ustawowych możliwa jest dzięki wykwalifikowanej kadrze liczącej ponad 25 tys. osób. Leśnicy na co dzień czuwają nad realizacją wielofunkcyjnej gospodarki leśnej. W tym celu współpracują z prywatnymi zakładami usług leśnych wyłanianymi w przetargach publicznych. W 2024 r. Lasy Państwowe wydały na prace z zakresu pozyskania drewna i zagospodarowania lasu kwotę 4,56 mld zł. Środki te zapewniają utrzymanie pracowników kilku tysięcy zakładów usług leśnych, głównie na terenach wiejskich.

Lasy Państwowe wspierają rozwój nowych technologii. W 2024 r. zostały wprowadzone istotne modyfikacje w zakresie systemu sprzedaży drewna, portalu kontrahenta czy zmiany w module pakietowania i kosztorysowania, służącego do zamawiania usług leśnych.

Sto lat działalności Lasów Państwowych to nie tylko historia, ale przede wszystkim zobowiązanie do dalszego działania. Przed Lasami Państwowymi kolejne wyzwania i szanse – innowacyjne podejście do gospodarki leśnej, intensyfikacja działań na rzecz klimatu i społeczeństwa oraz dalszy rozwój nowych technologii. To wspólna misja, aby polskie lasy trwały przez kolejne stulecia, jeszcze silniejsze i jeszcze lepiej zarządzane.

**DYREKTOR GENERALNY
LASÓW PAŃSTWOWYCH**
Witold Koss

/podpisano elektronicznie/

Warszawa, 22 maja 2025 r.

Warszawa 2025

© Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych